

BILTEN
36. SMOTRE
FOLKLORNIH AMATERA
GRADA ZAGREBA

Smotra folklornih amatera grada Zagreba, 36. po redu, kulturna je manifestacija koja okuplja sve folklorne ansamble u gradu Zagrebu, čija se djelatnost financira proračunskim sredstvima Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport. Prema kriterijima i uvjetima Smotre, dužni su nastupiti svake godine s predloženim programima.

Ovogodišnja smotra trajala je od 16. ožujka do 12. lipnja. Održano je petnaest koncerata, od toga jedanaest skupnih i četiri samostalna.

Smotra je organizirana prema lanjskoj koncepciji koja se pokazala uspješnom. Održani su tematski koncerti i to: večer pjevačkih i sviračkih skupina, večer rekreativnih i folklornih skupina nacionalnih manjina grada Zagreba te večer folklora zavičajnih skupina grada Zagreba. Nadalje su programi koncerata bili podijeljeni na nastupe dječjih skupina koje djeluju samostalno unutar dječjeg ansambla ili pomladaka KUD-ova, te na nastupe odraslih koji djeluju unutar KUD-ova ili samostalno u folklornim ansamblima.

Sve koncerte stručno je pratila i u pisanom osvrtima ocijenila Stručna komisija za vrednovanje nastupa 36. smotre folklornih amatera grada Zagreba. Organizator smotre – Narodno sveučilište Dubrava, poslao je pristigle stručne komentare svim sudionicima ovogodišnje smotre. Uobličeni u bilten, mogu se pogledati na internetskoj stranici www.ns-dubrava.hr.

Ove godine je izostao završni koncert u velikoj dvorani Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog zbog nedovoljnih financijskih sredstava. Stručna komisija ipak je predložila i pohvalila najbolje plesne i glazbene izvedbe, a izdvojene se nalaze na posljednjim stranicama ovog biltena.

Iz godine u godinu Smotra uključuje veliki broj sudionika, posebno djece. Ovogodišnja broji gotovo isti broj od 63 sudionika (28 dječjih skupina, jedan dječji ansambl, 63 kulturno-umjetnička društva ili folklorne skupine, četiri folklorna ansambla) i približno 7000 izvođača, što ukazuje na značajnu zastupljenost svih dobnih skupina građana koji svoje slobodno vrijeme aktivno koriste uključujući se u amatersku djelatnost očuvanja folklorne baštine svog zavičaja i nacionalnog identiteta.

dr. sc. Lucija Franić Novak

Sadržaj

Samostalni koncert Folklornog ansambla Sesevetska Sela	8
I. koncert dječjih ansambala i pomladaka kulturno-umjetničkih društava	15
Dječji folklorni ansambl Sesevetska Sela Kulturno umjetnička udruga Prigorec, Sesevetski Kraljevec Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo Bosiljak, Čučerje Kulturno-umjetničko društvo Dragutin Domjanić, Vugrovec	
II. koncert dječjih ansambala i pomladaka kulturno-umjetničkih društava	22
Kulturno-umjetničko društvo Prepuštovec Kulturno prosvjetno društvo Sveta Klara Kulturno-umjetničko društvo Novo Brestje Kulturno-umjetničko društvo Prigorski pajdaši, Glavnica Donja Kulturno-umjetničko društvo Frankopan-Remete Kulturno-umjetničko društvo Izidor, Sveta Klara	
III. koncert dječjih ansambala i pomladaka kulturno-umjetničkih društava	29
Kulturno-umjetničko društvo Sijač, Lučko Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo Prigorec, Markuševac Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo Željezničar Hrvatsko kulturno društvo Braće Radića Kulturno-umjetničko društvo Sveta Ana	
IV. koncert rekreativnih i folklornih skupina nacionalnih manjina grada Zagreba	34
Posavski zavičajni klub Derventsko kolo Pomladak Folklorne skupine Bosana, Bošnjačke nacionalne zajednice Zagreba i Zagrebačke županije Folklorna skupina Záhřebské sluničko, Češka beseda Zagreb Srpsko kulturno društvo Prosvjeta, Pododbor Zagreb Plesna skupina Or hašemeš Židovske općine Zagreb Folklorna skupina Bosana, Bošnjačke nacionalne zajednice Zagreba i Zagrebačke županije Grupa za međunarodni folklor SKUD-a Ivan Goran Kovačić Folklorna skupina Jeteliček, Češka beseda Zagreb	
Samostalni koncert Folklornog ansambla SKUD-a Ivan Goran Kovačić	42
V. koncert zavičajnih skupina grada Zagreba	49
Kulturno-umjetničko društvo Žumberčani Udruga bosanskih Posavljaka Izvorni običaji Zavičajna udruga Kordunaša Korana Lička izvorna skupina Plješevica Kulturno-umjetničko društvo Žepče Zavičajno društvo Sinac Folklorna izvorna skupina Remete	
VI. koncert pjevačkih i sviračkih skupina	52
Kulturno-umjetničko društvo Orač, Demerje Kulturno umjetnička udruga Staro Brestje	

Ženska vokalna skupina Koralde
 Kulturno-umjetničko društvo Ruža Prigorja
 Kulturno-umjetničko društvo Sesvete
 Kulturno-umjetničko društvo Zora, Adamovec
 Kulturno-umjetničko društvo Stenjevec
 Folklorni ansambl Vrapčanci
 Kulturno-umjetničko društvo Dubrava
 Ženski vokalni ansambl Zwizde
 Hrvatski gajdaški orkestar
 Kulturno-umjetničko društvo Sveta Ana, Odranski Obrež
 Ženska vokalna skupina Ane
 Kulturno-umjetničko društvo Vrhovje župe Dubranec – Izvorna pjevačka skupina
 Udruga Croethno – Muška vokalna skupina Sinovi atara
 Kulturno-umjetničko društvo Horvati – Ženska pjevačka skupina Klencarice

VII. koncert dječjih ansambala i pomladaka kulturno-umjetničkih društava **62**

Kulturno-umjetničko društvo Mladost, Odra
 Kulturno-umjetničko društvo Horvati
 Kulturno-umjetničko društvo Sesvete
 Kulturno-umjetničko društvo Vrhovje župe Dubranec
 Kulturno-umjetničko društvo Orač, Demerje
 Kulturno umjetnička udruga Staro Brestje
 Kulturno-umjetničko društvo Karlo Benko, Moravče
 Kulturno-umjetničko društvo Croatia
 Hrvatsko seljačko pjevačko društvo Sljeme, Šestine
 Kulturno-umjetničko društvo Klas, Podsused
 Kulturno-umjetničko društvo Bukovac
 Pomladak Zagrebačkog folklornog ansambla dr. Ivana Ivančana
 Dječji folklorni ansambl Ethno

VIII. koncert odraslih folklornih skupina **76**

Kulturno-umjetničko društvo Dragutin domjanić, Adamovec
 Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo Prigorec, Markuševac
 Kulturno-umjetničko društvo Mladi Prigorci, Žerjavinec
 Kulturno-umjetničko društvo Novo Brestje
 Kulturno-umjetničko društvo Oporovec
 Kulturno-umjetničko društvo Frankopan-Remete
 Kulturno-umjetničko društvo Prigorski pajdaši, Glavnica Donja
 Veterani Folklornog ansambla Sesvetska Sela

IX. koncert folklornih skupina **82**

Kulturno-umjetničko društvo Vedar osmijeh
 Kulturno umjetnička udruga Prigorec, Sesvetski Kraljevec
 Kulturno umjetnička udruga Staro Brestje
 Kulturno-umjetničko društvo Klas, Podsused
 Kulturno-umjetničko društvo Oporovec
 Hrvatsko seljačko pjevačko društvo Podgorac, Gračani
 Društvo Alter ego, Kašina
 Kulturno-umjetničko društvo Dragutin Domjanić, Vugrovec
 Kulturno-umjetničko društvo Valentinovo

Kulturno-umjetničko društvo Bukovac
Kulturno-umjetničko društvo Prepuštovec

X. koncert odraslih folklornih skupina

88

Kulturno-umjetničko društvo Croatia
Kulturno-umjetničko društvo Karlo Benko, Moravče
Kulturno-umjetničko društvo Preslica, Blato
Kulturno-umjetničko društvo Izidor, Sveta Klara
Kulturno-umjetničko društvo Sijač, Lučko
Folklorna skupina Kolo
Kulturno-umjetničko društvo Vrhovje župe Dubranec
Kulturno-umjetničko društvo Kupinečki Kraljevec
Kulturno-umjetničko društvo Sesvete
Kulturno-umjetničko društvo Horvati
Kulturno prosvjetno društvo Sveta Klara
Kulturno-umjetničko društvo Sveta Ana, Odranski Obrež

XI. koncert odraslih folklornih skupina

95

Hrvatsko kulturno društvo braće Radića
Kulturno-umjetničko društvo Brezovica
Kulturno-umjetničko društvo Mladost
Hrvatsko seljačko pjevačko društvo Sljeme, Šestine
Kulturno-umjetničko društvo Prigorski zdenec, Vidovec
Veterani SKUD-a Ivan Goran Kovačić
Folklorni ansambl Vrapčanci
Kulturno-umjetničko društvo Orač, Mala Mlaka
Kulturno-umjetničko društvo Orač, Demerje
Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo Bosiljak, Čučerje

Samostalni koncert Folklornog ansambla Zagreb-Markovac

103

Samostalni koncert Zagrebačkog folklornog ansambla dr. Ivana Ivančana

107

Najbolje plesne, vokalne, instrumentalne

i vokalno-instrumentalne izvedbe 36. smotre

110

PREGLED KONCERATA

36. SMOTRE FOLKLORNIH AMATERA GRADA ZAGREBA

- 9. veljače 2013. Dvorana Narodnog sveučilišta Sesvete**
Samostalni koncert Folklornog ansambla Sesevtska Sela
- 16. ožujka 2013. Dvorana Narodnog sveučilišta Dubrava**
Dječji folklorni ansambli i pomladci kulturno-umjetničkih društava
Dječji folklorni ansambl Sesevtska Sela
Kulturno umjetnička udruga Prigorec, Sesevtski Kraljevec
Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo Bosiljak, Čučerje
Kulturno-umjetničko društvo Dragutin Domjanić, Vugrovec
- 23. ožujka 2013. Dvorana Narodnog sveučilišta Dubrava**
Dječji folklorni ansambli i pomladci kulturno-umjetničkih društava
Kulturno-umjetničko društvo Prepuštovec
Kulturno prosvjetno društvo Sveta Klara
Kulturno-umjetničko društvo Novo Brestje
Kulturno-umjetničko društvo Prigorski pajdaši, Glavnica Donja
Kulturno-umjetničko društvo Frankopan-Remete
Kulturno-umjetničko društvo Izidor, Sveta Klara
- 25. ožujka 2013. Mala dvorana Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog**
Dječji folklorni ansambli i pomladci kulturno-umjetničkih društava
Kulturno-umjetničko društvo Sijač, Lučko
Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo Prigorec, Markuševec
Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo Željezničar
Hrvatsko kulturno društvo Braće Radića
Kulturno-umjetničko društvo Sveta Ana
- 13. travnja 2013. Dvorana Narodnog sveučilišta Dubrava**
Folklorne skupine nacionalnih manjina grada Zagreba i rekreativne skupine
Posavski zavičajni klub Derventsko kolo
Pomladak Folklorne skupine Bosana, Bošnjačke nacionalne zajednice Zagreba i Zagrebačke županije
Folklorna skupina Záhřebské sluničko, Češka beseda Zagreb
Srpsko kulturno društvo Prosvjeta, Pododbor Zagreb
Plesna skupina Or hašemeš Židovske općine Zagreb
Folklorna skupina Bosana, Bošnjačke nacionalne zajednice Zagreba i Zagrebačke županije
Grupa za međunarodni folklor SKUD-a Ivan Goran Kovačić
Folklorna skupina Jeteliček, Češka beseda Zagreb
- 20. travnja 2013. Dvorana Doma hrvatske vojske Zvonimir**
Samostalni koncert Folklornog ansambla SKUD-a Ivan Goran Kovačić
- 20. travnja 2013. Dvorana Narodnog sveučilišta Dubrava**
Koncert pjevačkih i sviračkih skupina
Kulturno-umjetničko društvo Žumberčani
Udruga bosanskih Posavljaka Izvorni običaji

Zavičajna udruga Kordunaša Korana
Lička izvorna skupina Plješevica
Kulturno-umjetničko društvo Žepče
Zavičajno društvo Sinac
Folklorna izvorna skupina Remete

22. travnja 2013. Mala dvorana Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog
Koncert pjevačkih i sviračkih skupina
Kulturno-umjetničko društvo Orač, Demerje
Kulturno umjetnička udruga Staro Brestje
Ženska vokalna skupina Koralde
Kulturno-umjetničko društvo Ruža Prigorja
Kulturno-umjetničko društvo Sesvete
Kulturno-umjetničko društvo Zora, Adamovec
Kulturno-umjetničko društvo Stenjevec
Folklorni ansambl Vrapčanci
Kulturno-umjetničko društvo Dubrava
Ženski vokalni ansambl Zwizde
Hrvatski gajdaški orkestar
Kulturno-umjetničko društvo Sveta Ana, Odranski Obrež – Ženska vokalna skupina Ane
Kulturno-umjetničko društvo Vrhovje župe Dubranec – Izvorna pjevačka skupina
Udruga Croethno – Muška vokalna skupina Sinovi atara
Kulturno-umjetničko društvo Horvati – Ženska pjevačka skupina Klencarice

23. ožujka 2013. Mala dvorana Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog
Dječji folklorni ansambl i pomladci kulturno-umjetničkih društava
Kulturno-umjetničko društvo Mladost, Odra
Kulturno-umjetničko društvo Horvati
Kulturno-umjetničko društvo Sesvete
Kulturno-umjetničko društvo Vrhovje župe Dubranec
Kulturno-umjetničko društvo Orač, Demerje
Kulturno umjetnička udruga Staro Brestje
Kulturno-umjetničko društvo Karlo Benko, Moravče
Kulturno-umjetničko društvo Croatia
Hrvatsko seljačko pjevačko društvo Sljeme, Šestine
Kulturno- umjetničko društvo Klas, Podsused
Kulturno- umjetničko društvo Bukovac
Pomladak Zagrebačkog folklornog ansambla dr. Ivana Ivančana
Dječji folklorni ansambl Ethno

27. travnja 2013. Dvorana Narodnog sveučilišta Dubrava
Folklorne skupine odraslih
Kulturno-umjetničko društvo Dragutin domjanić, Adamovec
Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo Prigorec, Markuševec
Kulturno-umjetničko društvo Mladi Prigorci, Žerjavinec
Kulturno-umjetničko društvo Novo Brestje
Kulturno-umjetničko društvo Oporovec
Kulturno-umjetničko društvo Frankopan-Remete
Kulturno-umjetničko društvo Prigorski pajdaši, Glavnica Donja

Veterani Folklornog ansambla Sesevetska Sela

4. svibnja 2013. Dvorana Narodnog sveučilišta Dubrava

Folklorne skupine odraslih

Kulturno-umjetničko društvo Vedar osmijeh
Kulturno umjetnička udruga Prigorec, Sesevetski Kraljevec
Kulturno umjetnička udruga Staro Brestje
Kulturno-umjetničko društvo Klas, Podsused
Kulturno-umjetničko društvo Oporovec
Hrvatsko seljačko pjevačko društvo Podgorac, Gračani
Društvo Alter ego Kašina
Kulturno-umjetničko društvo Dragutin Domjanić, Vugrovec
Kulturno-umjetničko društvo Valentinovo
Kulturno-umjetničko društvo Bukovac
Kulturno-umjetničko društvo Prepuštovec

13. svibnja 2013. Mala dvorana Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog

Folklorne skupine odraslih

Kulturno- umjetničko društvo Croatia
Kulturno-umjetničko društvo Karlo Benko, Moravče
Kulturno-umjetničko društvo Preslica, Blato
Kulturno-umjetničko društvo Izidor, Sveta Klara
Kulturno-umjetničko društvo Sijač, Lučko
Folklorna skupina Kolo
Kulturno-umjetničko društvo Vrhovje župe Dubranec
Kulturno-umjetničko društvo Kupinečki Kraljevec
Kulturno-umjetničko društvo Sesevete
Kulturno-umjetničko društvo Horvati
Kulturno prosvjetnoo društvo Sveta Klara
Kulturno-umjetničko društvo Sveta Ana

14. svibnja 2013. Mala dvorana Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog

Folklorne skupine odraslih

Hrvatsko kulturno društvo Braće Radića – Folklorna družina Jurjaši
Kulturno-umjetničko društvo Brezovica
Kulturno-umjetničko društvo Mladost, Odra
Hrvatsko seljačko pjevačko društvo Sljeme, Šestine
Kulturno-umjetničko društvo Prigorec, Markuševac
Kulturno-umjetničko društvo Prigorski zdenec, Vidovec
Veterani FA KUD-a Ivan Goran Kovačić
Folklorni ansambl Vrapčanci
Kulturno-umjetničko društvo Orač, Mala Mlaka
Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo Bosiljak, Čučerje

**9. lipnja 2013. Dvorana Doma Hrvatske vojske Zvonimir
Samostalni koncert Folklornog ansambla Zagreb-Markovac**

**10. lipnja 2012. Dvorana Doma Hrvatske vojske Zvonimir
Samostalni koncert Zagrebačkog folklornog ansambla dr. Ivana Ivančana**

Samostalni koncerti Folklornog ansambla Sesevetska Sela

Subota, 9. veljače, 2013. Narodno sveučilište Sesvete, Trg Dragutina Domjanića 6, 17.00 sati

U subotu, 9. veljače 2013. godine u 18,00 sati, dvorana Narodnog sveučilišta Sesvete bila je mjesto održavanja samostalnoga, cjelovečernjeg koncerta Folklornog ansambla Sesevetska Sela. Koncert je održan u okviru 36. smotre folklornih amatera grada Zagreba. Program je bio sastavljen od devet koreografija te dva glazbena broja. Prvi dio programa trajao je četrdeset-osam, a drugi četrdesettri minute, s čime je zadovoljen kriterij vrednovanja predviđen za folklorne ansamble.

Opća zapažanja

Koncert je održan u prepunoj dvorani Narodnog sveučilišta Sesvete. Zbog veoma dobrih akustičkih svojstava dvorane, nisu korištena dodatna elektronička pomagala. Prosudbena komisija bila je smještena adekvatno potrebama, s dostupnim tiskanim programom i imala je najbolje moguće uvjete za praćenje programa.

Ipak, na ovom mjestu, organizatoru te voditeljima ansambla valja uputiti kritiku zbog ponašanja prije samog početka programa. Naime, potpuno je neprimjereno šetanje voditelja i izvođača po pozornici uoči početka priredbe, dok je već devedeset posto publike u gledalištu, kao i komuniciranje s publikom, odnosno ulaženje pojedinaca u nošnjama u publiku. Takvih je slučajeva bilo i u stanci i neposredno nakon završetka programa. Izneseno ponašanje, potpuno neželjeno, jednom kulturno-umjetničkom događaju daje gotovo neformalni karakter. Ako se radi o koncertu (a radi se), onda se treba ponašati s tim u skladu, kako ne bi došlo do dezavuiranja samog čina koncerta. U protivnom je za rodbinu izvođača mogao biti održan koncert u prostorijama društva gdje je ona mogla i zaplesati uz izvođački ansambl. Takvo ponašanje ubuduće valja izbjegavati, jer – koncert je svečani, umjetnički čin, i tu činjenicu valja poštovati.

S obzirom da prosudbena komisija u svom sastavu ima osobe posebno zadužene za procjenu glazbenih i odjevnih dostignuća, ovaj će osvrt biti lišen detaljnije analize spomenutih komponenata, odnosno bit će usmjeren na općenita, pojedinačna i zaključna zapažanja vezana uz plesnu komponentu.

Zapažanja redosljedom izvođenja

Prije iznošenja detaljnih zapažanja valja se osvrnuti na jedan detalj koji se dogodio odmah na početku, a kasnije nekoliko puta ponovio tijekom cijelog programa – a to je davanje intonacije na tamburi prije određenih zapjeva. Ukoliko se radi o sredini koreografije, to se još donekle može razumjeti, međutim na samom početku nije potrebno. Intonacija se može dati iza pozornice neposredno prije ulaska, pogotovo ako je koreografski zamišljeno da se s pjesmom stupi na pozornicu.

Grlo moje vilovito vilovito zvono

Vrlo se rijetko na našoj sceni viđaju pjesme i plesovi Valpovštine, a kada se i vide, onda je to najčešće recikliranje poznate koreografije prof. Zvonimira Ljevakovića *Valpovačko kolo*. Glavni uzrok tome je elementarno nepoznavanje pjesama, plesova i običaja spomenutog kraja. Za razliku od takvih negativnih primjera, za ovu se koreografiju mogu u tom smislu napisati sve pohvale. Ovdje je materijal pogođen, stilski vrlo dobro realiziran kako u plesnim, tako i

vokalno-instrumentalnim komponentama. U koreografskom smislu, možda bi se moglo dobiti na dinamici kraćenjem *Širite se*, tek za nijansu. Bio je to vrlo dobar početak koncerta.

Igraj kolo naokolo

S obzirom na činjenicu kako je ova koreografija pjesama i plesova Imotske krajine izvedena prošle godine te je o njoj detaljnije pisano u prošlogodišnjem izvješću, na ovom mjestu tek opaska kako je izvedena vrlo korektno, sigurno i uvjerljivo. U odnosu na prošlu godinu, izostala je zasebna formacija žena s karakterističnim napjevima i tipom pjevanja. Šteta, jer to diže ovu koreografiju na višu razinu. Ne ulazeći u razloge ove promjene, valjalo bi ipak razmisliti o vraćanju tih napjeva u koreografiju.

Lijepom našom uzduž i poprijeko

Kad zaigra Turanovac selo

Još jedna koreografska, ali i izvedbena uspješnica koja je procijenjena na prošlogodišnjem koncertu. Ovom prigodom samo konstatacija kako je sve bilo na vrlo dobrom nivou, uz dodatnu pohvalu što se koncepcija programa temelji na – za našu scenu – manje viđenim područjima. U ovom slučaju virovitičkog kraja.

Ražanačko kolo

Pojedine koreografije doajena hrvatske etnokoreologije Branka Šegovića posve sigurno pripadaju samom vrhu klasika scenske primjene folklorne umjetnosti u nas. Na žalost, ova, inspirirana kolom iz Ražanca, posve sigurno nije jedna od njih. Pritom se ne misli isključivo na kombinacije određenih scenskih formi predugog trajanja, već, prije svega, na materijal od kojeg je sastavljena koreografija. On s jedne strane tek djelomično podsjeća na autentičan, dijelom nema s najavljenim kolom nikakve veze, a dijelom je posuđen iz nekih drugih područja kako plesno, tako i vokalno. Toliko toga je u ovoj koreografiji pogrešno, da se to ne može okarakterizirati čak ni (pre)velikom umjetničkom slobodom. Detaljna analiza svakog od tih segmenata uzela bi mjesta i vremena, stoga se predlaže sastanak s vodstvom Ansambla kako bi se detaljno ukazalo na sve propuste. S obzirom da je prema dosadašnjoj programskoj koncepciji i realizaciji vidljiva težnja Ansambla da se materijali određenih područja prikazuju što je moguće autentičnije, time se uvrštenje ove koreografije može činiti nespretnim pokušajem "obnavljanja" programa, poradi evidentnog odstupanja od uobičajene prakse.

Međimurje slavno, kak si lepo ravno

Još jedna koreografska uspješnica ponovljena s prošlogodišnjeg koncerta izvedena je korektno te se prošlogodišnjim opaskama nema što dodati. Odličan završetak prvog dijela programa.

Kreni kolo, kreni bolje

Poznato je kako ansamblu iz Sesevetskih Sela "leže" koreografije dinarskog kulturnog područja. Stoga vrlo dobra izvedba pjesama i plesova zapadne Hercegovine nije bila iznenađenje. Pogotovo kad se ima u vidu podrijetlo koreografa (ujedno i voditelja) te njegovo odlično poznavanje autentičnog materijala. Dovodjenje autentičnih pjevača, izvođača *gange* pokazalo se dvosjeklim mačem. S jedne strane, osim autentičnosti, svojom odličnom izvedbom u

mnogome su pridonijeli kvaliteti same koreografije. S druge strane, nakon njihove prve izvedbe, muški zapjev originalnog ansambla djelovao je kao slabašan pokušaj muškog pjevanja, uz značajnije distoniranje. Ova se procjena ne odnosi na izvrsnog solistu, već na prateće muške pjevače. Koreografija bi se još mogla unaprijediti kraćenjem za trećinu, na način da se ubrza promjena figura izvikivanjem kolovođe. Isto tako, finale je evidentno predugo za tako jednostavan plesni obrazac, bez obzira na težnju koreografa da dinamiku dobije značajnijim scenskim promjenama.

Sad idemo dole v Posavinu

Koreografiju pjesama i plesova Posavine veoma mladi izvođački sastav izveo je solidno. Još malo stilske i tehničke dorade i bit će na nivou koreografskih zamisli o kojima je bilo riječi u prošlogodišnjem izvješću. Za ponoviti je da se radi o koreografskom prikazu tog područja koji spada u sam vrh ikad viđenih.

Pjesme i plesovi sesvetskog Prigorja

Svaki autor ima legitimno pravo na osobni umjetnički pogled te na odluku želi li usvojiti eventualne sugestije. S obzirom da je ova koreografija također izvedena prošle godine, prošlogodišnjem se osvrtu nema što posebno dodati, uz opasku kako je i ovogodišnja izvedba bila vrlo dobra.

Podvikuje bunjevačka vila

Premijerna koreografija iznimno zahtjevnih plesova bunjevačkih Hrvata može se promatrati s dva aspekta. Jedan je očita autorova težnja da postavi veći broj plesova od kojih dobar dio nije često viđen na našoj folklornoj sceni, a drugi aspekt je pitanje korektnosti tih plesova kao i njihovo stilsko izvođenje. I dok je prvi aspekt za svaku pohvalu, drugi je potrebno značajno popraviti. Koreografski gledano, radi se o privlačnom djelu, koje ima lijepih momenata. Od te ocjene valja izuzeti finale *Momačkog kola* s već odavno viđenim formacijama te elementima koji tu ne pripadaju. Kad se već spominje taj ples, valja također primijetiti kako je držanje u trojkama potpuno pogrešno te je prikazano kao da se radi o *Logovcu*, plesu nekog sasvim drugog područja. Bunjevci se u *Momačkom* drže široko, ženske ruke su ispružene do kraja kako bi momci imali dovoljno mjesta za iskvrcavanje i izvođenja bravura. Generalno uzevši, momci trebaju u svim plesovima promijeniti poziciju izvođenja kvrceva na način da se više spuste u koljenima, da ih malo rašire, te da kod iskvrcavanja prste stopala spuste prema dole. Na taj način će već u startu djelovati autentičnije. Osim opaski o generalnom muškom stilu plesanja, što se tiče samih plesova valja reći da je *Srdim se dušo* bilo izvedeno korektno, kao i *Slamarsko kolo*, s tim da bi ga se zbog dinamike cijele koreografije moglo za nijansu skratiti. No, drugi dio u *Divojačkom kolu* je, po uzoru na izvedbe HKC-a Bunjevačko kolo iz Subotice, potpuno pogrešan, što samo pokazuje da nije sve što se viđa trenutno na "terenu" bezgrešno. U plesu *Cupanica* nije viđen osnovni plesni obrazac koji čini temelj tog plesa, dok u *Novom rokokou* i već spomenutom *Momačkom kolu* valja doraditi vertikale. U svakom slučaju, koreografija (osim finala) i mladi izvođački sastav imaju potencijal, ali valja još puno, puno raditi.

Zaključno

Prateći u kontinuitetu posljednje tri godine rad ovog ansambla, može se zaključiti sljedeće: Ansambl se evidentno pomlađuje te je na ovom koncertu bilo vidljivo kako je dobar dio

izvođača preuzet iz starijeg pomlatka. S obzirom na kvalitetu rada u dječjim skupinama, oni su se odlično uklopili i pokazali da, uz one starije i iskusnije, čine odličnu bazu za kretanje kompletnog Ansambla uzlaznom putanjom. Naime, tijekom pomlađivanja ansambala često dolazi do određenog pada u kvaliteti, u posljednje dvije godine tek minimalno prisutno i ovdje, no to nije utjecalo na činjenicu kako je kvalitetna razina još uvijek u sredini između prve i druge kategorije zagrebačkih amatera. A to je velika stvar. Ono što se očekuje u narednom razdoblju jest da se taj potencijal mladosti iskoristi, te da se krene već spomenutom uzlaznom putanjom i što prije dosegne nekadašnja razina. Poznavajući kompletnu piramidalnu postavku rada u društvu od najmlađeg uzrasta do koncertnog ansambla, te voditeljski kadar na svim pozicijama, u to uopće ne treba sumnjati.

Sa željom da se već sljedeće godine ostvare spomenute težnje, svim voditeljima i članovima Folklornog ansambla Sesevetska Sela, želim mnogo uspjeha u daljnjem stvaralačkom radu!

Andrija Ivančan, dipl. etnolog i polonist

I ove su nas godine članovi ansambla Sesevetska Sela razveselili raznovrsnim program kojeg su izveli u dva dijela. Koncept *šetnje* Hrvatskom pokazali su svoje umijeće u izvedbi raznovrsnih koreografija, uvijek odjeveni u prekrasne primjerke narodnog ruha i nakita! Trud ansambla da zadrži visoki nivo izvedbe, kojeg su sami sebi zadali, prepoznatljiv je u svakom njihovom pokretu i tonu i vrlo pohvalan.

Već iz samog pisanog programa vidjelo se da voditelji i uprava društva ozbiljno čitaju osvrte struke, a to se vidjelo i čulo i na samom nastupu. Sretna sam ako su i moje, prije svega dobronamjerne riječi iz prošle godine, pridonijele tome!

Kao i prošle godine moram istaknuti dobre i uvjerljive svirače! U njihovoj se svirci prepoznaje kontinuirano dobar rad u ovoj sekciji društva, pri čemu se svakome pojedincu nastoji dati prostora, ali ih se odgaja da djeluju i kao dio velikog kolektiva. Lijepo prate pjevače i plesače, a svoje umijeće sviranja posebno pokazuju u solističkim točkama kao primjerice u izvedbi *polki iz Podravine*. Istaknuto mjesto violine pomalo je zasjenilo pridruženi klarinet pa bi bilo dobro ta "solistička" glazbala malo izjednačiti.

Svirači tradicijskih glazbala također su pokazali lijep kontinuirani rad u zgodno zamišljenom programu. Izmjena svirača i melodija raznih regija tekla je glatko i lijepo se pretapala, a odabrani je materijal solidno svladan! Čini se ovo pravim putem za animiranje *mladih snaga* i njihovo aktivnije uključivanje, što u učenje sviranja raznih glazbala, što u strastvenije sudjelovanje u sviranju pri pratnji plesa i pjevanja. Stoga sam sigurna da će pozitivnim pristupom tim glazbalima te kontinuiranim radom ovi mladi glazbenici/solisti steći potrebnu sigurnost koje im je još malo nedostajalo u izvedbama pojedinih koreografija.

Pjevanje cijelog ansambla je kao i dosad vrlo korektno i uredno. U njihovom se radu vidi kontinuirano dobar rad s pjevačima, ujednačavanje glasova i dobar odabir tonaliteta. Posebno su uvjerljive i djevojke i momci u koreografijama sjevernijeg dijela Lijepe naše – čini se da im ta građa puno bolje *leži*. Kombinacija pjevanja tzv. *autentičnih* pjevača (koreografija zapadne Hercegovine) i pjevača samog ansambla je vrlo slikovita, lijepo je kad ansambl ima prilike učiti od *živih* izvođača, a ne samo sa snimke. No, u isto je vrijeme takva postava na sceni pomalo riskantna, jer su nesigurnosti ansambla, u ovom slučaju posebno momaka, izražajnije.

Kao i dosad, članovi folklornog ansambla zamišljeni su program izveli lijepo i korektno, uprava se brine za kontinuirani dobar rad s odličnim voditeljima stoga sve pohvale na ovogodišnjoj izvedbi!

dr. sc. Irena Miholić

Čestitam! Vaš ovogodišnji cjelovečernji koncert pružio mi je pravo zadovoljstvo pokazanim tradicijskim zavičajnim odijevanjem, čiju cjelovitu sliku tvori obuća, nošnja, oglavlje i nakit. Osim dobre usklađenosti tih segmenata, za pravovaljanost prikaza folklorne baštine vrlo je važno da ona korespondira s vremenskim razdobljem, godišnjim periodom, životnim i socijalnim značajkama (svakodnevnica: rad i blagdanska zabava, običajno-obredni karakter); pozorno se promatra način odijevanja i nošenja ruha na sceni, ali i "raspoloženje" (držanje) izvođača koji i time komuniciraju međusobno i s publikom. Umjetnički voditelj ansambla, gospodin Branimir Milas, i ovom je prilikom pokazao svoje odlično stručno znanje (što je posebno iskazano u inačicama zavičajnog ruha i oglavlja) i uzornu pedagoško-voditeljsku sposobnost. Zasluga za tako dobro promišljan rad na prezentaciji hrvatske folklorne baštine, predstavljen programskim točkama koncerta, svakako pripada i ostalim stručnim voditeljima – Tomislavu Habulinu, Mariju Plešeu, Stjepanu Večkoviću; dakako, plesači-pjevači i svirači su svojim scenskim izvedbama najočitiije pokazali rezultate zajedničkog rada, umještosti i volje za revitalizacijom našeg kulturnog bogatstva.

Posebnu zahvalnost upućujem i agilnom predsjedniku KUD-a, gospodinu Dragutinu Vouku, na izuzetnoj brizi o radu ansambla, organizaciji koncerta i srdačnoj atmosferi koja je pratila koncert i zajedničko druženje publike, izvođača i gostiju.

Ipak, moram se osvrnuti na neke detalje uočene u pojedinim točkama koncertnog programa; činim to s nadom da ćete razumjeti dobrohotne stručne primjedbe jer se one, manje-više lako i bez većih financijskih izdataka, mogu odraziti na rad KUD-a.

Grlo moje vilovito zvono – pjesme i plesovi Valpovštine

Bravo! Sjajno, stručno pravovaljano, uredno i lijepo je predstavljeno i nošeno tradicijsko muško i žensko zavičajno ruho, obuća, oglavlje (s brojnim individualnim posebnostima!) i nakit. S odlično ostvarenom mjerom pokazana je različita materijalna znakovitost individualnih nošnji kroz manje i više bogatije varijante odijevanja u "običnim" i nedjeljnim (svečanim) prigodama.

Igraj kolo naokolo – pjesme i plesovi Imotske krajine

Pojedine sastavnice/dijelovi muške i ženske nošnje (oglavlje, pregače, nakit) upućuju na promjene unutar okvirnog standarda folklorne odjevne zavičajne slike. Nošnja je uredna i dobro nošena; dojam bi bio još bolji ako plesači (momci) budu uspravniji. Osobito me se dojmio bogati i stručno promišljen izbor/prikaz ženskog nakita (počelice, perišani, špiode i pafte).

Lijepo našom uzduž i poprijeko – svirka na tradicijskim instrumentima

Polke podravske muzikaša

Kronični manjak svirača/tamburaša koji sudjeluju kao jedno tijelo ("orkestar") u scenskim nastupima KUD-a (gotovo svih folklornih društava na zagrebačkoj amaterskoj sceni), dovodi do situacija (posebice u solističkim izvedbama pojedinih točaka programa) da nošnja ne odgovara zavičajnoj baštini nego se utječe pojednostavljenom obrascu šire regije.

Stoga je, donekle, i razumljivo da niti bliža budućnost neće dovesti do prikladnog i valjanog odijevanja muzikaša i njihove vizualne usklađenosti/folklorne scenske slike u okviru cjelovečernjeg koncertnog programa.

Kad zaigra Turanovac selo – pjesme i plesovi virovitičkog kraja

Čestitam na lijepom i vrlo dobrom prikazu muške nošnje (inačice platnenih gaća, "rajthoza") i na personaliziranoj djevojačkoj nošnji i uređenju frizure. Valja znati da toj slici ženskog tradicijskog odijevanja ne pristaju ovako oblikovane i nošene ogrlice od bijelih staklenih kuglica (jedna ogrlica 2 – 3 puta prebačena oko vrata ili pletena u formi kraluša kakav se nosio kao zadnja modna varijanta u drugim područjima, primjerice okolice Zagreba ili u Hrvatskom zagorju). Uz takav odjevni ženski obrazac nosio se srebrni (zlatni) mali lančić s križem ili medaljicom Majke Božje ili "struke": ogrlica od puhanih staklenih bijelih zrna nejednake veličine (najveće zrno je u sredini dužine niske), sastavljena od 2 i/ili tri niske nejednake dužine koje su zajedno povezane pri kopči. Valjalo bi pokazati i končane čarape u boji kože.

Ražanačko kolo

Godinama se već govori o odjevenosti plesačica kola iz Ražanca, koje je na repertoaru većine zagrebačkih KUD-ova. Nadam se da će ova neprilična i nekritički usvojena scenska uniforma (crna boja, materijal, kroj, rupci za glavu...) konačno biti zamijenjena primjerenijom odjećom iz novijeg vremena (razdoblje od 40-ih do 60-ih godina 20. stoljeća, industrijski materijali otvorenih boja i šarenog uzorka koji pristaju djevojačkoj dobi): uostalom, i u samom tekstu pjesme spominje se konac crvene boje.

Međimurje slavno, kak si lepo ravno – pjesme i plesovi Međimurja

Muški dio ansambla bio je vrlo dobro i uredno obuven i odjeven. Ženska je nošnja bila brzo i površno odjevena: podsuknje su bile predugačke u odnosu na gornju suknju (kao u izreci da je "petak dulji od subote"), čipkaste široke i iznad lakta stegnute rukave opleća valja čvrsto štirirati, bijele poculice treba urednije polagati na glavu, maramice bi trebale biti čvrsto zadjenute za pojas kako ne bi ispadale pri plesu.

Kreni kolo, kreni bolje – pjesme i plesovi zapadne Hercegovine

Iskreno čestitam svima! Sve pohvale zasluženom idu korpusu muške i ženske obuće, nošnje, oglavlja i nakita; posebno su se isticali svojim varijantama individualno odabrani muški i ženski pojasevi.

Sad idemo dole v Posavinu – pjesme i plesovi Posavine

Bravo! Vrlo lijepo i čisto prezentirane varijante 2 modaliteta ženskih tradicijskih nošnji iz Posavine i ustaljeni obrazac momačke posavske nošnje. Treba čvršće vezati remenje opanaka oko noge (da se ne izuvaju); ponešto previsoke djevojačke parte treba urednije i "ravnije" polagati na glavu i fiksirati ih uz kosu kako ne bi padale po čelu. Jako me je razveselila vedrina izvođača i njihova komunikacija s publikom.

Pjesme i plesovi sesvetskog Prigorja

Bravo, bravo! Bio je to pravi festival predivnih originalnih primjeraka ženskog starinskog zavičajnog ruha dopunjenog pokojim komadom novijih dobrih replika. Obuća, oglavlje i uglavnom dobro izabrane ogrlice skladno su pristajali uz samu nošnju. Tradicijski obrazac muškog odijevanja odlično je predstavljen različitim izgledom pojedinih personaliziranih dijelova nošnje (košulja, pojas). Ove sjajne originale, s kojima se Ansambl s pravom diči, treba čuvati samo za najznačajnije scenske nastupe kako bi se starinsko tkanje što dulje očuvalo od štetnih utjecaja brzopletog rukovanja i scenske uporabe (znoj, svjetlo, prašina...)

Podvikuje bunjevačka vila – pjesme i plesovi bunjevačkih Hrvata

Bravo! Sve pohvale vedrim i dostojanstvenim izvođačima kao i umjetničkom voditelju koji je znalački pokazao sliku "šarene svilene" i "bijeke platnene" nošnje mladih Bunjevki i prpošnih Bunjevaca. Dobre replike ruha i obuće bile su individualno skladno komponirane u harmoničnu i vjerodostojnu cjelinu; tomu je pripomogla i dobra obuća i dobro počešljana ženska kosa. Bilo bi lijepo kad bi k tomu pridošle i druge varijante ogrlica i po koje naušnice.

Ivanka Ivkanec, muzejska savjetnica

I. koncert

Subota, 16. ožujka 2013., Narodno sveučilište Dubrava, Cerska 1, 19.00 sati

FOLKLORNI ANSAMBL SESVETSKA SELA – DJEČJI FOLKLORNI ANSAMBL

Ja sam junak od Boga – dječje igre, pjesme i plesovi Baranje

Najmlađi članovi dječjeg folklornog ansambla vrlo uspješno su izveli dječje igre, pjesme i plesove Baranje. Visinski su ujednačeni pa je odmah opći dojam vrlo uredan, ugodan oku. Predlažem vam da ne odustajete od učenja djece da hodaju u ritmu, to će vam biti od velike koristi kasnije kad će početi učiti svoje prve plesne korake. Djeca su uvježbana, dobro su svladane sve koreografske pozicije, kružnice su vrlo dobre što je veliki uspjeh za tako male izvođače. Sve pohvale na vrlo dobroj izvedbi!

Birajmo si frajlicu – dječje igre, pjesme i plesovi Podravine

Devetnaest malih djevojčica i tri dječaka vrlo uspješno su izveli jako zanimljivu i dinamičnu koreografiju dječjih igara, pjesama i plesova Podravine. Djeca su uredna, uvježbana i fino drže koreografske pozicije. Predlažem da inzistirate da hodaju u ritmu, u ovoj dobi malih plesača to se već može i mora izvesti. Koreografija je primjerena uzrastu i vidi se da djeca uživaju na pozornici, a to je i temeljni razlog rada s njima! Pohvale malim izvođačima i voditeljima na jako dobrom nastupu!

Cin, can cvrgudan – dječje igre, pjesme i plesovi Međimurja

Koreografiju međimurskih plesova izveli su nam četrnaest djevojčica i četiri dječaka. Mladi plesači su uredni, visinski dobro posloženi i uvježbani. Koreografija je prilagođena dobi i vještinama mladih plesača. Koreografske slike su vrlo precizno izvedene. Čestitam vam na jako dobrom nastupu!

Sve ptičice zapjevale – dječje pjesme i plesovi Hrvatskog zagorja

Dvadeset i pet djevojaka i sedam momaka sjajno su nam prikazali pjesme i plesove Hrvatskog zagorja. Mladi, ali većiskusni i fino rasplesani plesači, vrlo su sigurni u nastupu i odlično vladaju prostorom pozornice. Visinski su ujednačeni, uredni, uvježbani, koreografske slike su vrlo precizno izvedene. Djeca su scenična, finog držanja, opuštena i puna prave folklorne energije na sceni. Čestitke i pohvale na odličnom nastupu!

KULTURNO UMJETNIČKA UDRUGA PRIGOREC, SESVETSKI KRALJEVEC

Ide vlak teretnjak – pjesme i plesovi Slavonije

Šesnaestoro vrlo male dječice uspješno nam se predstavilo dječjim pjesmama i plesovima Slavonije. Koreografija je vrlo jednostavna, primjerena uzrastu malih izvođača. Predlažem da učite dječicu da na sceni hodaju u ritmu, to je prva vježba za buduće dobre plesače. Djeca su dobro pripremljena, uvježbana, dobro drže kružnicu po kojoj se kreću. Bilo je manjih odstupanja, ali to je i za očekivati kod ovako malih izvođača. Pohvale i čestitke na vrlo dobrom nastupu!

Imala sam puža, muža – pjesme i plesovi Posavine

Malo starija djeca predstavila su nam se pjesmama i plesovima Posavine. Mladi plesači su visinski ujednačeni, uredni i dobro uvježbani. Koreografske slike su precizno izvedene, a izvođači su sigurni na sceni i dobro vladaju prostorom. Čestitam vam na jako dobroj izvedbi i sigurnom nastupu!

HRVATSKO KULTURNO PPROSVJETNO DRUŠTVO BOSILJAK, ČUČERJE

Pujo, hajo – igre, pjesme i plesovi Međimurja

Osamnaest djevojčica i pet dječaka predstavili su nam se igrama, pjesmama i plesovima Međimurja. Predlažem da inzistirate da mladi plesači hodaju u ritmu i istom nogom na pozornici. Dovoljno su zreli da bi to mogli i trebali uspješno izvesti. Uvježbani jesu, dobro drže pozicije. Jedan dio plesača je bolje rasplesan, a oni malo manje su vjerojatno noviji članovi. Čestitam vam na vrlo korektnoj izvedbi!

Međimurje, kak si lepo, zeleno – pjesme i plesovi Međimurja

Četiri dječaka i dvanaest djevojčica izveli su nam koreografiju međimurskih plesova. Moram odmah napomenuti da ova koreografija nije namijenjena dječjem uzrastu i da im je zapravo uz puno volje, napora i rada, nemoguće je dobro izvesti. Mladi plesači su dobro uvježbani, ali nisu dovoljno rasplesani i opći dojam je da se muče i kruto plešu. Čestitam na radu i trudu i korektnoj izvedbi!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO DRAGUTIN DOMJANIĆ, VUGROVEC

Pjesme i plesovi Podravine

Jedanaest djevojčica i četiri dječaka predstavili su nam se pjesmama i plesovima Podravine. Djeca su dobro uvježbana, tehnički je sve vrlo korektno izvedeno, fino drže pozicije. Sve pohvale za hodanje u ritmu! Nedostaje još rasplesanosti, ali to će doći sa iskustvom. Čestitam na vrlo dobroj izvedbi!

Dječje igre iz Podravine

Mnoštvo male dječice predstavilo nam se dječjim igrama iz Podravine. Visinski su ujednačeni, dobro uvježbani, fino vladaju prostorom pozornice, iako ih je jako puno. No, nedostaje im dječje zaigranosti i energije, kao da su se uplašili. Točka je kratka i slatka, primjerena dobi. Čestitam na vrlo korektnom nastupu!

Pjesme i plesovi Međimurja

Četrnaest djevojčica i četiri dječaka predstavili su nam se koreografijom međimurskih plesova koja nije primjerena njihovom uzrastu. Mladi plesači su se trudili, vidi se da su uvježbani, ali im nedostaje potrebne rasplesanosti za dobru izvedbu ove koreografije. Dojam je kao da se muče dok plešu. Drugi put odaberite nešto što je primjereno njihovim plesачkim sposobnostima i neka mladi plesači sa zadovoljstvom plešu. Čestitam na korektnoj izvedbi!

dr. sc. Iva Niemčić

Veliko je veselje slušati i gledati stvaralaštvo djece, doživjeti njihovu razigranost i spontanost (kad im to odrasli dopuste), uživanje u izvođenju na sceni, pokazivanju naučenog. Oni gotovo uvijek prilaze nastupu opušteno i iskreno, bez previše razmišljanja o posljedicama ili rezultatima. Kad se takva atmosfera među djecom zadrži, govorimo o izuzetno uspješnom radu s njima. Posebice, kad se još pridoda i faktor učenja o prošlosti, kulturi, ali i svim vrijednostima koje se time prenose na mlade generacije, primjerice poput dijeljenja, suradnje u kolektivu, tolerancije i najviše, veselja zajedništva.

Ali nastupi na sceni ipak nisu uobičajena životna situacija, stoga sva djeca koja su nastupila zaslužuju čestitke prije svega za ustrajnost u radu i vježbanju, a onda i za nastup kao vrhunac njihovog truda!

Stoga ističem da su napomene koje slijede prije svega namijenjene voditeljima i upravi KUD-ova (posebice savjeti u svrhu poboljšanja rada i/ili izvedbe), a djeci molim prenijeti samo pohvale!

Kao opću bih napomenu istaknula glazbenu pratnju malim izvođačima. Naime, velika je razlika u tome sviraju li u izvedbi djeca svirači ili odrasli svirači i prilično nemjerljiva. Čak bih ponudila kao temu razmišljanja opravdanost glazbenog ansambla, primjerice u izvedbama igara raznih krajeva – ne bi li bilo prirodnije i za djecu i za prikaz tradicije da se koristi dječji instrumentarij ili pak solistička glazbala?

Brojna djeca **Folklornog ansambla Sesevetska Sela** pokazala su kontinuirano dobar rad u ansamblu! Voditelji su uglavnom vodili računa i uskladili odabrani materijal (melodije, igre te duljinu trajanja programa) i dob djece, što je vrlo pohvalno. Svirači su lijepo i korektno pratili pjevače/plesače. Aranžmani su prilagođeni njihovim mogućnostima, usmjerili su pozornost na dinamiku te su vrlo lijepo usvojili prijelaze između pojedinih napjeva i plesova. Lijepo je da se od malena potiču pojedinci i na solo izvedbe (posebice dječaci, koji su u kasnijoj dobi obično vrlo sramežljivi). Naravno da su veća djeca sigurnija u intonaciji od manjih, to je česta i prirodna pojava koju samo treba osvijestiti. Izuzetna djeca ovog ansambla sigurno su velika radost zajednice koja se ne mora brinuti za budućnost učenja i izvedbe tradicijske kulture!

Manja djeca **Kulturno umjetničke udruge Prigorec iz Sesevetskog Kraljevca** predstavila su se izvedbom pjesama i plesova Slavonije. Korektna izvedba uz *samičara*, veselo pjevanje, dobra intonacija i dikcija, sve u svemu, zgodan prikaz možda malčice predug za ovaj uzrast! Nešto veća djeca nastupila su uz odrasle svirače koji su ih vrlo lijepo i diskretno pratili. Djeca su pak u pjevanju sigurnija uz pratnju. Savjetovala bih više rada na pjevanju, jer nije sigurno da ćete uvijek imati odrasle svirače "pri ruci" za nastup.

Članovi **Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva Bosiljak iz Čučerja** predstavili su se s nekoliko izvedbi. U izvedbi igara, pjesama i plesova Međimurja čujan je dobar rad s djecom koja složno i korektno pjevaju, no pomalo neuvjerljivo izuzev odličnih solista! Svirači (tamburaši i violinist!) ih dobro prate, posebno pohvaljujem dinamiku! Pred kraj točke djeca se jedva čuju, stoga mislim da bi bilo bolje prikaz malo skratiti, kako bi imali više snage i prostora za izražavanje.

Jako mi je drago što ste odlučili i malim sviračima dati priliku da u solističkom nastupu pokažu svoje vještine! Vrlo dobra svirka odražava fini kontinuirani rad sa sviračima u društvu. A sada treba ove mlade glazbenike naučiti na scenu i zabavu, opustiti ih i nasmijati!

Sljedeća se skupina djece predstavila također pjesmama i plesovima Međimurja, no ovaj put su ih glazbeno podržali odrasli svirači. Oni su pak zvukom pokazali sasvim drugačiju, sigurniju, virtuozniju izvedbu, pomalo odmaknutu od "dječjeg svijeta". No, čini se da je ovom uzrastu prilično problematično odbrati odgovarajući materijal – oni su preveliki za igre, a premali za pjesme i plesove odraslih. Sukladno tome, teško je i pronaći idealnu intonaciju uglav-

nom zahtjevnih međimurskih pjesama. Upravo je u tom segmentu ključna uloga voditelja koji bi trebali moći i znati prepoznati mogućnosti ansambla kojeg uče te prilagoditi građu njihovim mogućnostima. Zašto ne i istražiti malo, pronaći pjesme koje nisu česte na sceni, ponuditi ansamblu novi materijal koji će biti primjereniji dobi i bolje im ležati?

I djeca **Kulturno-umjetničkog društva Dragutin Domjanić iz Vugrovca** predstavila su se u nekoliko dobnih skupina s različitim koreografijama Podravine i Međimurja koje su zgodno povezali glazbom.

Izvedba pjesama i plesova Podravine vokalno je bila dobra, s dobrom intonacijom, glasni su i jasno su izveli zamišljeno uz solidnu i korektnu svirku.

Manja su djeca (dječje igre Podravine) intonacijski nešto slabija, posebno u odnosu na svirače – možda bi bilo dobro imati više zajedničkih proba? Posebno se kod svirača treba paziti na *ritam sekciju* (bajs i bugarija), kako ne bi došlo do zbunjujućih metričkih odnaka!

Nešto veći svirači su u izvedbi pjesama i plesova Međimurja pokazali dobro tehničko poznavanje i vještinu sviranja, ali stilski je ovaj prikaz prilično udaljen od tradicijske glazbe Međimurja. S ovom se skupinom djece treba i više raditi na pjevanju, posebno na odabiru intonacije te usklađivanje sa sviračima, koje pak u vokalno-instrumentalnim izvedbama treba ipak malo stišati kako bi se čuo tekst pjesama. Ponovno naglašavam da je Međimurje prebogato različitim tradicijskim napjevima, stoga sam sigurna da bi se mogao naći neki koji bi bolje odgovarao ovoj dobi!

dr. sc. Irena Miholić

FOLKLORNI ANSAMBL SESVETSKA SELA – DJEČJI FOLKLORNI ANSAMBL

Ja sam junak od Boga – dječje igre, pjesme i plesovi Baranje

Srdačne čestitke malenim i nasmijanim izvođačima (tamburašima i pjevačima/plesačima)! Čestitke upućujem i voditeljima na sjajnom pedagoškom radu s tako malim dječjim uzrastom! Komunikacija među vrlo dobro odjevenom i počešljanom djecom bila je izvrsna na svim razinama, svi su bili odlično raspoloženi, scenski rekviziti su bili primjereni dječjoj dobi, kose su bile uredno počešljane, jednostavne bijele platnene košuljice su pokazivale raznolikost u detaljima kroja (duljina i širina same košulje i posebno rukava koji su različito nošeni), a bose dječje noge su dobro podnosile hladni pod scene. Valja samo pripaziti da nogavice gaća ne budu predugačke (da se ne gazi po njihovom rubu). Nešto stariji tamburaši su također bili vrlo uredno i primjerenom odjeveni.

Birajmo si frajlicu – dječje igre, pjesme i plesovi Podravine

Urednom i dobro odjevenom nošnjom uspješno je pokazano kako je tradicijsko ruho pratilo i mijenjalo se prema uzrastu. U ovom slučaju je to vrlo mudro riješeno trodijelnim ruhom za ponešto stariju djecu. Djevojčice su imale jednostavne platnene pregače u bijeloj i u crnoj varijanti (s raznobojnim aplikacijama uz donji rub) i dva modela opleća (uočljiva razlika u likovnosti rukava); smještaj apliciranog ukrasa na prednjici opleća je uniformirano/jednobrazno riješen. Valjalo bi promisliti i o nošenju tibet-rubaca koji su preveliki za djevojčice i neusklađeni s godišnjim razdobljem i/ili dječjim igrama (u kojima se ne koriste skupocjeni dijelovi svečane nošnje odraslih). Izbor obuće i uređenost kose također je bila vrlo dobro pokazana. I kod ove skupine valja istaći odličnu uzajamnu povezanost i šarm same izvedbe. Odložene bijele pregače valjalo bi brže ukloniti s pozornice.

Cin, can cvrgudan – dječje igre, pjesme i plesovi Međimurja

Lijepo, uredno, šarmantno! Postigli ste odličnu mjeru i sklad obuće, odjevenosti i češljanja kose. Valja pohvaliti primjerenu veličinu tibet-rubaca u nošnji djevojčica i dobru dužinu nogavica platnenih gaća dječaka.

Sve ptičice zapjevale – dječje pjesme i plesovi Hrvatskog zagorja

Nošnja dječaka odgovarala je standardu tradicijskog muškog odijevanja i pokrivanja glave; bila je vrlo uredno nošena uz napomenu da valja jako paziti na opasivanje kožnatih remena (prevelikih/predugačkih za sitniji stas dječaka!) koji su se, prilikom plesanja izvlačili iz svojeg okomitog graničnika i jednim su krajem neuredno visjeli. U nošnji djevojčica uspješno je predstavljena varijanta platnenog i kožnatog ženskog pojasa; više pozornosti treba pridati na urednost oblačenja (uskладiti duljine i odnose između rubače i pregače); uz standardnu i skromnu (gotovo neukrašenu) bijelu platnenu nošnju ne nosi se pleteni kraluž nego jednostavne ogrlice (1 do najviše 3 niza) staklenog zrnja. Pleteni bistranjski kraluži su previše ras-košni (preveliki!) za djevojčice tog uzrasta.

Zaključna opaska: bilo bi jako poželjno promijeniti stav tijela (osobito glave) pri završnom naklonu pred publikom. Djeca će shvatiti da je i njihov naklon sastavni dio scenske točke, ali i njihova zahvala na pažnji i zadovoljstvu koju su priredili gledateljima.

KULTURNO UMJETNIČKA UDRUGA PRIGOREC, SESVETSKI KRALJEVEC

Ide vlak teretnjak – pjesme i plesovi Slavonije

Bravo! "Od glave do pete" djeca su bila lijepo pripremljena za scenski nastup. Uobičajene jednostavne platnene košuljice za djevojčice i dvodijelno ruho za dječake bili su sukladni scenskom standardu i lišeni zamke jednoobraznosti u nizu personaliziranih sitnih razlika/detalja. Tamburaš je bio odlično i mudro odjeven u mušku slavonsku nošnju.

Imala sam puža, muža – pjesme i plesovi Posavine

Korektno i uredno predstavljena svečana varijanta posavske muške i ženske nošnje ipak je neprimjerena ovom dječjem uzrastu i pomladku. Kada se bira i/ili posuđuje nošnja za dječje scenske nastupe, valjalo bi promišljati o njezinim funkcijama i svojevrsnim porukama. Zato bi ruho djece trebalo biti jednostavnije i ne tako bogato kompletirano od pojedinačnih sastavnica. U ovom slučaju uočljivi su bili pozamenterijski *kitnjaki* na pletenicama djevojčica i prevelike pozamenterijske *ruže/mašlini* na prsima oplećaka. Momci su bili vjerodostojnije odjeveni u tradicijski obrazac (s tolerancijom tamburaša u slavonskoj nošnji): trebalo bi pripaziti na duljinu nogavica gaća, naročito kod svirača. U segmentu obuće (posuđene?) pokazani su opanci "kapičari" sa i bez dugih remena, ali i crne šlape.

HRVATSKO KULTURNO PROSVJETNO DRUŠTVO BOSILJAK, ČUČERJE

Pujo, hajo – igre, pjesme i plesovi Međimurja

Likovno čisto i individualno različito u pojedinim sastavnicama kompleta ili jednostavnih platnenih košuljica za djevojčice, korektno i uredno pokazane dvije inačice tradicijskog odijevanja i njegovih modifikacija prema dobi. Obuća i frizure su također skladno pristajale uz scensku nošnju. Tibet-rupce preko nejakih pleća i ramena djevojčica trebalo bi slagati suženo na prsima i izbjegavati mogućnost da u plesu skližu na desno rame. Nošnja dječaka plesača

također je odgovarala međimurskom modelu. Tamburaši bi trebali barem malo komunicirati s plesačima kako bi se vidjelo da i oni aktivno sudjeluju u cjelini scenske izvedbe programa. Nadasve valja pohvaliti izvanredno dobre scenske rekvizite: "instrumente" od metalnog posuđa i sjajno izrađenu lutku!

Međimurje, kak si lepo zeleno – pjesme i plesovi Međimurja

Čestitam na kombinaciji ženskih kompleta: vjerodostojno, uredno, individualno različito. Treba jednaku pozornost posvetiti odabiru donjih ženskih košulja/podsuknji (neki materijali neprimjereni, duljina). Djevojke moraju paziti na uredno žniranje visokih cipela (nezažnirane do kraja) i ukloniti ukrasnu uzicu (gumicu?) oko ručnog zgloba. Svi izvođači su se na završetku svojeg nastupa jako lijepo i s ispravnim držanjem cijelog tijela (osobito glave) zahvalili publici odličnim naklonom (koji bi trebao biti uzor mnogima!).

Polka, rašpa, drmeš

Unatoč posuđenim muškim prslucima, dobro je pokazana osobna nota u tradicijskom odijevanju (pa i slučajevi kad jedan tamburaš ne nosi prsluk!). Nošnja je bila sukladna standardnom obrascu, čista, uredno obučena i nošena. Kada su sami na sceni, tamburaši znaju ostvariti zajedništvo među sobom i, na izvjestan način, komunicirati i s publikom!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO DRAGUTIN DOMJANIĆ, VUGROVEC

Pjesme i plesovi Podravine

Već je ustaljena pojava predstaviti tradicijsku nošnju određene regije posuđivanjem uglavnom stiliziranog identitetskog obrasca, bez jasnijeg određenja spram zavičajnih znakovitosti koje se očituju u domeni likovnih motiva i njihovog razmještaja na pojedinačnim sastavnicama kompleta. Stoga, i u ovom slučaju, svakako valja pohvaliti uspješno nastojanje da se istakne osobni odabir i izgled nošnje. Frizure i ruho su uredno nošeni. Obuća je šaroliko predstavljena – od šlapa, tenisica i opanaka tamburaša, do crnih visokih kožnatih čizmi – očito prevelikih za još mala stopala plesača koji su se, unatoč tomu, dobro kretali u toj obući. Potpuno predani svojem sviranju (i manje-više "nezainteresirani" za plesače) tamburaši su bili dobro odjeveni (uz opasku: predugačke nogavice gaća kod pojedinih, stasom nižih, tamburaša).

Dječje igre iz Posavine

Najiskrenije čestitam! Bravo! Cijela programska točka bila je sjajno osmišljena i još šarmantnije izvedena! Sve, baš sve bilo je usklađeno s dječjim svijetom (čak i scenski rekvizit), pokazano je i zajedništvo i osobnost svakog izvođača ponaosob, posredstvom jednostavnog ruha, obuvanja i češljanja kose.

Pjesme i plesovi Međimurja

Iako je nošnja odgovarala međimurskom tradicijskom obrascu, mora se još puno raditi na urednom i primjerenom načinu odijevanja: uskladiti veličinu nošnja sa stasom djevojčica, jako paziti na odnose duljina rubače i pregače te maramica za pojasom i nošenjem (slaganjem) tibet-rubaca preko pleća. Vrlo rijetko se vidi kićenje kose, počesljane u "futu" (pundū), ukrasnim iglama/"špangama" ili po kojom sitnom ružicom – valja pohvaliti ovu odluku. Po-

hvalu zasluži i urednost i pravovaljanost tradicijske muške odjevne slike, ali i sami plesači; na žalost, njihovo raspoloženje nisu pratili mladi tamburaši.

Ivanka Ivkanec, muzejska savjetnica

II. koncert

Subota, 23. ožujka 2013., Narodno sveučilište Dubrava, Cerska 1, 19.00 sati

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PREPUŠTOVEC

Pjesme i plesovi Prigorja

Dvadesetak djevojčica i dječaka iz KUD-a Prepuštovec predstavili su nam se koreografijom pjesama i plesova Prigorja. Vidi se da je uloženo puno truda i rada, ali kako odabir materijala nije primjeren za tu dob i sposobnost malih plesača, adekvatan uspjeh je izostao. Koreografski se izmjenjuju plesovi koji su za odrasle plesače, ali toliko pojednostavljeni, da ne kažem izmišljeni, kako bi ih i mali plesači mogli izvesti. To nije dobar pristup dječjem folkloru. Dajte djeci da izvode dječje igre, pjesme i plesove na pozornici. Malim plesačima čestitam na radu i trudu!

2. KULTURNO PROSVJENO DRUŠTVO SVETA KLARA

U Cvitnicu Jelo – ophod iz županijske Posavine uoči i na Cvjetnu nedjelju

Osamnaest djevojaka, četiri dječaka i petoro male dječice predstavili su nam se koreografijom ophoda na Cvjetnicu. Uz ophod vidjeli smo i plesni dio koreografije pa predlažem da promijenite naziv točke. Vidi se da je uloženo dosta truda i da se puno radilo s djecom, ali još ima prostora za poboljšanje. Npr. *slavonsko kolo* kod svih plesača još nije tehnički svladano, a da ne kažem da je ipak prezahtjevno za tu dob. Vertikale su neujednačene, kruto je i ukočeno. No, kako koreografija odmiče, tako su i mladi plesači opušteniji pa je i izvedba bolja. Čestitam na korektnom nastupu!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO DRAGUTIN DOMJANIĆ, ADAMOVEC

Po Prigorju – pjesme i plesovi šestinskog Prigorja

Dvanaest djevojčica i tri dječaka predstavili su nam se s pjesmama i plesovima šestinskog Prigorja. Mali plesači su uvježbani, dobro vladaju prostorom pozornice, iako su im neke koreografske slike ipak prezahtjevne. Na početku koreografije ima dosta skakutanja, a oni to još ne mogu izvesti ujednačeno, pa je dojam dosta neuredan. I kod vas nije riječ o dječjem folkloru nego o plesnim koracima za odrasle koji su pojednostavljeni i prilagođeni djeci. Čestitam na korektnoj izvedbi!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO NOVO BRESTJE

Dječje igre Podravine

Petnaest malih djevojčica i dva dječaka predstavili su nam se s kratkom i jednostavnom koreografijom dječjih igara iz Podravine. Djeca su mala, slatka, fino uvježbana, nemaju strah od pozornice i uživaju u onome što rade. Materijal je prilagođen najmanjima pa stoga niti uspjeh nije izostao. Čestitam na vrlo dobroj izvedbi!

Tijo leto dober Bog – pjesme i plesovi Podravine

Osam djevojčica i jedan dječak predstavili su nam se s pjesmama i plesovima Podravine. Mladi plesači su uvježbani, koreografske slike su dobro izvedene. Odabir plesnog materijala je prilagođen dobi i vještini plesača. Bilo je malih grešaka na samom kraju koreografije, no čestitam vam na vrlo korektnoj izvedbi!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PRIGORSKI PAJDAŠI, GLAVNICA DONJA

Igra kolo – dječje igre, pjesme i plesovi Međimurja

Dječica iz KUD-a Prigorski pajdaši predstavila su nam se kratkom i zanimljivom koreografijom dječjih igara iz Međimurja. Mali plesači su visinski fino poslagani, uvježbani i sigurni u nastupu. Odabir plesnog materijala je u skladu s dobi i sposobnostima malih plesača. Djeca doista uživaju na sceni i sa zadovoljstvom nastupaju, a to je najvažnije. Čestitam na vrlo dobroj izvedbi!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO FRANKOPAN-REMETE

Pjesme i plesovi Prigorja

Tridesetak djece raznih uzrasta predstavilo nam se pjesmama i plesovima svoga kraja. Puna ih je pozornica, uredni su i dobro vladaju prostorom. Koreografske slike su dosta precizno izvedene. Čak su i dobro rasplesani za ovu dob, iako su neki plesni koraci prezahtjevni za njih. No, koreografija je kratka tako da se mladi plesači nisu izmučili, već su sa zadovoljstvom plesali. Čestitam na vrlo dobrom nastupu!

KUD IZIDOR, SVETA KLARA

Dječje pjesme i plesovi Slavonije

Trinaest djevojčica predstavilo nam se s pjesmama i plesovima Slavonije. Mlade plesačice su dosta dobro uvježbane, iako je bilo malih grešaka. Npr. na *Ćiri* su se raspale, pola ih je išlo s desnom, a druga polovica s lijevom nogom pa su se sudarale. Inače, odabir materijala primjeren je uzrastu. Čestitam na kratkoj i vrlo korektnoj izvedbi!

dr. sc. Iva Niemčić

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PREPUŠTOVEC

Odabrana glazbeno plesna građa u svojem ishodištu nije dječja pa bi valjalo posegnuti za malo dubljim istraživanjem dječjih brojlica igara i pjesama zagrebačkog Prigorja. Jednako tako skrećem pozornost na miješanje glazbeno-plesne građe drugih areala, konkretno glazbeni broj *Trninaj, trninice moja* koji ne spada u glazbenu građu odabranog areala (zagrebačko Prigorje). Svirka orkestra je korektna, iako bi mogla biti za nijansu čvršća, folkloriška. Sugerirao bih voditeljici, koja iza sufita pomaže djeci kod vokalnog izričaja, da nađe balans, a ne da prevladava i svojim pjevanjem nadjačava pjevanje djece koje bi moglo biti sigurnije i intonativno točnije.

KULTURNO PROSVJETNO DRUŠTVO SVETA KLARA

Dobro zamišljen, ali etnografski neutemeljen prikaz ophoda na blagdan Cvijetnice, *U Cvitnicu Jelo* (županjska Posavina). Sugerirao bih promjenu naziva točke ili promjenu u načinu izvođenja, tamburaše zamijeniti jednim samičarem i prikazati dječje igre s pjevanjem. To bi bilo bliže istini. Izvedbena komponenta nije bila u vokalnom smislu loša, nego, naprotiv zaslužuje pohvale! Vrlo siguran prateći glas, dok bi kod počimalje trebalo naći zvonkost u glasu koji je i ovako sam po sebi lijep, ali ne dovoljno dominantan. Treba među pjevačicama pratećeg glasa naći barem još jednu solisticu. Svirka orkestra sastavljenog od starijih svirača je korektna.

Tamburaški potpuri – kod ove izvedbe jasno je vidljivo da manja djeca nisu svladala program, a da su nosioci svirke zreliji svirači. Ovdje još valja uložiti truda i strpljenja kako bi svirka djece bila konkretnija i egzaktnija, s njima primjerenom građom.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO DRAGUTIN DOMJANIĆ, ADAMOVEC

Prigorski splet – što god ova točka bila, u svakom slučaju vapi za hitnom rekonstrukcijom. Konglomerat nekoliko areala pod nazivom Prigorje, nije današnja praksa prikazivanja tradicijske glazbeno-plesne građe Hrvatske. Točke poput ove davno su nestale s raspadom bivše države, pa predlažem obrađivačima i koreografu da se usredotoče na jedan od areala, bilo zagrebačko, sesvetsko, jaskansko, zelinsko itd. Prigorje, a ne da to sve strpaju u istu točku.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO NOVO BRESTJE

Dječje igre Podravine – dobro odabrana i pripremljena dječja glazbeno-plesna građa, iako bi valjalo pripaziti da djeca ne disoniraju kod pjevanja, što je posebice bilo izraženo kod uvodne pjesme. Orkestar lijepo prati razvoj situacije iako svi njegovi članovi nisu iz ovog ansambla, već iz točke prijave ove.

Tijo leto dober Bog – dramaturški vrlo dobro osmišljeno, vrlo dobro pjevanje kod uvodnog glazbenog broja, no u daljnjim glazbenim brijevima valjalo bi pripaziti da djeca na vokal "E" ne pjevaju suviše široko, jer na taj način ne dosižu zadanu intonaciju. Podrobnije o tome sam govorio na okruglom stolu. Svirka orkestra je i ovdje bila korektna u smislu praćenja razvoja dramaturške progresije. Tehnički, također korektno.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PRIGORSKI PAJDAŠI, GLAVNICA DONJA

Vrlo lijepa i dojmljiva izvedba u odličnoj dramaturškoj progresiji s primjerenom dječjom glazbeno-plesnom građom. Čestitke djeci i voditeljima!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO FRANKOPAN-REMETE

Vrlo dobra prezentacija glazbeno-plesne građe zagrebačkog Prigorja, zapravo bi se moglo reći svoje zavičajne građe. Iako je odabrana građa zapravo citirana građa za odrasle u ovoj mješovitoj dječjoj skupini, ona je dramaturški i pedagoški dobro raspoređena prema sposobnosti i dobi djece. Za pohvalu je svirka orkestra koji tehnički i zanatski jako dobro svira, a posebice bih izdvojio svirku egzaktnog kontraša. Kod pjevanja bi valjalo pripaziti na najviši ton u glazbenoj frazi, da ga djeca dosegnu odabirom odgovarajućeg tonaliteta. Uglavnom, vrlo dobra izvedba, iako bi se glazbeni elementi poput polke mogli zamijeniti: Ljubinom polkom, Polkom teca Bugara i sl., a ne da se koristi već pomalo reciklirani glazbeni materijal.

DRUŠTVO ALTER EGO, KAŠINA

Ovaj potpuno novoosnovani orkestar kod sebe mora razviti samopouzdanje. Note su pročitane, a sad bi valjalo stvoriti glazbeni ugođaj. Put od notnog zapisa do glazbene izvedbe prožet je strpljenjem, radom, entuzijazmom i upornošću. Ovim mladim ljudima ništa od ovoga ne nedostaje, zato glavu gore i hrabro naprijed. Dogodine će biti bolje.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO IZIDOR, SVETA KLARA

Dojam ove točke svakako je umanjio orkestar koji nije uvježban, ne poznaje koliko tema čega ima, čudnog je sastava tako da bi se moglo reći da je "sklepan" za ovu prigodu. Pojedina glazbala, poput brača, uopće se nisa čula, kontrabas u ovom sastavu ne drži vodu jer punina i akustička svojstva tog instrumenta zahtijevaju da se svira gudalom, a ne da se trže. Neznam kome to nije jasno, glazbenicima ili voditelju. Bilo bi uputno da je netko od predstavnika društva došao na okrugli stol koji je sastavni dio svakog koncerta ove smotre. U tom slučaju razmislite da oformite vlastiti orkestar i provedete više od jedne zajedničke probe kako bi to na sceni izgledalo dostojno kulturno umjetničkog amaterizma.

Tomislav Habulin, mag. mus.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PREPUŠTOVEC

Pjesme i plesovi Prigorja

Svečana varijanta prigorske muške i ženske nošnje za odrasle sasvim je neprimjerena djeci tog uzrasta. Želim vjerovati da je uzrok tomu ponuda i raspoloživi izbor scenske odjeće iz Posudionice i radionice narodnih nošnji, a ne znanje stručnog vodstva KUD-a. Ako je pojedino folklorno društvo ipak "prisiljeno" posuđivati komplete nošnji, voditelj mora preciznije odrediti njihovu funkciju i učiniti ih primjerenijim izostavljanjem pojedinih dekorativnih sastavnica. U ovom slučaju su pozamanterijske mašne na prsima djevojčica i maramice zadjenute za pojasom bile prevelike i gotovo karikaturalne; isto vrijedi i za šešire dječaka. Valja dobro paziti na urednost pri odijevanju i "stabilnosti" odjeće prigodom plesanja: neujednačenost visine/duljine prednje strane rubače sa stražnjim dijelom, klizanje dokoljenica niz list noge, nogavice gaća samo ovlaš ugarane u sare (prevelikih) čizama...

Valja se okaniti šminkanja usana djevojčica (umjesto ljepote i čistoće dječjeg lica dobiven je nakaradni efekt).

Djeca su se uglavnom dobro nosila s prevelikom obućom. Kosa je bila uredno počešljana. Posebno ističem nekolicinu sjajno raspoloženih plesača.

KULTURNO PROSVJETNO DRUŠTVO SVETA KLARA

Tamburaški potpuri

Tamburaši su, "podijeljeni" sukladno različitoj dobi, bili korektno, uredno i individualno odjeveni i obuveni za scenski nastup. Pokazano je nekoliko inačica tradicijskog muškog ruha i kompleta obuće s područja posavske Slavonije.

U Cvitnicu Jelo – ophod iz županjske Posavine uoči i na Cvjetnu nedjelju

Vaš nastup je odlično pokazao kako se posuđena nošnja za odrasle može primjereno uskladiti s uzrastom nešto starije djece kada se želi pokazati zavičajna folklorna baština. To se zorno prikazalo odijevanjem najmlađih izvođača u jednostavne košuljice za djevojčice ili dvodijelne platnene komplete za dječake kao i brojne varijante vezenih rubina, oplećaka i pregača. K svakom kompletu je pristajala obuća, češljanje i uređenost frizure, ukrasna traka/nakit oko vrata i pojasevi. Djeca su svoje ruho uredno nosila. Valja jedino pripaziti da pojedini dijelovi nošnje nisu oštećeni prethodnim posudbama (mjestimice odšivenu čipku na rubini treba ponovno prišiti) i posebno paziti na ujednačenost visine (prednje i stražnje) rubine. Vrlo dobri su bili i scenski rekviziti (tarabe, koš, korito...).

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO DRAGUTIN DOMJANIĆ, ADAMOVEC

Prigorski splet

Uredno, individualno različito i korektno predstavljena prigorska nošnja. Valja stalno voditi brigu o primjerenoj veličini posuđenih kompleta nošnje (predugačke nogavice platnenih muških gaća) i vjerodostojnom odabiru muške obuće (jedan tamburaš obuven u bijele tenisice); pohvalu zaslužuje odluka o (ne)pokrivanju glave šeširom kao i o izostanku prsluka u tradicijskoj odjevnoj slici tamburaškog sastava.

Po Prigorju – pjesme i plesovi šestinskog Prigorja

Čestitam voditeljima na odabiru kompleta muške i ženske nošnje koja je vrlo dobro usklađena s uzrastom djece i lišena svečanih varijanti i mnoštva dekorativnih sastavnica; svaku pohvalu zaslužuje raznolikost individualnog izbora ruha i obuće mlađahnih plesača. Za buduće nastupe moralo bi se više paziti na pojedine elemente tradicijske odjevne slike: ne moraju sve male djevojčice nositi obje pregače (naročito ne onu gornju, presloženu u oblik trokuta – prevelika je i krajevi joj jako vise niz bokove i bedra), kosu ne uplitati u pletenici već na samom vrhu tjemena glave, duga kosa dječaka trebala bi se podviti pod šešir i ne ju ostavljati raščešljanom po dužini, djevojčicama ne obuvati balerinke ili cipelice sa šljokicama, kožnate remene dječaka (inače izrađene za opasivanje odraslih muškaraca!) valja tako kopčati da i pri plesanju ostanu fiksirani (da se ne raskapčaju i padaju ili jednim svojim dijelom/krajem odstoje od tijela izvođača). Ukrašavanje metle dekorativnim tradicijskim tekstilijama i trobojnicama, posebice u dječjoj izvedbi plesa, nije poznato u zavičajnoj folklornoj baštini, a u praktično-scenskoj primjeni moglo se sporadično pojaviti tek u posljednjih 30-ak godina; stoga predlažem društvima da takvim rješenjima ne pokazuju temeljne stvaralačke i simboličke vrijednosti nacionalnog kulturnog digniteta.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO NOVO BRESTJE

Dječje igre Podravine

Srdačno čestitam! I tamburaši i mali izvođači su bili odlično, uredno i primjereno odjeveni. Vrlo dobro je pokazana i razlika odijevanja prema životnoj dobi djece (najmanji u bijelim platnenim košuljicama, nešto odraslije djevojčice u višeslojnoj nošnji koja može biti i bez nošenja ukrasnih tibet-rubaca preko pleća). Frizura je bila vrlo dobro počešljana i individualno ukrašena. Premda je bilo lijepo gledati bose noge, vidjelo se po držanju prstiju da je mnogoj djeci bilo hladno za stopala pa bi u tom smislu možda bilo prikladnije da su sva djeca obula crne šlapice. Svojim šarmom, veseljem i individualnošću, maleni su očarali svoju publiku.

Tijo leto, dobri Bog – pjesme i plesovi Podravine

Čestitam! Starija skupina mladih izvođača kao i solista na dvojnicama bili su skladno, vjero-
dostojno i uredno odjeveni u standardni obrazac tradicijskog ruha i obuće Podravaca. Trebalo
bi pripaziti na nošenje platnenih gaća čije nogavice ne smiju biti predugačke.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PRIGORSKI PAJDAŠI, GLAVNICA DONJA

Igra kolo – dječje igre, pjesme i plesovi Međimurja

Odjevenost tamburaša i pjevača/plesača je u svemu poštovala tradicijski folklorni obrazac.
Bili su korektno odjeveni (uz opasku da je široke rukave ženskog oplećka trebalo poštirkati
kako bi se naglasio volumen i simboličko značenje) i, u konačnici, neusklađeni s uzrastom
djece (jer je to nošnja za odrasle djevojke i mladiće). Nažalost, sva je odjeća bila prevelika za
sitno dječji stas, što se naročito vidjelo na gaćama i košuljama dječaka i prevelikim tibet-rup-
cima djevojčica. Kad vam posuđena nošnja određuje konačnu scensku sliku odijevanja djece,
možete "omekšati" svojevrsnu uniformiranost tradicijskog modela tako da jače istaknete
individualni karakter: odabrati samo po nekoliko tibet-rubaca (usko složenih) i marama oko
vrata tamburaša, muških šešira... Ukrasne mašne na pletenicama djevojčica bile su vrlo dobro
predstavljene različitim koloritom. Valjalo bi podučiti tamburaše da zajedno s plesačima su-
djeluju u izvedbi scenskog programa, tako da makar pogledom komuniciraju s njima.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO FRANKOPAN-REMETE

Pjesme i plesovi Prigorja

Srdačno čestitam šarmantnim, veselim i nasmijanim mladim izvođačima – malima i većima!
Nažalost, i ovdje se radi o nošnji namijenjenoj za svečano odijevanje odraslih stanovnika Pri-
gorja koja ne pristaje djeci tog uzrasta. Pritom ističem neprimjereno korištenje svih sastavnih
dijelova/elemenata koji su formirali svečane komplete. Zato je odjevenost ostavljala dojam
neurednosti (prevelika u odnosu na dječji stas) i pretrpanosti suvišnim detaljima (medaljice i
broševi, pozamanterijske mašne na prsima djevojčica). Osobito su loš dojam ostavile preve-
like crvene svilene podveze. Treba izbjegavati obuvanje tenisica. Pokušajte zamijeniti ljubi-
častu boju čipke aplicirane uz rub kupovne gornje trokutaste pregače (ta boja ima specifično
simboličko/vjersko značenje i ne pripada standardu folklornog ruha Prigorja).

DRUŠTVO ALTER EGO KAŠINA

Ajnzerica i turopoljski drmeš

Uredno, korektno, dobro nošeno i usklađeno s najmlađom varijantom zavičajnog folklornog
odjevnog inventara.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO IZIDOR, SVETA KLARA

Dječje pjesme i plesovi Slavonije

Tamburaški sastav nije svojom odjećom slijedio ideju programske točke; svirači su bili nepri-
mjereno odjeveni i obučeni, izostao je svaki vid komunikacije s mladim izvođačima pa je
ukupni dojam ostao nedorečen.

Idejna koncepcija programa bila je korektno predstavljena tradicijskom nošnjom Slavonki koje su na pragu svojeg djevojaštva i počinju se odijevati prema obrascu za odrasle. Vrlo dobro je zamišljena prezentacija odjevnog korpusa mlađih djevojčica (bosonoge, kraće rubine, šarene platnene pregače...) i nešto ozbiljnije/"starije" skupine (dugačke rubine "vezenke", vunene pregače, obuća, nakit oko vrata...). Nošnja je čista, uredno odjevena i nošena. Valja istaći dobro i folklornom obrascu sukladno češljanje kose (frizura s "pletenicom" ili posebno formirana kosa na zatiljku), ali svakako valja popraviti njezino ukrašavanje cvijećem koje je apsolutno neprikladno (preveliko, izrađeno od loše plastike/umjetno i upitnog kolorita). Čini mi se da bi i mlađu skupinu djevojaka trebalo obuti (makar u opanke na голу nogu), jer je to bliže slavonskoj narodnoj baštini.

Ivanka Ivkanec, muzejska savjetnica

III. koncert

Ponedjeljak, 25. ožujka 2013., mala dvorana Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog, Trg Stjepana Radića 4, 19.00 sati

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SLJAČ, LUČKO

Pjesme i plesovi Zagorja

Trojica momaka i devet djevojčica predstavili su nam se pjesmama i plesovima Zagorja. Mladi plesači su dosta dobro pripremljeni i uvježbani, ali nedostaje im energije i žara u izvedbi. Opći dojam je pomalo mlak, iako za to ne bi trebalo biti razloga. Naime, djeca znaju što trebaju raditi na pozornici, koreografske pozicije su dosta precizne i nije bilo nekih većih grešaka. Poradite na samopouzdanju i sigurnosti nastupanja. Čestitke na vrlo dobrom nastupu!

Pjesme i plesovi Murtera

Četrnaest malih djevojčica i četiri dječaka predstavili su nam se pjesmama i plesovima Murtera. Iako su plesni koraci vrlo jednostavni, uglavnom šetani, koreografske slike su prezahtjevne za ovaj uzrast i sposobnost malih plesača, pa se često motaju po pozornici, gube pozicije. Djeca se trude, vidi se da su dosta radili, ali ima još prostora za poboljšanje i sigurniju i precizniju izvedbu. Čestitam vam na korektnom nastupu!

HRVATSKO KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PRIGOREC, MARKUŠEVEC

Međimurski plesovi

Dvanaest djevojaka i četvorica momaka predstavili su nam međimurske pjesme i plesove. Mladi plesači su dobro uvježbani, pojednostavljeni plesni koraci su korektno izvedeni, no nedostaje energije i žara u izvedbi. Na trenutak se čini kao da im je sve teško. Opći dojam izvedbe je čak važniji od možda koje potkradene greške, stoga poradite na sigurnosti nastupanja. Čestitam na vrlo korektnom nastupu!

HRVATSKO KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ŽELJEZNIČAR

Vrapček se ženil – dječje igre, pjesme i plesovi Međimurja

Desetak mališana predstavilo se s dječjim brojalicama, pjesmama i plesovima Međimurja. Odabir materijala je primjeren ovoj dobi izvođača. Djeca su vesela, fino uvježbana i sigurna na sceni. Dobro vladaju prostorom pozornice. Čestitam na vrlo dobrom nastupu!

S lošinjskih otoka – pjesme i plesovi otoka lošinjskog arhipelaga

Četvorica momaka i šest djevojaka predstavili su nam plesove lošinjskih otoka. Plesači i plesačice su dobro uvježbani i uredni, scenske slike su precizno izvedene. Pjesmom im se pridružuju još dvije plesačice i šest parova složno nastavlja dalje koreografiju. Budući da je riječ o plesačima koji su na prijelazu za odraslu skupinu, dobro su rasplesani i vrlo sigurni u nastupu. Čestitam na vrlo dobroj izvedbi!

HKD BRAĆE RADIĆA – FOLKLORNA DRUŽINA LAJBEKI

Šice rešece

Mnoštvo malih plesača predstavilo nam se s dječjim igrama, brojalicama, pjesmama i plesovima. Djeca su vrlo uredna i sigurna na sceni. Odabir materijala je primjeren uzrastu izvođača, a koreografija je vrlo zanimljiva i dinamična. Plesači su vrlo dobro uvježbani, sve koreografske slike su vrlo precizno izvedene. Odlično koriste prostor pozornice. Čestitam vam na jako dobroj izvedbi!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SVETA ANA, ODRANSKI OBREŽ

Dječje igre zapadne Hercegovine

Deset djevojčica i šest momaka predstavili su nam dječje igre zapadne Hercegovine. Mladi plesači su dobro uvježbani, ritam je dobar, odlično su to svladali, iako im sigurno nije bilo lako. Iako u naslovu koreografije stoje jedino igre, nije riječ samo o igrama, ima dosta plesa i pjesama. Možda koreografija po svojoj zahtjevnosti i nije baš za ovaj uzrast plesača, no oni su to vrlo dobro odradili. Čestitam na vrlo dobrom nastupu!

dr. sc. Iva Niemčić

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SIJAČ, LUČKO

Odabir glazbeno-plesne građe kod izvedbi pjesma i plesova Hrvatskog zagorja svakako nije dječji. No, usprkos tome ova starija skupina djece uglavnom je dobro odradila svoj dio posla. Ono što nevalja i valjalo bi popraviti, dramaturška je progresija i raspored glazbeno-plesnih elemenata te njihovo stapanje i pretapanje kako bi se dobio bolji dinamički rast i razvoj. Pjevanje je unisono, a moglo bi kod ovog uzrasta biti i barem dvoglasno. Svirka orkestra je konkretna i korektna, iako kod aranžerskih obrada treba pripaziti da se točno skinu dionica diskanta određenog napjeva i prateća harmonijska struktura konkretno kod B teme, *Špic bum polke*.

Mlađa skupina izvela nam je dječje pjesme i plesove Murtera u poprilično neorganiziranoj i pomalo neuvježbanj koreografiji. Ovdje skrećem pozornost na krivo citiran i poučen način pjevaja glazbenog broja *Išli smo u školicu* gdje djeca za tercu više pjevaju melodiju napjeva od osnovnog, što nije dobro te bi to valjalo popraviti. Uglavnom, nedostaje kontinuirani rad, kod ove izvedbe to je evidentno.

HRVATSKO KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PRIGOREC, MARKUŠEVEC

Straija skupina djece vrlo vješto nam je prikazala glazbeno-plesnu građu Međimurja. Orkestar koji u svojem sastavu ima i violinu, za svaku je pohvalu. Svirka je korektna i uredna, a glazbeno obrada poprilično atricifijelna, a i odudara od sheme sviranja u Međimurju. Pjevanje je korektno i intonacijski točno, samo sa previše prsnog registra i premalo zvonkosti registra glave, na čemu bi valjalo poraditi. Tim postupkom će i najviši tonovi u glazbenoj frazi dobiti na slobodi, a ne dojmju usiljenosti.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO HORVATI

Nije se odazvalo na ovu smotru i predstavilo svoj rad.

HRVATSKO KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ŽELJEZNIČAR

Vrapček se je ženil – izvredna izvedba dječjih igara iz Međimurja. Odlične i perspektivne mlade solistice kao i svirka orkestra. Slobodno, neusiljeno dječje muziciranje i pjevanje. Čestitke!

S lošinjskih otoka – zanimljiva točka u spajanju triju areala (Cres, Lošinj, Susak), vrlo dobro interpretiran način pjevanja po susacki kao i pjevanja na tanko i debelo po creski. Svirka je na harmonici vrlo dobra, samo šteta što nije izvedena napamet, već iz nota, što umanjuje glazbeni i vizualni dojam. Vrlo šarmantno! (Dogodine dođite na okrugli stol!)

HRVATSKO KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO BRAĆE RADIĆA

Prije svega čestitke koreografkinji i voditeljici na pedagoški i dramaturški izvanredno posloženoj koreografiji. Izvedba je bila odlična. Vidi se da ova djeca uživaju u tome što rade. Glazbeno-plesna građa primjerena je svakoj od skupina koje se pojavljuju u ovoj točki. Voditelju orkestra bih sugerirao neka ne udvostručava i u trostručava broj primova (6-svirača) a trbuh orkestra (bračevi), smanjuje na minimum (svega dvojica glazbenika). Jednostavno, vaga (balans) nije dobar. Inače, vrlo dobro i za pohvalu!

HRVATSKO KULTURNO – UMJETNIČKO DRUŠTVO PRESLICA, BLATO

Nisu nastupili i predstavili svoj rad!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SVETA ANA, ODRANSKI OBREŽ

Vrapčevo kolo – glazbenu baštinu Hrvata Bošnjaka u mađarskoj Podravini i Baranji predstavili su mladi članovi orkestra. Šteta što sastav nije bio u svojem punom sastavu, nedostatak drugog prima i cella svakako je načinilo malu rupu i umanjilo dojam. No, više je pomalo smetalo nedovoljno pogođen tempo i karakter kola. Iz ove glazbene građe izvire temperamentnost koja je ovoga puta izostala. Vrlo vjerojatno zbog nedostatka plesača koji bi svirce natjerali na nadmetanje tko će biti bolji, kao što to jest na terenu u Pečuhu i Mohaču.

Dječje igre zapadne Hercegovine – vrlo vješto je voditelj pribjegao auditivnom dojmu pjevanja stavivši među solistice jednu pjevačicu nečistog intonativnog zapjeva i tako dopunio dojam glazbene izvedbe. Vrlo lijepo uvježbano, s odličnim dojmom. Šteta što na kraju izvedbe kod ganage nedostaje pravi prateći glas kod ganaganja inače svaka pohvala.

Tomislav Habulin, mag. mus.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SIJAČ, LUČKO

Pjesme i plesovi Murtera

Scenska odjeća, obuća, frizure/oglavlje i dekorativni elementi u potpunosti su korespondirali s ustaljenim obrascem zavičajne folklorne baštine. Nošnjom je uspješno predstavljena promjena odrastanja (mlada i samo nešto starija dječja dobna skupina); uspješno je prikazan i osobni, individualno razlikovni status djeteta. Valjalo bi sve učiniti da se spriječe eventualne nezgode s odjećom prilikom plesanja pa bi trebalo osigurati da se vrpce ne razvezuju, da se pojas

dječaka ne opušta oko struka i spušta na bokove; veličina hlača trebala bi bolje pratiti stas svakog dječaka.

Pjesme i plesovi Zagorja

Čestitam! Sve je bilo skladno, čisto, korektno odjeveno/obučeno i nošeno. Jedina opaska vezana je za djevojačke ogrlice koje moraju biti skromne (1 – 3 niza); nije dopustivo nošenje ogrlica od tako velikog broja nizova kojima se imitiraju koraljna, umjesto staklenih crvenih zrnaca. Pojedine pregače su bile predugačke (valjalo bi ih podviti u struku); posuđeni ženski gornji prsluci od samta ne odgovaraju tradicijskom zagorskom odjevnom inventaru.

HRVATSKO KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PRIGOREC, MARKUŠEVEC

Međimurski plesovi

Iako su djeca izvela svoj scenski nastup u posuđenoj nošnji, potpuno stiliziranoj, ipak se trebalo izboriti barem za uočljiviju naznaku individualnog pristupa/odabira pojedinih kompleta. Zbog istovrsnih materijala, kolorita i svih sastavnica (obuća, kožnati pojas, šešir...) scenska odjeća se pretvorila u svojevrsnu uniformu. Njezinoj unificiranosti nisu jedino pripadale raznobojne svilene vrpce na pletenicama djevojčica. Nošnju je prije nastupa valjalo bolje prirediti (nepoštirvani široki rukavi) i pažljivije oblačiti (uskладiti duljine pojedinih dijelova kostima) te sigurnije nositi (dokoljenice djevojčica su padale niz list noge).

Čestitam djeci na sjajnoj međusobnoj komunikaciji i veselju koje su prenijeli publici!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO HORVATI

Nije nastupilo radi nevremena.

HRVATSKO KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ŽELJEZNIČAR

Vrapčak se je ženil – dječje igre, pjesme i plesovi Međimurja

Bravo! Srdačno čestitam! Vedro raspoložena i šarmantna mala djeca su sjajno izvela svoju točku scenskog programa. Na pomoć im je bila i odlično promišljena jednostavna platnena odjeća (košuljica i/ili dvodijelno ruho za dječake), prikladna scenska obuća, ali i ukrasne crvene vrpce za pletenice. Radost nastupa s njima je dijelio i komunikativan tamburaški sastav, također vrlo dobro odjeven u pravovaljanu stilizaciju regijskog tradicijskog obrasca.

S lošinjskih otoka – pjesme i plesovi otoka lošinjskog arhipelaga

Svi članovi pomladka Društva bili su korektno, čisto i uredno odjeveni u stilizirane komplete nošnji sukladne tradicijskom zavičajnom obrascu (potvrđenog materijalom, krojem i odabranim koloritom pregača/traversi). Izvrsno su bile počesljane frizure djevojčica i ukrašavanje prsiju cvijećem/cvjetnim kiticama. Trebalo bi dječacima izostaviti obuvanje crnih čizama visokih i mekanih sara i zamijeniti ih crnim cipelama. Na jadranskom prostoru nisu se istodobno nosile po dvije koraljne ogrlice ovog tipa zajedno s ogrlicom sastavljenom od srebrenjaka i/ili zlatnika. Za buduće nastupe djevojčicama je dovoljan tek jedan (najviše dva) niz koraljnih zrnaca.

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO BRAĆE RADIĆA – FOLKLORNA DRUŽINA LAJBKI

Šice rešece

Najsrdajnije čestitam! Kompletan opremljenost i scenski nastup je bio idejno vjerodostojan i izveden sukladno svim temeljnim elementima tradicijske kulture Međimurja. Nošnja je bila uredna, odlično pripremljena za scensku uporabu (dobro poštirkani rukavi ženskih oplećaka!), korektno obučena i nošena, individualno razlikovna; jasno su njome prezentirana obje dobne dječje skupine, te sam tamburaški sastav. Posebno valja istaći i pohvaliti odjevenost i opremljenost rekvizitima omanje "gostujuće" grupe maškara. Bravo!

KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO PRESLICA, BLATO

Nije nastupilo.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SVETA ANA, ODRANSKI OBREŽ

Vrapčevo kolo – splet kola iz mađarske Podravine i Baranje

Stilizirano oblikovan slog tradicijske muške nošnje nizinske Hrvatske u kojeg su bili odjeveni mladi tamburaši, odlikovao se uzornim i korektnim načinom oblačenja i nošenja scenske odjeće unutar koje su se prepoznavale i male individualne znakovitosti (različito ukrašene košulje). Početna usredotočenost i svojevrsna trema svirača tijekom se nastupa prometnula u dobru međusobnu komunikaciju i druženje s publikom.

Dječje igre zapadne Hercegovine

Sjajno promišljena i oblikovana odjeća za djecu različite dobi i vrsno primjerena godištima odrastanja i razvoja do djevojačke i mladičke dobi! Osobito je vrijedno tek naznačeno kićenje pojedinih sastavnica kompleta nošnje vezom ili s kojom drugom vrstom dekoracija. Po svemu izuzetno vrijedno ruho za pomladak naših folklornih KUD-ova odlično je uključilo personaliziranost likovnog ukusa (odabir motiva, izbor boja i njihovih nijansi...) i simboličkih značenja. Nošnja je bila odlično odjevena i nošena, a u potpunosti ju je slijedilo uređenje frizure/oglavlja, uzorni prikaz nakita kao i pripadajući dodatni elementi (ženske torbe). Dakako, i obuća je bila primjerena harmoniji kompleta uz napomenu da ubuduće djeca obuvaju opanke koji odgovaraju veličini stopala (preveliki opanci za nekolicinu plesača); i muški tkani pojasevi su u većini slučajeva preširoki za struk/stas dječaka. Srdačno čestitam!

Ivanka Ivkanec, muzejska savjetnica

IV. koncert folklornih skupina nacionalnih manjina grada Zagreba i rekreativnih skupina

Subota, 13. 4. 2013., Narodno sveučilište Dubrava, Cerska 1, 19.00 sati

U subotu 13. travnja 2013. godine, u Narodnom sveučilištu Dubrava u 19 sati, održan je 4. koncert rekreativnih i folklornih skupina nacionalnih manjina grada Zagreba, te kao iznimka, Posavski zavičajni klub Derventska kolo, zbog nemogućnosti nastupanja u terminu predviđenom za zavičajne skupine. Na smotri su sudjelovali:

POSAVSKI ZAVIČAJNI KLUB DERVENTSKO KOLO
POMLADAK FOLKLORNE SKUPINE BOSANA, BOŠNJAČKE NACIONALNE ZAJEDNICE ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE
FOLKLORNA SKUPINA ZÁHŘEBSKÉ SLUNICKO, ČEŠKA BESEDA ZAGREB
SRPSKO KULTURNO DRUŠTVO PROSVJETA, PODODBOR ZAGREB
PLESNA SKUPINA OR HAŠEMEŠ ŽIDOVSKJE OPĆINE ZAGREB
FOLKLORNA SKUPINA BOSANA, BOŠNJAČKE NACIONALNE ZAJEDNICE ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE
GRUPA ZA MEĐUNARODNI FOLKLOR SKUD-A IVAN GORAN KOVAČIĆ
FOLKLORNA SKUPINA JETELIČEK, ČEŠKA BESEDA ZAGREB

Opća zapažanja

Za razliku od prošlogodišnjeg koncerta ovih skupina, održanog u polupraznoj dvorani Narodnog sveučilišta Dubrava, ovogodišnji je koncert bio veoma dobro posjećen. Očito je prošlogodišnja kritika vodstvima grupa urodila plodom, te su se ove godine više potrudili motivirati publiku kako bi njihov nastup protekao u pravom koncertnom ozračju. Posljedica toga je bila više nego dobra i pozitivna atmosfera u gledalištu. Stoga na ovom mjestu valja uputiti pohvale vodstvima svih grupa na uloženom trudu.

Stručna komisija imala je tiskane programe i optimalne uvjete za praćenje programa. Program je vodila nenametljiva voditeljica, ničim ne remeteći dinamiku koncerta.

Zapažanja redoslijedom nastupanja

POSAVSKI ZAVIČAJNI KLUB DERVENTSKO KOLO

Zavičajna skupina Posavljaka predstavila se autentičnim plesovima uz karakterističnu glazbenu pratnju šargije i violine. Sukladno svom autentičnom izričaju, scenski je izričaj (osim na kraju) ostao bez ikakvih koreografskih formi, što je za svaku pohvalu. Stilski je sve bilo korektno. Skupina je kombinirane dobi što u potpunosti odgovara njenom karakteru. Ono što je nedostajalo, s obzirom na vrlo dobru svirku glazbenog dueta, jest specifičan vokalni izričaj. U tom smislu grupa svoje djelovanje još može unaprijediti. Ukupno uzevši radilo se o solidnom predstavljanju.

POMLADAK FOLKLORNE SKUPINE BOSANA, BOŠNJAČKE NACIONALNE ZAJEDNICE ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

Jednako kao i prošle godine nastup grupe djece različitog dobnog uzrasta metodički je sjajno postavljen. Od brojalica ka kompleksnijim dječjim igrama i plesu. Valja napomenuti kako se prikazao gotovo identičan materijal, ovog puta pod drugim nazivom. Također, ovog puta, orkestar je bio lišen neadekvatnog instrumentarija, sjajno dinamički prateći zbivanja unutar

scenskog prikaza. U odnosu na prošlu godinu zamjetno je povećanje skupine kroz brojnost djece, što je činjenica koja veseli. Kada se tome pridoda vrlo dobra izvedba, uz evidentan dječji entuzijizam i veselje, može se konstatirati kako ova grupa ima izvrsnu perspektivu i potencijal.

FOLKLORNA SKUPINA ZÁHŘEBSKÉ SLUNICKO, ČEŠKA BESEDA ZAGREB

Vrlo ambicioznim može se okarakterizirati ovogodišnji nastup ove skupine. U maniri čeških koreografa, sve je bilo vrlo privlačno, lepršavo i scenski korektno. Izvedbeno gledano, također je sve bilo na vrlo visokoj razini. Prava je šteta što je skupina opet nastupila uz matricu. To je definitivno ono na čemu se treba poraditi kako bi sve bilo na svome mjestu i kako treba. Samim time otvorila bi se mogućnost i za razvoj vokalne komponente. Ukupno uzevši, nastup je bio vrlo dobar.

SRPSKO KULTURNO DRUŠTVO PROSVJETA, PODODBOR ZAGREB

Uspoređujući ovogodišnji nastup ove skupine u odnosu na onaj iz prošle godine, bez obzira na činjenicu kako se radilo o istom etnološkom, etnomuzikološkom i etnokoreološkom području, valja konstatirati kako je došlo do značajnijeg poboljšanja u mnogim komponentama. Prije svega tu se misli na kvalitativno ujednačenu glazbenu matricu, urednost kod odijevanja, te evidentan napredak u vokalnoj komponenti. Očito su se primjedbe shvatile vrlo ozbiljno i to je činjenica koja veseli. Ovog puta scenskih pogrešaka nije bilo. Grupa je mlada, kvalitetna i perspektivna. Dvije su stvari kojima valja u buduće težiti. Prva je orkestar koji će pratiti plesače i automatski cijelu prezentaciju dignuti na viši nivo, te druga koja se tiče stilskog izvođenja plesnih obrazaca. Na ovom mjestu stoga podsjetnik iz izvještaja od prošle godine: "Stilski gledano, plesače treba spustiti na puno stopalo, maksimalno s prijenosom težine na prednji dio. Plesanje na prstima je stilizirana i pogrešna novotarija koja odudara od tradicije izvođenja plesnih obrazaca prikazanog područja. O tome svjedoče i mnoge arhivske snimke, kao i nekadašnja predavanja na Školi folklorista istaknutih srpskih folklorista i etnokoreologa, poput pokojnih Dobrivoja Putnika i Dese Đorđević, te dr. sc. Olivera Vasić".

PLESNA SKUPINA OR HAŠEMEŠ ŽIDOVSKÉ OPĆINE ZAGREB

Gotovo identične opaske kao za prošlogodišnji nastup ove grupe, mogle bi se primijeniti i ove godine. Ono što je vidljivo jest evidentno veća koreografska sloboda, što je za svaku pohvalu. Skupina je svoj stilizirani ples izvela uz komponiranu glazbu na matricu vrlo sigurno i uvjerljivo. Bolja vremenska izbalansiranost je onaj segment koji bi se još mogao unaprijediti. To se prije svega odnosi na trajanja pojedinih segmenata poput sola, dueta i masovnijih scena. Sve je skupa bilo za nijansu predugo.

FOLKLORNA SKUPINA BOSANA, BOŠNJAČKE NACIONALNE ZAJEDNICE ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

Vrlo dobrim može se ocijeniti ovogodišnji nastup ove folklorne skupine. Velika skupina žena različite dobi, kostimirana sukladno tome, izvela je scenski prikaz uz pratnju odličnog orkestra, temeljen prije svega na vokalno-instrumentalnom izričaju. Sve je bilo vrlo korektno. Vremenski balans odličan. U perspektivi skupinu valja dopuniti muškim plesačima kako bi se dobila širina mogućnosti scenskog izričaja.

GRUPA ZA MEĐUNARODNI FOLKLOR SKUD-A IVAN GORAN KOVAČIĆ

Za razliku od prošle godine kada je nastup ove skupine bio koncipiran na način da se izvode plesovi vrlo širokog zemljopisnog područja, ove je godine sve suženo na srodna područja Skandinavije i Baltika. Taj je princip posve sigurno mnogo uspješniji. Isto tako, u koreografskom smislu, vidjelo se mnogo interesantnih rješenja. Kako se radi o iskusnim i rutiniranim izvođačima koji dobro vladaju i elementima i scenom, nastup se može ocijeniti vrlo kvalitetnim. Još kad bi se u perspektivi došlo do orkestra za pratnju plesa i izbjegla matrica, uspjeh bi bio još i veći.

FOLKLORNA SKUPINA JETELIČEK, ČEŠKA BESEDA ZAGREB

Sve napisano za prošlogodišnji nastup ove skupine moglo bi se od slova do slova prenijeti i u ovaj osvrt. Sigurni, uvjerljivi, vremenski dobro izbalansirani. Pjevanje na materinjem jeziku uz pratnju orkestra dalo je posebnu draž ovom scenskom prikazu. U perspektivi bi bilo dobro grupu omasoviti. Ukupno uzevši, vrlo dobro.

Zaključno

Kao što je već ranije napisano u tekstu, prije svega valja pohvaliti vodstva skupina koja su ovog puta na pravi način motivirala publiku kako bi došla u mnogo većem broju nego prošle godine. Isto tako, zadržala se pozitivna energija s velikom dozom entuzijazma i pravog amaterskog duha, uz veliku želju da se pokaže ono "svoje". Ta se konstatacija odnosi na nastupe svih grupa, bez iznimaka. Ono što bi se svakako moglo i trebalo unaprijediti jest da sve skupine nastoje oformiti ili angažirati određeni tip orkestara sukladno svojim potrebama glazbene pratnje. Izvođenje uz matricu odavno je napušteno na našoj folklornoj sceni, dapače, nikad se nije odobravalo ili naklono promatralo. Na ovom mjestu valja ponoviti sugestiju upućenu i u prošlogodišnjem osvrtu. Skupine nacionalnih manjina i njihova vodstva, koje imaju svoje sunarodnjake u ruralnim sredinama naše zemlje, uputio bih na terenska istraživanja s kojima bi došli do materijala za scensku primjenu. To bi bilo važno za očuvanje njihovog nacionalnog identiteta upravo na ovim prostorima. Mnogo važnije od primjerice dovođenja koreografa iz matičnih zemalja, čija tradicija nema apsolutno nikakve veze s tradicijom njihovih sunarodnjaka u nas. Domicilni identitet trebao bi im biti na prvom mjestu. Tu se prije svega misli na pripadnike srpske i češke nacionalne manjine. Ukupno uzevši, bila je to jedna lijepa, ugodna večer, prožeta emocijama i pozitivnom energijom.

Andrija Ivančan dipl. etnolog i polonist

Prije nego li se osvrnem na svaku pojedinu skupinu i iznesem svoje mišljenje, dopustite mi da u nekoliko rečenica uputim opća zapažanja s ovogodišnje smotre. Ova večer je svakao lijepa i raznolika u svim elementima folklorne umjetnosti. Glazbi, pokretu, likovnosti, pristupu prezentiranja tradicije i sl. Volio bi da se voditelji skupina nacionalnih manja potrudu pa istraže elemente tradicije koja je nastala asimilacijom s hrvatskom tradicijskom kulturom. Takvih primjera na terenu ima mnogo. Svjesni smo činjenice da mnoge od nacionalnih manjina na području RH ne žive odnedavna, već su svojim kulturnim nasljeđem utjecali na kreiranje neke nove tradicije proizašle na ovim prostorima, a da su duboko ukorijenjene u tradiciju vašeg i hrvatskog naroda. Razmislite o tome! I sami zanamo da postoje sela i mjesta s većinskim stanovništvom pripadnika nekih od manjinskih skupina koji su elemente tradicijske kulture prezentirali na ovoj interesantnoj i nadasve edukativnoj veseloj večeri. U tom smislu unaprijed čestitam svim izvođačima.

POSAVSKI ZAVIČAJNI KLUB DERVENTSKO KOLO

Ovogodišnja izvedba nije donijela ništa novo i nevideno na zagrebačkoj folklornoj sceni. Svirka šargije i violine bila je korektna. Šteta što ovoga puta nismo uživali u više vokalnog izričaja. Po meni bilo je premalo pjesme koja je izostala i u kolu *Keler*. Ovoga puta očekivao sam malo više, no, i ovako ne mogu reći da nije bilo korektno, ali znam da možete puno više.

POMLADAK FOLKLORNE SKUPINE BOSANA, BOŠNJAČKE NACIONALNE ZAJEDNICE ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

Zanimljiva i dobro prilagođena glazbeno-plesna građa. Ništa prepretenciozno i prilagođeno djeci. Sugerirao bih orkestru da se u dinamičkom smislu još stišaju. S obzirom da su se odlučili na noviji sloj muziciranja uz harmoniku, violinu, bas, gitaru i idiofin, instrument (meni nepoznat) koji je glumio bubanj, morate se dinamički stišati. Bilo bi uputnije kada bismo imali priliku čuti izvedbu na saz, tada bi doživljaj bio u potpunosti autentičan. Nije da ovako nije dobro, ali neka ovo bude jedno malo razmišljanje u smjeru predstavljanja dubljeg i starijeg sloja vaše tradicijske kulture, posebice glazbenog nasljeđa.

FOLKLORNA SKUPINA JETELIČEK, ČEŠKA BESEDA ZAGREB

Proučavajući biltene s prošlogodišnjih smotri, vidim da se je u vašem nastupu uvriježilo plesanje uz matricu. To me osobno niti malo ne veseli i smatram to pogrešnim putem. No, jasno mi je da za takav odabir sigurno imate opravdani razlog. Odabir glazbe kao i dramaturška progresija su korektni, tako da tu ne vidim potrebe za dubljom analizom izvedenoga.

SRPSKO KULTURNO DRUŠTVO PROSVJETA, PODODBOR ZAGREB

Vrlo je lijepo i ugodno vidjeti da generacija mladih i darovitih ljudi u velikom broju njeguje tradiciju svoje nacionalne manjine kao što je to slučaj u vašem ansamblu. Šteta, što ovaj mladi i perspektivni ansambl uza se nema potporu glazbenika koji sviraju uživo. Ovo s matricom ne čini mi se pravi put, ali za takav pristup zasigurno imate opravdan razlog. Nije mi jasan kontekst glazbene obrade s obzirom da se radi o snimci koja ja vješto montirana u studiju suvremenom tehnologijom. Bilo bi mi draže da sam uživo imao prilike čuti harmonikaša, bas i kontru (bugariju) uz jednu frulu. No, što je, tu je, razmislite o toj soluciji za ubuduće kao i da nam predstavite tradiciju Srba koji žive i koja se njeguje u različitim dijelovima Republike Hrvatske (istočna i zapadna Slavonija, Baranja, Lika, Kordun itd). To bi bilo jednako zanimljivo vidjeti. Možda to nije jednako atraktivno kao *Igre iz Šumadije*, ali ima svoju duboku tradicijsku vrijednost.

PLESNA SKUPINA OR HAŠEMEŠ ŽIDOVSKJE OPĆINE ZAGREB

Ples u povijesti židovstva ima svakako duboku tradiciju i usko je povezan s religijom. Tako smo i ovoga puta mogli uživati u fragmentu iz Svetog Pisma i njegovom koreografskom uprizorenju te koreografskoj slobodi doživljenoj očima koreografa. No, jesu li svi elementi, a posebice oni glazbeni, u uskoj svezi s tradicijom, o tome bi se valjalo naširoko i nadugačko raspravljati. Iz priloženog glazbenog materijala, koji je izveden uz matricu, možemo samo konstatirati da se radi o suvremeno komponiranoj glazbi s etnoelementima u izboru glazbala i to u manjem broju, a u većem radi se o elektroničkoj glazbi. Ova izvedba je u svakom slučaju najdalje od tradicije prema glazbeno odabranim elementima na ovoj večeri. U programu nisu navedeni nazivi plesova, glazbenih izvođača, kao ni ime autora glazbe. Molio bih vas da o

tome povedete računa i da nas uputite i educirate o tome što izvodite. Jednako tako kao što ste uvodnim tekstom programski uputili publiku o koreografskom sadržaju. Zato služe tiskani programi.

FOLKLORNA SKUPINA BOSANA, BOŠNJAČKE NACIONALNE ZAJEDNICE ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

Kako sam svirku okestra već analizirao kod izvedbe dječjeg ansambla, sada ću tu opservaciju izostaviti. Jedino što valja spomenuti da se orkestar kod solističkog broja i ovoga puta treba stišati. Sveukupno odabir i sastav glazbenog sastava nametnuo je, jasno, da se radi o novijem sloju glazbovanja Bošnjaka. Automatski je i dinamika sevdaha postala snažnija u vokalnom izričaju, iako je u duhu sevdaha da se pjeva tiho i nazalno. Ovoga puta to je izostalo. Razmislite pomalo o tome! Melizmi se pjevanjem u punoj (čvrstoj) snazi glasa ne mogu izvesti na stilski autentičan način. Inače, odabir glazbeno-plesne građe i glazbene obrade su sjajni.

GRUPA ZA MEĐUNARODNI FOLKLOR SKUD-A IVAN GORAN KOVAČIĆ

Ova skupina zanesenjaka prema glazbi i pokretu skladno je našla balans između onoga što mogu i onoga što znaju. Vrlo je lijepo i edukativno bilo uživati u scenskom nastupu skupine ljudi koji s velikom zadovoljstvom uživaju u plesu i tu svoju ljubav prenose publici. Niz glazbeno interesantnih plesova dobro je odabrano i posliženo, a zbog tehničkog razloga i ovoga puta izvedeni su uz pomoć matrice. S obzirom da su nam glazbeni obrađivači i izvođači nepoznati, suvišno je raditi detaljniju analizu glazbene matrice.

FOLKLORNA SKUPINA JETELIČEK, ČEŠKA BESEDA ZAGREB

Folklorna skupina Jeteliček izvela je uz pratnju mladog glazbenog sastava četiri glazbeno-plesna broja. Bilo bi dobro kada bi svirači glazbu izvodili napamet, a ne iz nota. Jednako bi tako bilo uputno da i solistica nauči tekst pjesme napamet kako bi bila spontanija u glazbenom izričaju. Sveukupno, korektan nastup i lijepe nošnje.

Tomislav Habulin, mag. mus.

POSAVSKI ZAVIČAJNI KLUB DERVENTSKO KOLO

Bruda, keler, produžena osmica

Svirači i plesači različitih dobnih skupina izveli su zanimljivu točku scenskog programa. Vizualno atraktivna slika zavičajnog tradicijskog odijevanja muškaraca i žena bila je predstavljena izuzetno dobrim i vjerodostojnim replikama narodne nošnje koje su izrađene iz rukom tkanog domaćeg platna i vune, te ukrašene vezom ustaljenih likovnih motiva i *kericama*. Nošnja je bila uredna i odlično nošena, a pokazala je raskoš individualne znakovitosti folklornog zavičajnog obrasca. Cjelina tradicijskog odijevanja bila je vrlo dobro podvučena i vunenim torbama. Uz takvo ruho pokazano je i pripadajuće oglavlje (sukladno dobnom i društvenom statusu pojedinca), pomno odabran nakit i vunene čarape. Načelno govoreći, i obućom se nastojalo slijediti folklornu baštinu; nije dobro za scenski nastup obuvati "balerinke" jer taj tip ženske obuće ne odgovara tradicijskoj kulturi. Valja pripaziti da i hlače svirača budu uredno pripremljene (izglačane) za scenski nastup. Potrebno je bolje uskladiti dužine pojedinih dijelova nošnje kod djevojčica. Predlažem da se i završnom naklonu izvođača posveti više pozornosti kako bi se njihova ozbiljnost "omekšala" barem kakvim znakom zadovoljstva.

Duzel nam je u kolu – dječje igre i brojalice iz Sarajeva

Dobro koncipirana programska točka bila je vrlo lijepo izvedena, a odjevenost primjerena dječjoj i adolescentskoj dobi šarmantnih "folklorša". Ipak, i u ovom nastupu se obuća pokazala kao najslabija karika u lancu različitih vrsti; svakako se ne bi trebale obuvati tenisice i šarene "balerinke". Nedopustivo je u folklornu odjevnu baštinu i određeno povijesno razdoblje unositi suvremene modne novosti kako je to, primjerice, bilo pokazano opasivanjem djevojčice bijelim "Versace" pojasom.

POMLADAK FOLKLORNE SKUPINE BOSANA, BOŠNJAČKE NACIONALNE ZAJEDNICE ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

Duzel nam je u kolu (dječje igre i brojalice iz Sarajeva)

Dobro koncipirana programska točka bila je vrlo lijepo izvedena, a odjevenost primjerena dječjoj i adolescentskoj dobi šarmantnih "folklorša". Ipak, i u ovom nastupu se obuća pokazala kao najslabija karika u lancu različitih vrsti; svakako se ne bi trebale obuvati tenisice i šarene "balerinke". Nedopustivo je u folklornu odjevnu baštinu i određeno povijesno razdoblje unositi suvremene modne novosti kako je to, primjerice, bilo pokazano opasivanjem djevojčice bijelim "Versace" pojasom.

FOLKLORNA SKUPINA ZÁHŘEBSKE SLUNÍČKO, ČEŠKA BESEDA ZAGREB

Češki plesovi – čtyřpárová, valčíky, hrabanky

Čestitam! Uredno i visoko stilizirana scenska odjeća plesača predstavila se novošivanim ruhom koje je u kroju i pojedinim dijelovima kompleta (suknje s uzorkom bidermajerskog stila, boje industrijskog tekstila) nastojalo slijediti nekadašnji folklorni obrazac odijevanja. Plesači su bili vedri, dobro raspoloženi i uzajamno komunikativni, a njihova temperamentna izvedba je još zornije pokazala bjelinu i uzornu pripremljenost ne samo gornjeg ruha, nego i ženskih donjih podsuknji. Odlično uređene frizure/oglavlje također je pridonosilo ljepoti scenske izvedbe. Za potpunu urednost scenskog nastupa trebalo bi pripaziti da se na ženskim svilenim žutim pojasevima/trakama ne vide pregibi od spremanja; valja ih izglacati prije opasivanja. Predlažem da u plesu s grabljama djevojke pokušaju opustiti laktove kako bi se izbjegla krutost pokreta.

Valjalo bi osigurati živu (ne magnetofonsku) glazbenu izvedbu scenskog programa.

SRPSKO KULTURNO DRUŠTVO PROSVJETA, PODODBOR ZAGREB

Igre iz Šumadije

Bravo! Srdačno čestitam! Kompletним svojim scenskim programom i sjajnom izvedbom pokazali ste kako se čuva folklorno nasljeđe i stvaralaštvo. Nošnja je bila uredna, individualno različita, dobro odjevena i nošena. Novoizrađene replike u potpunosti su korespondirale s originalnim primjercima (materijali, kroj, vezeni i aplicirani ukras). Dakako, vjerodostojnosti tradicijskog obrasca pridonijela je i dobro počešljana djevojačka kosa/frizura i obuća (opanci i čarape); na urednost i pažnju prilikom odijevanja upućivali su i odlično opasani muški vuneni pojasevi (usklađene dužine). Temperamentna plesna izvedba odlikovala se lakoćom pokreta i veselim izrazom lica. Valjalo bi samo ublažiti jačinu šminke na djevojačkim usnama kako bi se izbjegao pomalo teatralni i kontraproduktivni efekt.

Programska točka bi bila još efektinija kada bi u njoj sudjelovala i "živa" muzika, a ne samo magnetofonski zapis.

PLESNA SKUPINA OR HAŠEMEŠ ŽIDOVSKJE OPĆINE ZAGREB

Jakovljeve ljestve

Nažalost, niti uz prethodno objašnjenje voditeljice koncerta, idejna koncepcija programske točke nije uspjela približiti tradicijske vrijednosti židovske kulture i stvaralaštva. Scenska izvedba plesne skupine odlikovala se vizualno atraktivnim kostimima i uložnim trudom koji su se kretali na razmeđi artifičijelnosti i rekreativnog pristupa; naglašeno je to i magnetofonskom snimkom glazbene kulise. Prikazani suvremeni scenski ples nije u suglasju s temeljnom idejom i radom Smotre folklornih amatera grada Zagreba – pokazati kako se razumije, poznaje, čuva i izvodi tradicijska (predajna, baštinjena) kultura. Ostali smo prikraćeni za upoznavanje s odabranim vrijednostima folklornog stvaralaštva židova.

FOLKLORNA SKUPINA BOSANA, BOŠNJAČKE NACIONALNE ZAJEDNICE ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

Na derdefu vezak vezla Fata – pjesme i igre sa ženskog sijela iz gradske sredine Sarajeva

Izvršno odjevene mlade djevojke i žene u tzv. "gradsku nošnju" prepoznatljivih sastavnica kompleta koji su prikazani u nekoliko karakterističnih inačica (šarene *šalvare*, svilene raznobojne *dimije*, razne vrste *jeleka* i gornjih haljetaka dugih rukava, dva tipa – duge i kratke – ženskih košulja, različite *anterije*). Odjeća je bila individualno znakovita, dobro složena u harmoničnu cjelinu s uređenjem oglavlja i nakita, a u većem dijelu i s obućom. Ipak, valja upozoriti na očitu nepripremljenost odjeće za scenski nastup skupine: neke u anterije bile predugačke pa su im se prednji krajevi vukli po podu scene, muške cipele valja očistiti i ulastiti (jedan od svirača), dimije izglacati i ujednačeno složiti oko nožnog zglobova... Odlično su bile nošene ženske kapice (koketno postavljene na uredno počesljane frizure). Odjeća je jasno ukazala na dobni, statusni i materijalni položaj žena i obitelji u gradskim sredinama Bosne.

GRUPA ZA MEĐUNARODNI FOLKLOR SKUD-A IVAN GORAN KOVAČIĆ

Plesom duž Skandinavije i Baltika – Švedska, Danska, Estonija, Finska, Norveška

Bravo! Bravo! Srdačno čestitam! Plesovi su izvedeni s izvanrednom lakoćom i ljupkošću, a vrsni i odlično raspoloženi izvođači majstorski su komunicirali i međusobno i s publikom u dvorani. Njihova sjajna plesna izvedba bila je prava svečanost: scenski kostimi su zadržali značajke individualnog ukusa i odabira, a istodobno su na tankočutan način označili odjevnu sliku sjeverne Europe 20. stoljeća. Uz krajnje pojednostavljeno i stilizirano ruho, skladno su pristajali obuća i frizure/oglavlje izvođača. Iznad svega toga ipak je najmarkantniji bio jedinstveni šarm veterana, njihova spretnost, znanja i iskustvo nastupanja na sceni, ali i njihovo zadovoljstvo i radost plesanja. Hvala vam!

FOLKLORNA SKUPINA JETELIČEK, ČEŠKA BESEDA ZAGREB

Řemesla – zanatski plesovi

Srdačno čestitam! Lijepa koreografija i krasna izvedbe nevelike skupine svirača i plesača, znalacki je pokazalo svu dražest zabave i tradicijskih plesova snažne i pustopašne mladosti.

Scenski kostim je označen individualnim izborom djevojačkog i momačkog stiliziranog folklornog odijevanja, uređenja frizure i vrstom obuće. Uredno pripremljenoj i dobro nošenoj odjeći pridruženi su i promišljeno oblikovani i izrađeni programsko-scenski rekviziti. Svaku pohvalu zaslužuje spontanost komunikacije među izvođačima i njihovo uživanje u izvedbi

Ivanka Ivkanec, muzejska savjetnica

Samostalni koncert Folklornog ansambla SKUD-a Ivan Goran Kovačić
Subota, 20. travnja 2013. godine, dvorana Doma Hrvatske vojske Zvonimir, Stančićeva
4, 19.30 sati

Goranovci su svojom mladošću, snagom ansambla u vokalnom, instrumentalnom i plesnom smislu, baš kao i ljepotom i urednošću, izvrsno izveli cjelovečernji program kojega su naslovili *Ej al` je lipo naše kolo malo*. Trinaest točaka, šest u prvome dijelu i sedam u drugome, tekle su jedna za drugom bez stanki, a program je otpočetak izveden u dobrom raspoloženju, bez grča ili napetosti. Svaka je točka do detalja proučena, uvježbana i uigrana, tako da je publika doista opušteno i s užitkom mogla pratiti program. Uigranost i sigurnost ansambla je vrhunski, tako da je teško naći zamjerki. Samo veliki i vrsni ansambli ovako besprije-korno i bez napora mogu izvesti cjelovečernji program. Goranovci su to već desetljećima, a ova je mlada generacija pokazala najbolje što amaterizam može ponuditi. I najkritičnije oko i uho, uz stalnu pozornost i napetost kritičkog promatrača, rijetko je moglo uočiti i pokoji pro-pust ili nešto što bi se moglo izvesti bolje. *Turopoljski spominki* su kao prva točka vrlo lijepo pokazali da nema iznenađenja i da su svi izvođači dovoljno sigurni i uigrani te dobro raspoloženi. Točka je izvedena skladno, veselo i vedro, dovoljno snažno, a pritom bez pretjerivanja u tempima. Otpočetak rasplesan i razigran vokalno-plesni dio ansambla vrlo lijepo je izveo izvrsnu koreografiju M. Golemca i D. Radića zahvaljujući plemenitom zvuku velikog tamburaškog sastava uz dvije violine.

Slijedila je praižvedba baranjskih pjesama i plesova *Od Petarde do Ižipa*, odlično novo koreografsko ostvarenje K. Šokca u kojem smo posebno mogli uživati u polimetriji skladno složenoga kola. Izbor pjesama i plesova je sasvim novi i svjež, posebno vesele detalji koraka u kolu, pa bih predložio autoru da promisli je li nužno posizanje za toliko često viđenim *jabučicama*. Bez njih bi ta točka bila doista originalni koreografski novum! Izvedba je pritom bila također izvrsna i bez ikakvih zamjerki. Moglo se uživati u svakom detalju.

U *Kupljenovskoj žetvi*, vokalno vrlo zahtjevnoj, pa utoliko također vrsno izvedenoj, preporučio bih jedino usitniti korak drmeša u malim kolima u kojem se plesači kreću udesno (u smjeru obrnutom od kazaljke sata). Taj detalj činio se previše naglašenim u odnosu na cjelinu. *Vrličko kolo* znalački je izvedeno, također s ponešto previše naglašenom sinkopom u sporom početnom dijelu koraka dok ne poteče spontanije u daljnjem razvoju kola. Spori korak također djeluje malo previše isforsirano – vjerojatno zato što je prespor da bi djelovao prirodno i logično. Točka je inače izvedena vrlo skladno kao i sve ostale, tako da je izvlačenje ovih sitnica doista cjepidlačenje i traženje "dlake u jajetu". Na sličan način mogu komentirati i *Prigorske plesove* koji su u cjelini izvedeni vrhunski, a u kojima mi se, jedino u sukačkome, vertikalno potresanje tijela činilo prenaplašeno i prekrupno, premalo ženstveno. Drugi dio počeo je jedinstvenom, goranovskom točkom slavonskih pjesama i plesova B. Mikačić, ovaj put u izrazito brojnom izdanju i fascinantno velikom kolu. Ponovno se jedino može skrenuti pozornost na muško šaranje (prenaglašeno ujednačeno dizanje nogu u kolu), koje bi, koliko me sjećanje služi, trebalo biti niže ("kao da nogama gurate klipove kukuruza plesaču do sebe") u čemu bi se također valjalo omogućiti i potaknuti individualnost plesača da pritom i malo improviziraju i dodaju tako dimenziju spontanosti. Također bi valjalo pripaziti na vječno krivo naglašavanje dijela poskočice na kraju kola "toga smo se naučili..." (dugouzlazni naglasak na `u` umjesto kratkosilaznoga na `a`). *Korčulanski plesovi* besprije-korno su izvedeni, vedro i veselo, rasplesano, s izvrsnim karakterom plesačice koja je zavodila momka na vrlo diskretan, a izrazito sceničan način. Zahvaljujući izvrsnoj izvedbi bilo je užitak pratiti uživiljene izvođače. Taj se užitak ponovio i u idućim koreografijama međimurskih plesova i kola linda u kojima su se s lakoćom izmjenjivale postave izvođača, svih redom opuštenih i uigranih. Cjepidlaka bi ponovno mogla preporučiti malo sitniji ženski korak i kretanje u plesu *Međimurski lepi dečki*, kao i kolovođi primorskoga kola da se i u drugom dijelu linda nastavi

kretati po sceni malo više, jer se činilo da je u prvom dijelu bio znatno življeg kretanja, iako je dobro raspoloženje postigao uživiljenim izvikivanjem stihovanih uputa plesačima o promjeni figura (Primorci ne vole kad se to naziva "komandama"), što bi mu možda bilo teže postići da se intenzivnije kretao.

Svečanost glazbe, plesa, žara, ritma, mladosti, ljepote i vrhunskog doživljaja goranovci su na kraju pružili u prikazu svadbenih običaja Hrvata iz mađarske Podravine. Ta svježja koreografija uvijek nanovo obogati doživljaj, a ovaj put je izvedena besprijekorno, kao predivan kraj vrlo uspješnog i zaokruženog, vrhunski uvježbanog i izvedenog programa. Pohvale su zaslužili svi podjednako, jer bez truda svih angažiranih teško bi se mogao ostvariti ovako dobar koncert. Bilo je užitak pratiti! S ovako dobrim ansamblom moglo bi se sad više igrati konceptijski, tako da se sve vokalne i instrumentalne mogućnosti još bolje iskoriste i dođu do izražaja.

dr. sc. Tvrтко Zebec

Za moj ukus ovo je bio najbolji koncert ovog ansambla od kada ga pratim. Kako prošlogodišnji nisam vidio (a kažu da je bio odličan), ne mogu ga s njime uspoređivati. Svi elementi folklorne umjetnosti su na izuzetno visokoj razini. Posebice mi se svidio odabir i raspored točaka tako da je koncert imao sjajnu dinamiku. Svidjela mi se i pametna tonska postava, gdje se ozvučenje izvrsno nadopunjavalo s prirodnom akustikom dvorane, tako da je sve djelovalo kao da i nije ozvučeno, a opet se sve odlično čulo. Vrlo često pojedine su izvedbe bile, gotovo, na profesionalnoj razini te moje komentare po točkama treba shvatiti kao potporu da nešto jako dobro bude još bolje. Katkad je bilo gotovo žao zapisivati svoje komentare jer su to stvarno detalji u odnosu na cjelokupne odlične izvedbe. Ipak, volio bih da ovi komentari budu korisni ovom ansamblu kako bi nas uvijek iznova veselio svojim sjajnim izvedbama.

1. dio

1. Turopoljski spominki – pjesme i plesovi Turopolja

Koreografija: Mojmir Golemac

Glazbena obrada: Dražen Kurilovčan

Sjajan izbor i obrada tema. Odličan orkestar i pjevanje u cjelini. U ženskom pjevanju na početku samo se malo slabije čuje kvinta na kraju fraze. U zahtjevnom muškom dvoglasu u tijesnim intervalima, inače intonativno preciznom, nije potpuno bio siguran unisoni završetak i bilo je malih ritmičkih nepreciznosti. Kad su prihvatile i žene, sve se "izravnalo".

2. Od Petarde do Ižipa – pjesme i plesovi Baranje, praižvedba

Koreografija: Krunoslav Šokac

Zapis i glazbena obrada: Duško Topić

Vrlo zanimljiva koreografija. Odličan izbor tema i njihova obrada. Opet sjajna izvedba u cjelini. Odlično stilski pogođen "ciktavi" baranjski ton kod žena. No, ima prostora da bude još svjetliji. Muškima nedostaje malo više tona "u tijelu". Dakle povremeno su malo "preplitki", iako ima "zvona" u njihovim glasovima. Počimatelj oscilira u snazi glasa. Odličan orkestar je ipak malo prevelik za samo šest muških glasova.

3. Žetva u Kupljenovu

Koreografija: Ivica Ivanković

Glazbena obrada: Branko Ivanković

Dobra promjena zvuka u odnosu na Baranju, no u visinama su djevojke mogle imati manje plitku postavu usana. Tako bi dobile još bolji ton, primjereniji ovim krajevima. Malobrojni muški sastav, s vrlo zahtjevnim dionicama, naprosto izvrstan.

4. Vrličko kolo

Koreografija: Zvonimir Ljevaković

Vokalna obrada: Zvonimir Ljevaković

Stilski odlično pjevanje. I muško i žensko. Jedino me smeta (kao i uvijek) što muškarci ponavljaju žensku (lakšu) temu, a ne onu koju je za muškarce Ljevaković izabrao.

5. Bunjevački motivi – glazbene teme bunjevačkih Hrvata

Glazbena obrada: Mario Pleše

Izvrstan odabir, raspored, proporcije i obrada tema. Sjajni tamburaši. Nažalost, takvo odlično bunjevačko sviranje teško da se može više čuti i u Subotici. Tim je važniji ovakav svirački doprinos ovog orkestra.

6. Prigorski plesovi

Koreografija i glazbena obrada: Zvonimir Ljevaković

Sve izvrsno, osim što pri pjevanju u *Drmešu*, na samom kraju, nedostaje malo snage i daha, naročito muškarcima.

2. dio

7. Plesovi iz Slavonije – pjesme i plesovi brodske Posavine

Koreografija: Branka Mikačić

Glazbena obrada: Karlo Mikačić i Mario Pleše

Odlična izvedba. Jedino u cjelokupnom balansu je malo slabiji drugi muški glas. Također me zasmetalo što su u inače odličnim poskočicama promakli neki kratkosilazni naglasci umjesto dugouzlaznih (šuti). Također se teško mogu pomiriti s tim (no, možda nisam u pravu) da se naglašava naučiti umjesto naučiti.

8. Izajdi sunajce (Blato)

Zapis i obrada: Dinko Fio

Za pravi doživljaj korčulanskog pjevanja nedostajalo mi je više razvučenih usnica prema vokalu "e" onako kako treba i za Baranju, samo bez upotrebe prsnog registra. U forte dinamici, pak, djevojke su koristile previše izoliranog prsnog registra čega, u korčulanskom ženskom pjevanju jednostavno nema.

9. Plesovi s otoka Korčule

Koreografija: Branko Šegović

Glazbena obrada: Mario Pleše

Izvrсна obrada i izvedba orkestra. Znam da nije na meni da to komentiram, no ne mogu odoljeti. Jako, jako mi se stilski sviđjela i plesna izvedba.

10. Lepo naše Međimurje

Koreografija: Goran Ivan Matoš

Glazbena obrada: Tomislav Jozić

Vrlo dobra izvedba. Nedostaje u izgovoru (naročito kod djevojaka), na mjestima kojima to treba biti, zatvoreni međimurski "a" i otvoreni "e".

11. Dalmatinsko kolo-poskočica lindo

Koreografija: Zvonimir Ljevaković

Glazbena obrada: Zvonimir Ljevaković

Početak pjesme je bio malo nervozan, a nedostajalo je i najdubljeg glasa na kraju pjesme. Kolovođa karakterno odličan, no dikcija mu nije najbolja, tako da ga počesto nismo razumjeli. Pored toga gotovo nikada nismo čuli dubrovački "a". Bilo je i potpuno krivih nedubrovačkih akcenata (skuta), a čak i riječ lindo izgovara s dugosilaznim umjesto dugouzlaznim akcentom. Lijeričar naprosto izvrstan. Jako, jako je napredovao od kada sam ga posljednji puta čuo.

12. Muzikantske cifre – glazbene teme iz Moslavine

Glazbena obrada: Alan Kanski

Odlična obrada i izvrsna izvedba. Jedino je početni pizzicato bio u intonativnom neskladu u odnosu na intonaciju dvojnica. Gajdaš odličan, no ima pretih instrument.

13. Ej, otvarajte kapiju i vrata – svadbeni običaji Hrvata iz mađarske Podravine

Koreografija: József Szávai

Glazbena obrada: Mario Pleše

Izvrсна koreografija, glazbena obrada i nadahnuta izvedba.

Predlažem ovu točku za završni koncert Smotre, a ukoliko ima još prostora svakako i točku Od Petarde do Ižipa.

mr. art. Bojan Pogrmilović

Srdačno čestitam umjetničkom voditelju, voditeljima pjevanja i orkestra, garderobijerima, stručnim radnicima, predsjedniku ansambla i svim ostalim članovima! Najiskrenije čestitke i svoju osobnu radost viđenim upućujem prvenstveno samim izvođačima koji su svojim samostalnim koncertnim nastupom u okviru programa 36. zagrebačke smotre s toliko žara, znanja i zajedništva predstavili hrvatsko folklorno blago i odabrane vrijednosti pučke kulture iz 20. stoljeća. Potvrđeno je to i sjajnim primjercima muške i ženske narodne nošnje (mnoštvo originalnih primjeraka i pravovaljane replike), uzorno pripremljene (čiste, uredne, izglačane...), dobro odjevene i nošene na sceni. Odjevenost izvođača u svakoj točki programa je znakovito determinirala zavičajno-regijski folklorni identitet unutar kojeg se posebno očitovao dobni, socijalni i materijalni status pojedinca. Znalački je bila naglašena individualna slika svakog kompleta nošnje posebice, ali i njezinih sastavnih jedinica: obuće (uključivo i čarape), odjeće (i donje rublje: uske ženske košulje, podsuknje), češljanja kose i oglavlja, nakita i kićenja dekorativnim vrpčama i/ili cvijećem. Svaka čast stručnim voditeljima ansambla na njihovom stručnom i strukovnom poznavanju i radu na prezentaciji folklorne-scenske problematike! Dakako, i sami izvođači su svojim držanjem, raspoloženjem, vedrinom i šarmom znatno pridonijeli valjanosti predajnih folklornih vrijednosti.

Posebno moram pohvaliti odluku o odjevnoj slici velikog broja članova orkestra, stalno prisutnog na sceni (u svim točkama programa kao ravnopravni izvođači s plesačima/pjevačima ili kao dvije samostalne programske točke unutar kojih su pokazane i solističke dionice). Promišljen odabir dva osnovna tipa muške nošnje dopuštao je i prezentaciju po kojeg drugačijeg kompleta (kronološki starijeg i/ili izričite lokalno-zavičajne prepoznatljivosti). Svirači su se predstavili ne samo osobnom vještinom sviranja nego i uzajamnom komunikacijom i zajedništvom s plesačima.

Zahvalna sam što ste i prisutnoj publici omogućili sudjelovanje u nadasve toploj i dostojanstvenoj, izuzetno vrijednoj i velikoj akviziciji vašeg fundusa nošnji kojim vas je darovao i trajno zadužio vaš član, gospodin Karlo Mikačić. Na sceni izgovorene misli i prigodno zapisane rečenice snažno ilustriraju uzajamnu ljubav i odanost cijelog ansambla i svakog njezinog člana ponaosob.

Kako se ne bih ponavljala u pohvalama o nošnji za svaku pojedinu točku programa, osvrnut ću se samo na neke elemente koje sam uočila u pojedinim izvedbama; vjerujem da ćete razumjeti i prihvatiti dobronamjerni komentar uz vaše nastojanje da, bez većih materijalnih ulaganja, poradite na promijeni detalja.

Turopoljski spominki – pjesme i plesovi Turopolja

Srdačno čestitam!

Od Petarde do Ižipa – pjesme i plesovi Baranje, **praizvedba**

Bravo! Bravo! Bravo! Oduševljena sam idejnom koncepcijom i odabirom glazbene, pjevne i plesne građe iz Baranje: pustopašne, razigrane i raspojasane... Svaka čast temperamentnim i šarmantnim izvođačima!

Žetva u Kupljenovu

Valjalo bi ukloniti ženske ogrlice od bijelih staklenih zrnaca oblikovanih u formu trake koja usko priliježe oko vrata – takav tip ne pristaje zavičajnom tradicijskom folkloru (ulazi u modu kićenja 80-ih godina 20. stoljeća). Može se eventualno zamijeniti nošenjem jednostavnih ogrlica od 2 do 5 nizova bijelog, crvenog ili svijetloplavog staklenog zrnja, a domaćica završne žetvene svečanosti može kao nakit nositi skromniji *bistranjski kraluš*.

Mislim da se uz prikaz radnog običaja ne bi trebalo posebno kititi, a sama svečanost je na sceni posve dovoljno istaknuta nošnjom domaćina i vratnim nakitom domaćice. U tom smislu posebno čestitam na odjevnoj slici muških žetelaca i domaćina.

Vrličko kolo

U prikazu tradicijske nošnje valjalo bi napraviti nekoliko važnijih izmjena:

- muška nošnja: za pojas zadjenute crvene platnene marame na boku muškaraca bilo bi bolje maknuti jer je to najmlađa (i nikad u cijelosti prihvaćena) intervencija u pučku nošnju Vrlike; istodobno, ona pokriva specifično oblikovan svečani muški *pas na struke*. Slika muške tradicijske nošnje nije potpuna bez glasovitog kožnog *silaja* (*bensilaha*, *pašnjače*) pa bi valjalo izraditi 2-3 nove replike tog tipa pojaseva. *Bičve*, *terluke* bi trebale preciznije ukazati na likovne i oblikovne značajke vrličkog područja (a ne iz ostalih etnografskih područja unutar nje Dalmacije).

- ženska nošnja: *curska* (djevojačka) nošnja, naročito ona isprošene (zaručene – simbol: pau-novo pero na crvenkapi)) djevojke, morala bi se označiti jedinstvenom pregačom-prevjesom

poznatim pod nazivom *gendar*, *đerđan* pa bi bilo potrebno pribaviti barem jedan primjerak. Čeoni ukras na djevojačkim crvenkapama valja izmijeniti tako da se umjesto svjetlucavih raznobojnih elemenata apliciraju bijela ili "srebrna" staklena zrnca/"perle". Djevojački vuneni pas nije bio ukrašen kauri-pužićima: opasivale su tako samo neke zaručene djevojke; ta vrsta ukrasa, *điđana* (*t)kanica* i sam pužić (*koščica*) je simbol udane žene. Valjalo bi paunovo pero zaticati za kapu na različita mjesta (ne redovito u sredinu iznad visine čela), a po koja bijela platnena *krpa* preko crvenkape trebala bi biti ukrašena vezom i pridržana makar jednom ukrasnom iglom *šp(i)jodom*. Metalnim ženskim ogrlicama tako oblikovanim nije mjesto u tradicijskoj vrličkoj ženskoj nošnji pa ih treba potpuno ukloniti; valja ostaviti samo staklene ogrlice od nizova bijele, "srebrne" i/ili crvene boje (dobro oblikovane već imate u vlastitom fundusu). Nastojte zamijeniti i crne djevojačke *bičve*, *nazuvke* i *terluke* onim tipom koji je primjereniji vrličkoj odjevnoj tradiciji.

Bunjevački motivi

Čestitam!

Prigorski plesovi

Iskreno čestitam! Predlažem da smanjite veličinu (dužinu) i broj nizova u "koraljnim" ženskim ogrlicama.

Plesovi iz Slavonije

Molim, pripaziti na prednju visinu "potkasane" ženske rubine (previsoko podignuta) pa bi valjalo da same plesačice pomognu jedna drugoj prilikom oblačenja. Posebno me obradovalo nošenje tipičnih slavonskih naušnica – *dukata* i ogrlica (crne traka s novčićem/"dukatom" oko vrata), ali ogrlice od jednog niza "dukata" ne valja tako fiksirati na nošnju (na način Bunjevaca).

Izajdi sunajce (Blato) – plesovi s otoka Korčule

Tradicijska folklorna odjeća smirenog kolorita i cjelokupne atraktivnosti, korektno i pravovaljano prezentirana, ostavila je vizualni dojam jednoobraznog scenskog kostima koji nije ukazivao na individualni karakter odijevanja – posebice muškog ruha. Mislim da bi se slika mogla "popraviti" intervencijom u pojedinim detaljima/sastavnicama kompleta: muški pojas u različitim nijansama crvene i/ili žute boje i šareni *trabalos*, pokazati mušku košulju (neodjenuti prsluk svim plesačima), unijeti po koju mušku kapu... Ženske bijele podsuknje su bile prekratke i jedva da su se vidjele pod *kotulom*, crveni umjetni cvijet na potiljku je predimenzioniran (ispod prevelike smotane pletenice). Vrlo dobre primjerke pojedinih vrsta nakita nije dobro prišivati uz poramenice ruha (posebno ne "zlatni" *kolarin*, *kadenu*).

Čestitam izvođačima na lijepom i elegantnom završnom naklonu!

Lepo naše Međimurje

Bravo! Najsrdačnije čestitke za izvrsno pripremljeno, obučeno i nošeno ruho; iskazalo se u dobro uškrobljenim i složenim rukavima ženskih *oplećaka* kao i u odličnim donjim ženskim podsuknjama i uskim košuljama.

Dalmatinsko kolo – poskočica lindo

Iskreno čestitam!

Muzikantske cifre

Bravo za sve tamburaše i za svaku lijepo uređenu i nošenu košulju kojom je znalački istaknuta individualna znakovitost nošnje.

Ej, otvarajte kapiju i vrata – svadbeni običaji Hrvata iz mađarske Podravine

Čestitam plesačici – mladenki koja je odlično riješila problem s predugačkim *šlajerom* prebacujući ga preko svoje podlaktice. Čini mi se da bi trebalo intervenirati u dužinu djevojačkih *kitnjaka* na pletenicama i u izbor ukrasnog pera za muškim šeširom (nije nužno da se baš svaki muškarac okiti perom bijele boje i jednoobrazne veličine).

Ivanka Ivkanec, muzejska savjetnica

V. koncert zavičajnih folklornih skupina grada Zagreba
Subota, 20. travnja 2013., Narodno sveučilište Dubrava, Cerska 1, 19.00 sati

U subotu 20. travnja 2013. godine, u Narodnom sveučilištu Dubrava, održan je 5. koncert zavičajnih folklornih skupina grada Zagreba. Na smotri su sudjelovale sve skupine osim Posavskog zavičajnog kluba Derventsko kolo. Ta je skupina svoj nastup odradila tjedan dana ranije, 13. travnja, u večeri posvećenoj folkloru nacionalnih manjina i rekreativnih skupina.

Opća zapažanja

Da se radi o posebno lijepom događaju za kulturno-umjetnički amaterizam grada, kao i za samu smotru, bilo je vidljivo i prije početka samog koncerta. Naime, gotovo sve grupe izašle su pred dvoranu, u dvorište, odjevene i spremne za nastup i priredile posjetiteljima pravu narodnu veselicu izvodeći fragmente tradicija svoga kraja. Bio je pravi užitek vidjeti ih tako okupljene. Lijepa atmosfera potom se prenijela i u dvoranu.

S obzirom da stručna komisija u svom sastavu ima osobe posebno zadužene za procjenu glazbenih i odjevnih elemenata, ovaj će osvrt prije svega biti usmjeren na plesnu i ukupnu scensku komponentu izvedbe.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ŽUMBERČANI

Vrlo dobar nastup primjeren skupini. Odličan odabir glazbene građe i njezina dramaturška progresija. Šteta što je instrumentalna pratnja svedena (iz očito objektivnih razloga) na svirku brača i basa. Vrlo lijepo.

UDRUGA BOSANSKIH POSAVLJAKA IZVORNI OBIČAJI

Vrlo lijep i dojmljiv nastup. Dvije šargije i violina uz skladno muško pjevanje, vizualno i auditivno lijepo ste nam prezentirali način glazbovanja vašega kraja. Čestitam!

ZAVIČAJNA UDRUGA KORDUNAŠA KORANA

Zanimljiva izvedba i odlična prezentacija tradicijskog glazbenog nasljeđa vašeg kraja. Odlične počimalje i vrlo dobri svirači. Nastavite tako!

LIČKA IZVORNA SKUPINA PLJEŠEVICA

Vrlo dobar odabir glazbene građe, odlični pjesmovode i nešto slabije počimalje ovoga puta. Šteta zbog intonacijskog razmimoilaženja u drugom glazbenom broju koji je unio nesigurnost u daljnjoj izvedbi. Dogodine samo malo hrabrije i bez opterećenja izađite na scenu.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ŽEPČE

Vrlo lijepa glazbena izvedba oca i sina, svirača i pjevača. Šteta što je ovoga puta izostala prepoznatljiva ženska parovna pjesma kod vaše skupine. Zato sigurno imate opravdan razlog.

ZAVIČAJNO DRUŠTVO SINAC

Najiskrenije čestitke prije svega. Odličan odabir glazbeno-plesne građe kao i njegova dinamička progresija. Odlične počimalje i pjesmovode. Lijepo je vidjeti da se i mladi članovi društva

okupljaju i uz svoje starije i iskusnije kolege i prijatelje, te zajedno njeguju zavičajnu baštinu. Nastavite tako!

FOKLORNA IZVORNA SKUPINA REMETE

Zgodan pučki igrokaz s nešto manje glazbene građe, plesne gotovo ništa. Dobro je zamišljeno samo bi se s takvim tipom predstave bilo bolje prijaviti na SKAZ (Susret kazališnih amatera Zagreba). U ovom kontekstu smotre folkloru nije ovo bilo najzgodnije riješenje. No, neka vas ovo neobeshrabri. Dogodine, pjesma, polka i drmeš vaš su recept za uspjeh.

Tomislav Habulin, mag. mus.

Ovogodišnji koncert na kojem su se predstavile zavičajne folklorne skupine održan je, nažalost, pred malobrojnom publikom u dvorani Narodnoga sveučilišta u Dubravi. S obzirom da se koncertima u sklopu Smotre prezentira kontinuirani rad folklornih društava, a sudionici – izvođači, pjevači, plesači i svirači – ulože puno napora, energije i vremena u pripremu i uvježbavanje programa, svakako bi bilo uputno da se dijelom pobrinu i za publiku, tj. da na koncert sami pozovu svoje prijatelje, simpatizere i zavičajnike. Velika je razlika u izvođenju programa pred praznom ili punom dvoranom, uz potporu publike.

Kao i prethodnih godina, na koncertu su se predstavili redoviti, dobro poznati sudionici – redom: Kulturno-umjetničko društvo Žumberčani, Udruga bosanskih Posavljaka Izvorni običaji, Zavičajna udruga Kordunaša Korana, Lička izvorna skupina Plješevica, Kulturno-umjetničko društvo Žepče, Zavičajno društvo Sinac – kojima se, s obzirom na izvornost repertoara, ove godine kao posljednja na programu, pridružila i Folklorna izvorna skupina Remete.

S obzirom da se zavičajne folklorne skupine na zagrebačkoj sceni, u pravilu, u kontinuitetu predstavljaju jednim (istim) tipom tradicijskoga ruha, kojega smatraju važnim simbolom identiteta svojega staroga kraja/zavičaja, ponavljam dio lanjskog osvrta: "Riječ je o određenom tipu starinskoga ruha, rjeđe o nešto novijim odjevnim kombinacijama nastalim pod utjecajem građanskih stilova → ove suvrstice oblikovane su krajem 19. st. ili u određenom periodu 20. st. i predstavljaju ruho koje se nosilo u svečanijim prigodama (crkveni blagdani, svečanosti u životu pojedinca...). Sve zavičajne folklorne skupine poprilično su uspješne u kompletiranju, odijevanju i predstavljanju tematiziranoga ruha, dakako – uz odgovarajuće djevojačke frizure, oglavlja udatih žena i muška pokrivala za glavu. Bosanska zavičajna društva mogu se tako podičiti raznolikim materijalima – *tkanjima*, uredno složenim oglavljima udatih žena, sitnim rekvizitima (torbicama); ličke skupine dobro izvedenim rekonstrukcijama ruha, kombiniranjem novijih odjevnih stilova, također rekvizitima; Žumberčani pak uspješnim predstavljanjem katoličkoga i grkokatoličkoga tipa odijevanja...".

S obzirom da su sve pohvale i određene primjedbe, koje se tiču tipološke i stilske ujednačenosti ruha, materijala korištenoga pri izradi i ukrašavanju pojedinih dijelova ruha i ženskoga oglavlja, izrečene (i u osvrtima napisane) stručnim/umjetničkim voditeljima društava prethodnih godina, u pravilu uvažavane kod idućih nastupa (što se lijepo moglo pratiti proteklih pet godina), ove godine doista nema potrebe pisati pojedinačne osvrte. Tim više, što je razgovor nakon koncerta protekao u izuzetno ugodnom ozračju i dobrom raspoloženju svih prisutnih.

Pohvalno je, da su pojedine skupine ove godine vidno brojnije i da su repertoar uskladile s dobnim i izvedbenim mogućnostima članova folklornih skupina – kako je savjetovano prethodnih godina. Također, što se tiče primjene tradicijskog ruha na sceni, primjetno je da se polako (ali sigurno!) pokazuju i neke drugačije odjevne kombinacije: primjerice, uz starinski i nešto noviji sloj izrađen od tvorničkih tkanina ("Žumberčani", "Korana", "Remete") ili se pak izrađuju/nabavljaju novi primjerci ili dijelovi ruha i oglavlja ("Žepče").

Slijedom svega lijepoga, viđenoga i doživljenoga na ovome koncertu, čestitam svim izvođačima i želim im veselo druženje i daljnji plodonosan rad na predstavljanju zavičajnih folklornih tradicija!

Katarina Bušić, prof.

VI. koncert pjevačkih i sviračkih skupina

Ponedjeljak, 22. 4. 2013., mala dvorana Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog, Trg Stjepana Radića 4, 19.00 sati

Večer vokalnih i vokalno-instrumentalnih skupina po prvi puta se ove godine održava u sklopu Smotre folklornih amatera grada Zagreba prema unaprijed zacrtanim kriterijima. S obzirom da se je na ovogodišnju smotru javio popriličan broj skupina koje njeguju prvenstveno vokalni i nešto manje instrumentalni segment folklornog stvaralaštva, stav povjerenstva koje je bilo zaduženo za stručni osvrt i praćenje ove smotre je da ne budemo suviše strogi te da vas u ovom eksperimentalom projektu uputimo u smjer kojim bi ova večer trebala ići. Prije svega želim vam skrenuti pozornost na odabir građe i njezinu adaptaciju za svaku pojedinu skupinu. Pripazite u koju se kategoriju prijavljujete od tri ponuđene i odgovara li vaš broj sudionika u programu zadanim kriterijima. Ono što je jako važno i smatram da treba naglasiti, jest da ova smotra nije natjecateljskog karaktera, već bi se na njoj trebao dati presjek vašeg jednogodišnjeg rada (misli se od prethodne smotre). Ovakvim načinom želimo se približiti i izjednačiti s kriterijima ostalih smotri, a i natjecanja, kako bismo vas što bolje priredili i pripremili ako se pokoja od skupina želi prijaviti za neka od njih. Kao što sam već spomenuo ove smo godine bili izuzetno blagi i susretljivi, no, dogodine ćemo ustrajati da se svi zajedno striktno držimo propozicija kako bismo jedni drugima olakšali posao i jedni druge ne bismo dovodili u nezgodnu i nepoželjnu situaciju. Ova smotra je namijenjena onima koji se striktno bave glazbenom komponentom u svojem radu (vokalnom, vokalno-instrumentalnom i instrumentalnom). Veliki ansambli koji svoj jednogodišnji rad predstavljaju cjelovečernjim folklornim programima u trajanju od 90 minuta ne ulaze u ovu kategoriju, jer unutar svojih plesnih programa imaju priliku izvesti po dva glazbena intermezza kojima zadovoljavaju kriterije ove zasebne kategorije na smotri.

Ovim putem još jednom želim čestitati svim sudionicima ovogodišnje smotre na izvedenom programu. Vidi se da pomno i stručno pristupate poslu kojim se bavite i na taj način njegujete našu tradicijsku kulturu koje ste i sami nosioci. Jasno mi je da uglavnom podnosite veliki teret u očuvanju tradicije u ovim za kulturu nemilosrdnim vremenima, ali vas entuzijizam i ljubav vode naprijed, što me čini izuzetno sretnim i zadovoljnim. Odabir programa uglavnom je dobar i primjeren skupinama s kojima radite, što odaje da studiozno promišljate što bi pedagoški i umjetnički bilo najbolje za vašu skupinu. Jednako veseli činjenica da nastojite pronaći elemente glazbene građe koji nisu česti na smotri folklornih amatera grada Zagreba, čime dajete posebnu draž ovoj večeri.

S obzirom da sam na smotri bio zadužen za stručno valoriziranje, dopustite mi da svakoj od skupina uputim po koju rečenicu koja će, nadam se, pripomoći vam u daljnjem radu.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ORAČ, DEMERJE

Vrlo lijep i dojmljiv nastup mješovite skupine darovitih pojedinaca. *Medna roso* – izvanredna počimalja kao i zvuk cijelog zbora. *Malena je kopriva* – u istom smislu kao i prvi glazbeni broj, no, šteta što je zbog brojnosti kitica došlo da male nesigurnosti i intonativnog raspada. *Ječam žela* – izuzetno lijepo posebice zbog vokalne interpretacije mlade perspektivne počimalje koja zvukovno i stilski oponaša pjevanje svojih zrelijih i iskusnijih kolegica/pjevačica.

KULTURNO UMJETNIČKA UDRUGA STARO BRESTJE

Ovogodišnji nastup sigurno nije protekao prema zamisli niti voditeljice niti pjevača. Šteta!

Zbirajte mi majko škrinjicu – vrlo neiguran solistički zapjev u intonativnom smislu kao i upad zbora kod kojeg jedan od glasova zadržava harmonijski nepotreban/nekorektan bordunski ton.

Dobar večer, stara mila majko – loše ulovljena intonacija, sugerirao bih vam da u takvoj situaciji prekinete izvedbu i počnete napjev iznova.

Oj ti bela zora – zanimljiv duet, no, nesigurnost iz prethodnog napjeva ostavila je loš dojam i poljuljala sigurnost pjevača pa ovaj napjev nije zablistao na samoborski varoški način pjevanja. Sugerirao bih vam da muški zbor ne odvajate u zasebnu dionicu zbog njihove intonacijske nesigurnosti i radije neka participiraju dionicu pratećeg ženskog glasa.

ŽENSKA VOKALNA SKUPINA KORALDE

Vrlo prespektivna i darovita skupina žena zrelije životne dobi koje lijepo slažu glasove samo se bojim da im je odabir intonacije bio pomalo preambiciozno visoko postavljen pa stvari nisu zvučale kako bi možda zvučale za pola ili cijeli ton niže. Ova sugestija vrijedi za sva tri izvedena napjeva. Nije zadana intonacija u notama glazbenog obrađivača kod folklorne izvedbe *Sveto pismo*, te se poigrajte u tom smislu i odredite intonaciju koja najbolje odgovara sposobnostima izvođača. Nemojte posustati!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO RUŽA PRIGORJA

Prije svega volio bih da ste kod vaših izvedbi izbacili dinamičko balansiranje koje je u folkloru sjeverozapadne Hrvatske naprosto nepoznanica, osobito ako se radi o drmešu kao u vašem slučaju. Konkretno u *Kriči, kriči, tiček* kod kojeg, ujedno, nemojte mijenjati rod u pojedinim kiticama... Uputno bi bilo da i ženski kao i muški dio zbora pjeva u dva glasa kod napjeva *Po prigorju...*, a kod napjeva *Dobar večer stara mila majko* izbjegnite već spomenuto dinamičko balansiranje i sastavite dionice u tkz. lažnom četveroglasju, kakva je praksa kod izvedbe ovog napjeva na terenu.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SESVETE

Izvanredno uvježbano i dramatski posloženo. Vrlo prespektivan ansambl, naravno uz dobro pedagoško vodstvo. *Svi mi vele lane* – napjev iz Podvinja koji krasi izvanredne solistice i još bolji zvuk ženskog zbora... *Kad se spremim u maramu žutu* – vrlo dobro stilski, jedino mi tu malo odudara nespretno položen bordunalni glas koji se javlja, no, sve u svemu izvrsno... *Svatovac* – iz Vranovaca stilski i harmonijski korektno, samo valja pomno poslušati snimku i uočiti da sve note po trajanju zbog akcentuacije uvijek nemaju istu duljinu. Čestitam!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ZORA, ADAMOVEC

Izvanredan nastup vokalno-tamburaškog sastava na starom Farkaš štimu tambura. Odlična svirka *Koračnice*, zatim nastavak na *Četrdeset krajceri* u koju se uvuklo malo štokavštine pa je *osem* postalo *osam*, molim vas to popravite, te na kraju *Micek polka* izvanredno. Čestitam od srca!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO STENJEVEC

Korektan nastup koji ukazuje da u ovom ansamblu ima potencijala. *Sončece je na zahodu* – karakterno iziskuje mirniji tempo, ovaj mi se čini prebrz. Homogenost zbora i intonacija su bili korektni kao i zapjev solistice. *Polegala trava detela* – nesiguran početak kao i dionca

tenora u adaptiranoj verziji Bože Potočnika. *Ptičice pjevaju* – izvedeno je u dva glasa najautentičnije i sigurno. Tim putem bi valjalo ići i neka vam to bude smjer u budućem radu.

FOLKLORNI ANSAMBL VRAPČANCI, VRAPČE

Vrlo zanimljiv stariji glazbeni sloj pučke tradicije kao da polako izmiče iz svijesti pjevača pa je shodno tome i ovogodišnja interpretacija bila lišena pjevačke sigurnosti i slobode u vokalom izričaju. *Beli voli* – pomalo previsoka intonacija na početku napjeva padala je sa svakom kiticom da bi se na kraju koliko-toliko ustabilila. *Malen je vrtek* – vidi se da je ovaj arhaični napjev uvježban, ali nije u potpunosti legao pa se osjeti grč i nelagoda kod interpretacije. *Išli muži na oranje* – karakterno mi se čini malo prebrzo. Umirite tempo, a s time ćete dobiti i na sigurnosti. Sugerirao bih vam da ne posustajete u izvedbi i očuvanju starijeg sloja glazbovanja. Čuvajte to!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO DUBRAVA

Vokalno izuzetno tešku glazbenu građu samoborskog kraja članice i članovi KUD-a Dubrava izveli su korektno i na stilski vrlo dobar način. Intonacija je prilagođena sposobnostima izvođača, jedino što je umanjilo dojam jest pjevanje "blaženog među ženama" koji je intonacijski distonirao i rušio sklad među ženskim zborom. Možda bi dobro došla potpora u vokalnom smislu od strane orkestra. Razmislite!

ŽENSKI VOKALNI ANSAMBL ZWIZDE

Vrlo kratko i jasno – čestitam na vašoj izvedbi. Donijele ste nam duh šokačkog tradicijskog izričaja/nasljeđa, poštivajući stilske, vokalne i tonske razlike širokog panonskog područja (istočnog i zapadnog). Bravo!

HRVATSKI GAJDAŠKI ORKESTAR

Ova darovita skupina pojedinaca, koju predvodi profesionalac, u svomu se poslu predstavila sa zanimljivom paletom glazbene građe koja se mogla i bolje izvesti. Konkretno, mislim na vokalni izičaj kod kojeg je nedostajalo srčanosti i strasti, posebice u uvodnom glazbenom broju. Ovako se ostavlja dojam nezainteresiranosti za nastup i indolentnosti. Mislim da vam to nije cilj, osobito što znam da ste svi odreda zaljubljenici u tradicijsku kulturu, posebice u onu koja se odnosi na glazbeni aspekt. Možda pokoja proba više ne bi bila zgorega. Razmislite!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SVETA ANA, ODRANSKI OBREŽ – ŽENSKA VOKALNA SKUPINA ANE

Izvrstan odabir glazbene građe i njegova interpretacija darovitih ženskih pjevačica. O adaptaciji za scenu koja graniči s etnoizvedbom dalo bi se raspravljati. Idiofono lupanje štapovima svakako je bilo zgodno, ali je umanjilo dojam, jer se pretvorilo u buku, tako da je jedna zanimljiva ideja pala na ovom eksperimentu. Kod bećarca bih vam sugerirao da prateći glas svoju intonaciju stilski popravi prema načinu pjevanja dinarskog područja, što sam vam demonstrirao na okruglom stolu, inače na ovakav način odvodi nas u posve druge areale. Jednako tako pripazite da pojedine solistice, a posebice ona kod glazbenog broja *Divojka je sve po redu klela* ne guraju bradu i time smanjuju slobodu i prostor vokalne muskulature. Napjev *Na Neretvu misečina pala* izveli ste sugestivno i stilski vrlo uvjerljivo. *Gun, gun...* uništila je buka. Sve u svemu zanimljivo, ali nemojte padati pod utjecaj atraktivnosti i showa, nema

potrebe za time. Tradicijska kultura najljepša je ako se izvodi kao citirana i nepatvorena. Čestitam na uloženom trudu!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO VRHOVJE ŽUPE DUBRANEC

Zorje je zorja, Zora mi rudi, Vrani se koni sedlaju

Zanimljiv odabir glazbene građe kao i njegova intepretacija. Odličan pjesmovođa, iako bi ostatak zbora kod sva tri napjeva mogao pjevati malo srčanije i sigurnije. Vidi se da je ovogodišnji nastup pripremljen i uvježban, samo mu nedostaje malo sigurnosti, slobode i pjevačkog poleta. Rekli bismo nema "guštanja" pjevača, već sve izvodi onako točno s rezervom.

UDRUGA CROETHNO – MUŠKA VOKALNA SKUPINA SINOVI ATARA

U mom dvoru kamen stanoviti (Opatovac), Okreni se, djevojčice (Tordinci), Kreći kume kićene svatove (Davor)

Ova, svakako osebujna, muška skupina pjevača zrelih glasova u intonacijskom smislu zaslužuje svaku pohvalu. Posebice vrlo daroviti pjesmovođe, izuzetno dobre dikcije. Ono što svakako treba popraviti je rad na stilu u šokačkom glazbenom izričaju koji je ovoga puta nedostajao. Što to konkretno znači? Prije svega, treba popraviti odabir tonaliteta koji nisu u skladu sa tradicijskim nasljeđem. Tonički sustav koji se u napjevima *Okreni se djevojčice* (Tordinci) i *Kreći kume kićene svatove* (Davor) baziran je na odnosu T-D u tonalitetima D – G dur. Bilo bi bolje kada bi tonaliteti bili E – H dur, kakva je i inače praksa na terenu. U tim tonalitetima su štimane tambure srijemskog E štima kao i samice na kojima se glazbuje na gotovo cijelom panonskom području. Time će glasovi automatski, a posebice oni vodeći, u diskantu dobiti potrebitu napetost koja će za posljedicu imati i napetost i sonornost kod pratećih glasova. Ovako se ostavlja dojam *flah* pjevanja, a usudio bih se reći i neproživljenog pjevanja s rezervom. Posebnu pozornost privukao mi je uvodni glazbeni broj koji je svoje harmonijsko uporište našao u harmonizaciji crkvenog pjevanja, onog istočnjačkog. Prema riječima voditelja to je našao na jednoj staroj snimci. No, je li sve staro ispravno i točno, o tome još valja promisliti. Ovaj napjev u svakom slučaju ne ocrta sveukupno glazbeno nasljeđe Šokaca. Razmislite o tome. Sugerirao bih vam radije neku pjesmu varoškog tipa kao dio novijeg tradicijskog nasljeđa.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO HORVATI – ŽENSKA VOKALNA SKUPINA KLENCARICE

Ovo je svakako jedna od darovitih ženskih skupina na zagrebačkoj folklornoj sceni. Veliki trud ulaže se u području vokalnog izričaja, što je za svaku pohvalu. No, na ovogodišnjoj smotri odabir i nit vodilja bilo je popuniti maksimalno svoju minutažu. U tome ste svakako uspjeli. Dogodine bih vam sugerirao da se zadržite na manjem broju napjeva (do tri) i pripazite na sljedeće: intonaciju koja je i ovoga puta bila besprijekorna, dikciju koju treba prilagoditi sukladno napjevu i arealu iz kojeg napjev potječe kao i postavu i odabir registra u kojem se pjeva. Tako se neće dogoditi da napjev *Oj, zorice zoro* i recimo *Ništa lepšeg...* zvuče tonski i tehnički potpuno isto. Razmislite i o odabiru drugih počimalja, koje možda neće odmah zvučati sigurno i stabilno, ali će se s vremenom izbrusiti i steći pjevačku sigurnost i rutinu izvođenja. Kod napjeva *Tri djevojke žito žele* treba pripaziti da solistica lijepog i zvonkog glasa (kao i sve ostale) ne gura previše bradu naprijed i ne diže korijen jezika kojim skraćuje i smanjuje prostor vokalne muskulature, te time ton više ne zvuči slobodno kako bi mogao.

Nemojte da vas ovo obeshrabri, nego ostanite marljivi i vrijedni kao i do sada u nastojanju očuvanja i njegovanja hrvatske tradicijske kulture.

Tomislav Habulin, mag. mus.

Večer *Pjevačkih i sviračkih* skupina u okviru Smotre folklornih amatera grada Zagreba učinila se potrebitom prijašnjih godina, kako bi se na sceni mogao prikazati i rad onih društava koja ne uključuju aktivno i sustavno plesanje. Društva koja imaju cjelovečernje programe u prilici su prikazati rad svojih vokalnih odnosno instrumentalnih sekcija na tim koncertima, stoga se njihovi prijedlozi nisu u ovom slučaju usvojili (posebice ako nije posebno naznačeno da se radi o posebnoj sekciji primjerice "veterana" koji ne nastupaju u okviru cjelovečernih nastupa na Smotri). Propozicije su jasno napisane i vjerujem dostupne svim društvima, ali nažalost, većina ih se nije pridržavala pa su neki programi bili predugi, drugi preopširni (u minutažu se "uguralo" čim više pjesama), a neki pak nisu uopće "uhvatili" bit ovakvog koncerta, izvodeći svoj stalni repertoar takoreći "samo da se odradi nastup na Smotri". Kako ona nije natjecateljskog karaktera, vjerojatno se većini činilo suvišnim poštivanje propozicija, čime se nameće zaključak da se napor i zalaganje struke koja je sudjelovala u izradi ovih "pravila" te koja prati gotovo čitav program Smotre, također omalovažava. No, pokušat ćemo zanemariti te činjenice pod izlikom da je ovo bio prvi takav koncert (i prema staroj poslovice koja kaže da se "prvi mačići u vodu bacaju") te da će se u budućnosti moći ostvariti bolji nastupi. Svakako se nadam da će skupine za ovaj koncert animirati i publiku, koje je ove godine nedostajalo pa je bilo pomalo otužno pogledati prilično praznu dvoranu.

Svim izvođačima čestitam na nastupu i u takvim uvjetima svjesna da oni ponekad nisu ni svjesni zadataka koje pred njih stavljaju njihovi voditelji. Kratke opaske koje, pak, slijede prije svega su namijenjene voditeljima kako bi se njihov rad s ljudima, amaterima koji odvajaju svoje slobodno vrijeme i energiju, poboljšao. Ujedno su to opaske i za uprave KUD-ova i udruga, jer se u nekoliko slučajeva pokazalo da su voditelji jako loši, bilo da ne znaju prepoznati mogućnosti članova, bilo da ne poznaju napjev i stil kojeg prenose drugima ili im je pedagoški rad potpuna nepoznanica. Kako oni za to primaju novčanu naknadu, držim da se od voditelja treba tražiti i određeni nivo glazbenog znanja, poznavanja tradicijske kulture te, prije svega, rada s ljudima.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ORAČ, DEMERJE

Kao i do sada, skupina pjevačica iz Demerja, pojačana voditeljem i njegovom kćeri, oduševila je prisutne i pojavom i pjesmom. Vrlo lijepi glasovi, dobro usklađeni i "posloženi", mlada počimalja koja je "skinula" stil starijih članica, sve zajedno vidljiv je dobar i kontinuiran rad, stilski korektan i prilagođen izvođačima.

KULTURNO UMJETNIČKA UDRUGA STARO BRESTJE

Prilično loš nastup skupine čini se, prije svega, posljedicom lošeg rada voditelja. Krivo naučene pjesme, loše poznavanje mogućnosti pjevača, stilski udaljeno od tradicije – sve zajedno rezultira lošim nastupom pri čemu se osjećaju loše i oni koji izvode i oni koji slušaju. Svakako bih voditeljici ove skupine predložila da preispita mogućnosti članova te da im prilagodi program i stilski i obradom.

ŽENSKA VOKALNA SKUPINA KORALDE

Zgodan pokušaj, dosta dobro izvedeno, ali bih savjetovala pažljivi odabir tonaliteta kako bi sve članice mogle dobro izvesti odabrane napjeve. Premda je na ovom koncertu zamišljeno samo vokalno odnosno instrumentalno izražavanje, umjerena doza plesa je u redu.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO RUŽA PRIGORJA

Bilo bi vjernije tradicijskom predlošku kad bi se napjevi izveli bez previše dinamičkog nijansiranja uz izvedbu u tzv. lažnom četveroglasju. Ako se, pak, odluči za obradu tradicijskog materijala, ta bi obrada koncepcijski trebala biti jasnija i uređenija.

KULTURNO-UMJETNIČKO-DRUŠTVO SESVETE

Lijep nastup skupine žena! Lijepi glasovi počimalja fino se slažu s ostalima, dobro odabrane intonacije. Još treba raditi na stilu, akcentima te opustiti pjevačice kako bi nastup bio još bolji!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ZORA, ADAMOVEC

Vrlo lijep zvuk, već dobro poznatog izuzetnog ansambla koji njeguje sviranje na *farkašicama*. No, poznavajući mogućnosti ovog ansambla, pomalo je razočaravajuće njihovo uporno ponavljanje jednog te istog repertoara. Sigurna sam da bi se zvuk *farkašica* mogao predstaviti i drugim repertoarom te tako svima nama obogatiti znanje o tim glazbalima!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO STENJEVEC

Vrlo solidan nastup svih članova KUD-a, pjevača i svirača. Voditelji bi trebali poznavati mogućnosti svog ansambla te za nastup odabrati primjere koji svima "leže". Također, treba se obratiti pozornost odabiru odgovarajuće intonacije kako bi pjevači mogli uvjerljivo izvesti naučene dionice. Malo smiriti tempo, pojednostaviti izvedbu i sigurna sam da će u budućnosti nastupi biti puno bolji!

FOLKLORNI ANSAMBL VRAPČANCI

Vrlo lijepo zamišljen program u koji je uvršten i stariji sloj pjesama. Upravo je to bogatstvo koje pomalo nestaje, prije svega zbog nepoznavanja i neizvođenja tih primjera, stoga je svaki napor da se izvuku iz prašine i te pjesme hvale vrijedan. Sad još treba vremena da te pjesme ponovno "legnu", "uđu u uho" pjevačima kako bi i izvedba bila sigurnija i opuštenija. Ujedno treba paziti na odabir intonacije koja odgovara većini kako ne bi došlo do "padanja". Pjesme koje im legnu, ansambl izvodi lijepo i opušteno, s puno zvuka i uvjerljivo. Treba malo primiriti tempa i odlučiti koja je uloga harmonike kod svirača – u ovoj se postavi vidjela, ali nije čula. Možda bi se moglo nastupiti i bez harmonikaša, posebice s obzirom na sloj tradicije koji je odabran.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO DUBRAVA

Vrlo lijepa izvedba, intonacijski prilagođeno većini, jednostavno i uvjerljivo. Jedan muški glas se prilično ističe uz toliko žena, možda bi mu mogli pomoći pjesmom svirači? Svirači su korektni i lijepo prate pjevanje. Vidljiv je i čujan vrlo lijep rad s članovima KUD-a na čemu čestitam!

ŽENSKI VOKALNI ANSAMBL ZWIZDE

Zaista vrlo lijep nastup skupine mladih djevojaka koje tradiciju istočnog dijela Hrvatske izvode na uvjerljiv i siguran način i pri tome se još i dobro zabavljaju. A zabavi se pridružuje i publika koja je odlično reagirala na njihovu izvedbu! Čestitam!

HRVATSKI GAJDAŠKI ORKESTAR

Vještina sviranja članova gajdaškog orkestra i dalje je na vrlo visokoj razini te se od takve ekipe očekuje puno uvjerljiviji i dojmljiviji nastup. Ovaj je nastup narušilo slabo i neuvjerljivo pjevanje te pomalo nezainteresiran pristup, možda plod premalo suradnje, nedovoljnih zajedničkih proba, neuvježbanost pojedinaca? I dalje "odlikaši" od kojih se ipak očekuje potvrda izvrsnosti i uvijek još bolji nastup.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SVETA ANA, ODRANSKI OBREŽ – ŽENSKA VOKALNA SKUPINA ANE

Zgodno koncipiran nastup koji se više oslanja na obrade nego na vjerno prenošenje tradicijskih napjeva. Granica između dobrog ukusa i lošeg showa u takvim obradama je vrlo tanka i treba je znati dobro prepoznati, bez da čitava zamisao postane parodijom. Djevojke su dobro naučile odabrane primjere, ali sad predstoji stilska nadogradnja, bolji odabir intonacija te odabir prave koncepcije kako bi se istakle prave glasovne mogućnosti ovog vrlo dobrog ansambla pjevačica.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO VRHOVJE ŽUPE DUBRANEC

Zgodno i korektno izveden program. U nekim se dijelovima stekao dojam da pojedinci nisu sigurni u melodiju i tekst, ali to nije umanjilo korektnost izvedbe. No, možda se baš zbog toga osjetila suzdržanost u izvedbi, premalo srčanosti i uživanja. Moglo bi se razmišljati i o odabiru sloja tradicije te, ako se već skupina zove "izvornom pjevačkom", pokušati pronaći starije primjere iz lokalne tradicije te ih predstaviti i izvući iz zaborava.

UDRUGA CROETHNO – MUŠKI VOKALNI SASTAV SINOVI ATARA

Od vizualno vrlo atraktivne skupina muškaraca prekrasno odjevenih i urešenih, očekivali smo gromoglasnu, uvjerljivu pjesmu. Dobili smo dobro uvježbane, glasovno vrlo lijepo izvedene pjesme kojima je nedostajalo stilske dorečenosti, ali prije svega srčanosti i uživanja. Možda je ključ u boljem odabiru tonaliteta koji bi bolje istaknuli pojedine dionice, a svakako bi trebalo promisliti o "pravom kontekstu" izvedbe pojedinih napjeva te tako publici dočarati/prenijeti svatovski ugođaj. Nastavljajući se na raspravu s voditeljem nakon koncerta, želim upozoriti da sve "stare snimke", bilo audio, bilo foto, nisu nužno i pravi pokazatelji tradicije i vremena, posebice ako su ti primjeri osamljeni. I nekad je, kao i danas, postojalo "odstupanja od pravila", ali upravo učestalost nekih praksi potvrđuje što se u narodu zadržalo i prihvatilo, a što napustilo. Ovaj bi sastav sigurno bolje predstavile efektne pjesme kojih je istočni dio Hrvatske prepun!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO HORVATI – ŽENSKA VOKALNA SKUPINA KLENCARICE

Vidljiv je i čujan dobar i sustavan rad s vrlo darovitim pjevačicama! Šteta je što se za smotru odabrao koncept "popunjavanja minutaže" umjesto kvalitetne izvedbe do tri skladbe (kako je istaknuto u propozicijama). Nekad je pravilo "manje je više" zlata vrijedno i sigurna sam da bi pjevačka skupina bolje izvela tri pjesme jedne regije od ovog miš-maša koji se onda oslikao i na odjeći. Predložila bih da se i počimalje izmjenjuju, jer je čujno da ima jako dobrih glasova u skupini i šteta je da ostanu u pozadini. Svakako, skupina koja obećava i od koje se u budućnosti puno očekuje!

dr. sc. Irena Miholić

Prije nekoliko godina komisija zadužena za praćenje koncerata u sklopu Smotre folklornih amatera Grada Zagreba odlučila je pjevačkim i sviračkim skupinama omogućiti predstavljanja na jednom, tematskom koncertu – što se pokazalo dobrom odlukom. Na početku relativno dobro popunjena mala dvorana Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog s vremenom se, kako se program odvijao, napunila, a dobro raspoložena publika zdušno je podržavala brojne izvođače. Kvalitetan program, uglavnom dobro odabrano ruho i navedena sinergija izvođača i publike, oblikovali su, dakle, zanimljivu, dinamičnu i uspješnu koncertnu večer na Smotri.

Predstavljenih petnaest skupina odlučilo je za scenu odjenuti tradicijsko ruho ili kostim iz regija ili lokaliteta iz kojih potječe i izvođeni glazbeni repertoar – što je svakako logičan i dobar odabir. Vidjeli smo tako najviše raznolikih odjevnih kombinacija i tradicijskoga ruha sa šireg zagrebačkog područja, nekoliko slavonskih inačica i ovaj puta za nastup nešto drugačije osmišljen scenski kostim na tragu nošnji dalmatinskoga zaleđa.

Primjetan je, u pravilu, bio veliki trud što su ga skupine uložile u sve sastavnice svojih večerašnjih nastupa pa tako, naravno, i u kompletiranje, odijevanje i prezentiranje odabranoga ruha. Iako su tradicijski obrasci odijevanja i kićenja, naročito ženskoga svijeta i posebno na području nizinske i središnje Hrvatske, posve konkretni i podrazumijevaju – primjerice, otvoreniji, intenzivniji kolorit za mlađe žene, a tamniji, zagasitiji za žene zrele i starije dobi, ili pak jasne razlike između svečanoga i žalobnoga ruha, razumljivo – na sceni to nije uvijek moguće ostvariti. Ipak, prilikom odabira narodne nošnje za scensku izvedbu, trebalo bi maksimalno moguće uvažavati tradicijska nepisana pravila. Mala "zamjerka" odnosi se i na muške članove pojedinih skupina, posebno na svirače; primjetno je da su mnogi nastupaju u suvremenoj obući.

Kulturno-umjetničko društvo Orač, Demerje: splet demerskih napjeva izvelo je u tradicijskome ruhu svojega kraja, što se uvijek, kako je već više puta proteklih godina ponavljano, najbolje prezentira i nosi. Lijepa, ujednačena scenska slika; uglavnom tradicijsko ruho dijelom upotpunjeno s nešto odjevnih komada građanskoga stila, tj. utjecaja.

Kulturno umjetnička udruga Staro Brestje: za pjesme zagrebačkog i samoborskog Prigorja odlučilo je odjenuti dijelom ruho tematiziranoga područja (samoborska okolica), a dijelom karakteristične nošnje posavskog tipa. Sve skladno i uredno odjeveno, složeno u dopadljive scenske slike. Bilo bi još bolje da je nekolicina žena starije dobi u posavskom ruhu imala preko kapica *poculica* i rupce – *peče*.

Ženska vokalna skupina Koralde: za scensku igru složenu od nekoliko napjeva (Slavonija, Gat?) odabralo je starinsko slavonsko ruho, tzv. vezenke. Iako su temeljni dijelovi bilo dobro i uredno odjeveni, izostanak *marama* za leđa (uz na znanje primljeno opravdanje) i neade-

kvatno složena oglavlja, nisu baš davali idiličnu scensku sliku. Ženska oglavlja nizinske Hrvatske u pravilu uvijek predstavljaju problem, jer nedostaju donji, temeljni dijelovi (odgovarajuće počesljana kosa, eventualni umetci što oglavljaju daju potreban oblik, kapice, rupci).

Kulturno-umjetničko društvo Ruža Prigorja: predstavilo se u tradicijskom ruhu tzv. posavskog tipa, u inačici tipičnoj za sesvetsko Prigorje, s nešto novijih utjecaja građanskoga odijevanja. Raznolikost u materijalu ili u ornamentalnoj izvedbi ukrasa, davala je određeni osobni, individualni pečat cjelokupnoj scenskoj slici.

Kulturno-umjetničko društvo Sesvete: napjeve iz brodske Posavlja izvelo je također u odgovarajućem ruhu tematiziranog područja, odnosno, preciznije, njegovoga nizinskoga dijela. Jedna naoko običnija odjevna kombinacija, ali – kako bi Slavonci rekli – za "po selu", a ujedno i još danas relativno "živa", prisutna kod žena srednje životne dobi u selima toga kraja. Pravo osvježenje na zagrebačkoj amaterskoj folklornoj sceni (što se prezentiranja slavonskih tema tiče): sve lijepo kompletirano, uredno odjeveno, ujednačeno, a ipak dovoljno raznoliko da cjelokupna scenska slika ne bude uniformirana ili prešarena! Čestitam na ideji!

Kulturno-umjetničko društvo Zora, Adamovec: simpatična sviračka družina redovito izvodi program skladno i ujednačeno odjevena u svoje complete: košulje, prsluke s dvorednim kopčanjem, hlače jahaćeg kroja, čizme i šešire malenoga oboda i okruglog klobuka.

Kulturno-umjetničko društvo Stenjevec: dopadljiva i ujednačena scenska slika, nošnje uredne, adekvatan nakit.

Folklorni ansambl Vrapčanci: pjesme svojega zavičaja otpjevao je, naravno, u zavičajnoj nošnji. Uredno, skladno, žene odjevene i nakićene primjereno dobi. U raznolikosti ornamentalne izvedbe ukrasa na određenim dijelovima ruha prepoznaje se "moda", odnosno stilske osobitosti različitih vremenskih perioda, naročito tijekom prve polovine 20. stoljeća.

Kulturno-umjetničko društvo Dubrava: *samoborske motive* popratilo je karakterističnim "belim" zagorskim ruhom, uredno odjevenim.

Ženski vokalni ansambl Zwizde: prateći dvije pjesme iz županjske Posavine, djevojke su se odjenule u stariju varijantu novijega odjevnoga sloja iz sela Bošnjaka (svilene *marame prandžare* uglavnom svjetlijih tonova), karakterističnu za dio prve polovine i sredinu 20. stoljeća. Sve dobro kompletirano. Za neki budući nastup, a radi raznolikosti ruha na sceni, može se razmisliti i o *maramama križarama*. Posebna pohvala za tipične djevojačke frizure, tj. češljanje u valove *velne*, u čemu su već postale prave *majstorice*!

Hrvatski gajdaški orkestar: standardna postava orkestra odjevena u različite tipove tradicijskoga ruha sa širega nizinskoga područja Hrvatske. Pojedinci su ujedno članovi nekih vokalnih skupina koje su također nastupale, ali je s obzirom na repertoar, nošnja bila sasvim odgovarajuća.

Kulturno-umjetničko društvo Sveta Ana, Odranski Obrež – Ženski vokalni sastav Ane: za nastup je odabrao pjesme iz Cetinske krajine i s neretvanskog područja, a umjesto kompletnog tradicijskog ruha nekog od tematiziranih područja, odlučilo se odjenuti nešto za što bi najbolje bilo upotrijebiti naziv – (scenski) kostim – sastavljen od košulja (tunika) dalmatinskoga tipa, tkanih pojaseva (dijelom s metalnim kopčama – *paftama*) i dijelom djevojačkih *crvenkapa*. Uz uvažavanje ideje i želje (kako voditelja, tako i članica skupine) za "drugačijim"

prezentiranjem na sceni, ne mogu se ipak oteti dojmu, tj. slici: razglednice s prijelaza 19. u 20. stoljeće: varijanta glumačke družine što izvodi "Dolazak Hrvata". No, i bez aluzija na neka povijesna razdoblja, ovako zamišljen kostim, uz suvremene ženske kratke i duže frizure, odvlačio je pozornost s kvalitetnog i s odličnom energijom izvedenog vokalnog materijala. Ako voditelj i članice preferiraju ovakav tip scenskog odijevanja, možda treba razmisliti o nekoj "et(h)no" kategoriji?

Kulturno-umjetničko društvo Vrhovje župe Dubranec – Izvorna pjevačka skupina: program je izvela u tradicijskom turopoljskom ruhu, raznolikih tipova i stilova – i čisto seljačkom i u tzv. plemenitaškom – s različitim gornjim odjevnim predmetima što je davalo izuzetno lijepu scensku sliku. Tomu je pridonijela i raznolikost u ornamentalnoj izvedbi ukrasa na određenim dijelovima ženskoga ruha – čime se dodatno ukazalo i na "modu", odnosno stilske osobitosti različitih vremenskih perioda, naročito tijekom prve polovine 20. stoljeća. Veseli me i viđena *torba s črepom* na sceni!

Udruga Croethno – Muška vokalna skupina Sinovi atara: u skladu s izvedenim vokalnim materijalom, prezentirano ruho bilo je prava mala revija svečanih, kićenih, gotovo svim postojećim detaljima upotpunjenih muških nošnji dijela istočne i zapadne Slavonije – što se rijetko viđa na zagrebačkoj amaterskoj folklornoj sceni; užitak za gledati!

Kulturno-umjetničko društvo Horvati – Ženski pjevački sastav Klencarice: više pjesama iz različitih hrvatskih regija i/ili lokaliteta izveo je u tradicijskom ruhu obuhvaćenih područja. Svakako razumljiv i dobar odabir, no, radi ujednačenosti scenske slike, ne bi bilo pogreške ni da je odjeveno ruho "pokrilo" manji broj vokalnim repertoarom zastupljenih lokaliteta. Još jednom iskreno čestitam mnogobrojnim izvođačima na ovome koncertu i želim svima daljnji uspješan i radostan rad!

Katarina Bušić, prof.

VII. koncert dječjih ansambala i pomladaka kulturno-umjetničkih društava
Utorak, 23. travnja 2013., mala dvorana Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog, Trg
Stjepana Radića 4, 19.00 sati

Dana 23. travnja 2013. godine u maloj dvorani Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog u 19 sati, održan je 7. koncert 36. smotre folklornih amatera grada Zagreba. U programu su nastupile sljedeće dječje skupine:

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO MLADOST, ODRA
KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO HORVATI
KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SESVETE
KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO VRHOVJE ŽUPE DUBRANEC
KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ORAČ, DEMERJE
KULTURNO UMJETNIČKA UDRUGA STARO BRESTJE
KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO KARLO BENKO, MORAVČE
KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO CROATIA
HRVATSKO SELJAČKO PJEVAČKO DRUŠTVO SLJEME, ŠESTINE
KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO KLAS, PODSUSED
KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO BUKOVAC
POMLADAK ZAGREBAČKOG FOLKLORNOG ANSAMBLA DR. IVANA IVANČANA
DJEČJI FOLKLORNI ANSAMBL ETHNO

Opća zapažanja

Koncert je održan u maloj, do posljednjeg mjesta ispunjenoj dvorani Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog, koja se tehnički i akustički pokazala odličnim izborom za nastupe djece na 36. smotri folklornih amatera grada Zagreba. Kroz program nas je vodila najavljiivačica koja decentnim vođenjem ni na koji način nije ometala zacrtanu dinamiku programa. Prosudbena komisija imala je optimalne uvjete za nesmetano praćenje programa, a skupine su se na pozornici izmjenjivale kontinuirano, bez zastoja.

Zapažanja redoslijedom nastupanja

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO MLADOST, ODRA

Devojčica kolo vodi – pjesme i plesovi Turopolja

Prije svega valja pohvaliti činjenicu kako je nastupe dječjih grupa iz Odre pratio mladi orkestar. Materijal korišten u pjesmama i plesovima Turopolja, u izvođenju mlade skupine, po svojim je karakteristikama dobro prilagođen dječjem uzrastu. Međutim, bilo je evidentno kako izvodeći naslovni ples, mališani imaju problem ritmički korektnog koračanja. To začuđuje s obzirom da su pjevali ritmički korektno. Tom segmentu u daljnjem radu valja posvetiti posebnu pozornost. Isto tako, kod odabira materijala uvijek treba težiti onom koji pokazuje autentične vrijednosti i specifičnosti područja koje se želi prikazati, izbjegavajući sadržaje primjenjive i u drugim krajevima. Stoga plesove tipa *Milica* i *Seljančica*, premda ih nalazimo u Turopolju, u budućnosti valja izostaviti.

Pjesme i plesovi samoborskog kraja

Stariji uzrast korektno je izveo pjesme i plesove samoborskog kraja. Opaska vezana uz ples *Milica* može se primijeniti i u ovom slučaju. Zašto ga primjerice ne zamijeniti puno original-

nijim kolom *Ljepa Anka kolo vodi* vrlo slične melodije? Finalni *Drmeš* je, bez obzira što se radi o starijem uzrastu, bio predug i valjalo bi ga skratiti. Ono što bi svakako u budućnosti trebalo izbjegavati je sudjelovanje voditelja u nastupu svoje grupe. Dakako, i ne samo zbog razlike u godinama, o čemu je proteklih godina u osvrtima sa Smotre bilo opširno pisano.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO HORVATI

Došle jesu ivanjčice – pjesme i plesovi Draganića i okolice, Krijesnice

Metodički gledano, sve je u nastupu mlađe grupe iz Horvata bilo dobro postavljeno. Od lakših ka težim sadržajima, od igrica preko običajnog dijela koreografije ka plesovima. *Drmeš*, koji bi inače za ovu dob bio puno pretežak, ovdje je iskorišten samo glazbeno, i to kao odlična finalna tema dječjeg veselog provlačenja kroz mostove. Ono na što bi se svakako valjalo koncentrirati u daljnjem radu jest da se pokuša djecu dovesti u stanje ritmičnog hodanja, kako uz pjesmu, tako i uz instrumentalnu pratnju. Pritom im u konkretnom slučaju ove koreografije treba olakšati, ne dajući im dodatne otežavajuće figure, kao primjerice okretanja prilikom hodanja u obrednom dijelu vođenja kola kod *Krijesnica*.

Oj, malena curo moja – pjesme i plesovi Moslavine

Starija skupina djece herojski se borila s nimalo jednostavnim koreografskim zahtjevima, kako onim glazbenim, tako i plesnima u prezentiranim običajima Moslavine. Naime, ova vrlo dobra koreografija izvedbeno bi predstavljala problem i kvalitetnim, odraslim ansamblima vrhunske tjelesne pripremljenosti. Poglavitito se to odnosi na dio u kojem je nakon *Kozatuša* i *Dudaške kare* predviđeno punim glasom, u brzom tempu, izvesti finalno šetano kolo. Grupa je pokazala da se to može i definitivno ima veliki potencijal. No, spomenute plesove valjalo bi još izrađivati kako bi stilski i tehnički bili izvedeni kako treba. Dakle, koreografija je za nijansu preko granice trenutnih mogućnosti grupe, zato bi u budućnosti valjalo dobro procijeniti mjeru do koje se ide, kako bi trud djece došao do punog izražaja.

Ukupno uzevši oba nastupa, skupine su vrlo perspektivne, ali ih nije pratio orkestar vršnjaka, čemu bi u budućnosti trebalo težiti.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SESVETE

Lepi moj vrtić – dječje igre i pjesme Međimurja

Kako se metodički, odabirom materijala te kvalitativno gledano radi s mlađim dječjim uzrastom, zorno je pokazala mlađa skupina iz Sesveta. Ovakav pristup može biti ogledni primjer svima. Bila je to prava demonstracija Hrvatske škole scenske primjene folkloru u radu s djecom.

Tri tičice – dječje pjesme i plesovi Međimurja

Gotovo ista opaska može se primijeniti i za nastup starije grupe. Jedino što je za ovu koreografiju bilo malo viška prezentiranog materijala. Bilo bi sasvim dovoljno završiti s *Kaj se z Jelkom pripetilo* i izostaviti *Faljila se Jagica* i *Črne čičme*. U svakom slučaju evidentan je kvalitetan rad i perspektivnost grupe, a u budućnosti bi valjalo težiti okupljanju dječjeg orkestra.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO VRHOVJE ŽUPE DUBRANEC

Dječje igre Turopolja

Lijepa je ideja da se nastup najmlađih osmisli uz pratnju rifljače i sličnih "instrumenata". Najmlađi članovi ove skupine, kojoj je ovo možda bio i prvi nastup, izveli su ono što je pred njih bilo stavljeno kao zadatak, iskreno dječje, razigrano, kao da nisu na sceni, već negdje u svom mjestu, igrajući se. To je za svaku pohvalu. Kako su se malo previše povukli u dubinu pozornice, ubuduće im valja ukazati da slobodno idu više naprijed, na prednji dio pozornice. Materijal je bio primjeren njihovoj dobi, a o plesovima tipa *Seljančica* je u ovom osvrtu već bilo riječi.

Pjesme i plesovi Međimurja

Srednja grupa je također izvela materijal prilagođen njihovom uzrastu veoma solidno. Valja obratiti pozornost na precizno ritmičko koračanje u pojedinim plesovima poput *Klinčec stoji pod oblokom* i *Igraj kolo*. Spomenuti ples *Klinčec stoji pod oblokom* loše je scenski postavljen u onim momentima kada se pleše u dvije nasuprotne linije, jer su u takvom postavu vidljivi samo prvi mališani u nasuprotnim linijama. Stoga bi dijagonalna rješenja ili rješenja u otvorenom ili zatvorenom kolu, bila bi mnogo primjerenija.

Pjesme i plesovi Slavonije

U plesnom smislu najstarija skupina imala je materijal prilagođen svojoj dobi, međutim u vokalnog, to je za njih bio pretežak zalogaj. Kako u slavonskoj tradiciji vokalna komponenta ima zaista ključnu ulogu, ukoliko grupa za nju nije zrela, bolje je tradicije tog kraja izbjegavati. U perspektivi valja težiti dječjem orkestru koji bi pratio svoje vršnjake.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ORAČ, DEMERJE

Imala sam jednu kokošicu – pjesme i plesovi otoka Murtera

Dječja grupa iz Demerja izvela je, na našoj sceni rijetko viđane, plesove otoka Murtera. U njoj su djeca različite dobi, stoga su i mogućnosti izvođenja određenih plesova bile različite. Materijal je bio primjereniji starijim izvođačima, stoga u budućnosti valja pomnije birati scenske sadržaje. Mlađima davati jednostavnije stvari, a kad krenu kompleksniji sadržaji, ili ih scenski postaviti da gledaju starije ili ih svesti na imitativnu razinu. Ono što je doista bilo zamjetno, veliko je veselje s kojim su djeca pristupila sceni, bez opterećenja. A dječje veselje prigodom scenskih izvedbi, najveća je vrijednost. Brojnost grupe i činjenica kako su ovu koreografiju izveli uz pratnju mladog orkestra, pokazuje izniman potencijal i perspektivnost.

KULTURNO UMJETNIČKA UDRUGA STARO BRESTJE

Sedam godin' okolo – igre, pjesme i plesovi Posavine

Mala i skladna grupa djece iz Starog Brestja svoj je nastup na ovogodišnjoj smotri odradila vrlo dobro. Sve je bilo na svom mjestu, metodički odlično posloženo. Odabrani prikazani materijal bio je u potpunosti usklađen s dječjim uzrastom. Još valja pripaziti kod *Burmutice* na ritmično hodanje. Ujedno se predlaže da s tom igrom scenski prikaz završi, te se izostavi *Savila se bijela loza vinova*. Dva su razloga. Prvi, što je cijeli scenski prikaz za nijansu

predug, a drugi onaj o kojem je u ovom osvrtu već bilo riječi u kontekstu plesova *Milica* i *Seljančica*. U perspektivi težiti kompletno dječjem orkestru.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO KARLO BENKO, MORAVČE

Splet pjesama iz Bilogore – šroteš, šuster, einzerica, podravska polka

S obzirom kako komisija u svom sastavu ima stručnjake specijalizirane za glazbenu i odjevnu komponentu, na ovom mjestu samo opaska kako je doista lijepo vidjeti tako brojnan orkestar sastavljen od dječaka podjednakog uzrasta.

Bušo, njušo repati – pokladni običaji Baranje

Prateći posljednjih nekoliko godina rad ove skupine, može se ustvrditi kako se radi o još jednom oglednom primjeru uspješnog rada unutar naše folklorne scene s dječjim uzrastom, i to u svakom pogledu. Ovog puta inspiracija je nađena u pokladnim ophodima *lipih i strašnih buša* te plesnoj zabavi pred *čistu sridu*. Kada se uzme u obzir sjajna izvedba, kako malih plesača, tako i mladog orkestra, jedina moguća ocjena je odličan!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO CROATIA

Migni ježo jednim okom – pjesme i plesovi Podravine

Umjesto najavljenih pjesama i plesova Podravine, veoma mlada i mala skupina izvođača, izvela je dječje igre i plesove Turopolja. Na ovom mjestu valja uputiti kritiku vodstvu grupe koje nije obavijestilo organizatora o promjeni programa. Ne toliko zbog stručne komisije, koja ionako prepoznaje o kojem se materijalu radi, već zbog publike u dvorani, s obzirom na činjenicu da je najavljiivačica najavila pjesme i plesove Podravine. Nastup na Smotri nije samo prilika da se zadovolji forma nastupanja, već ima svrhu popularizacije i edukacije o tradicijskoj kulturi. Stoga je važno da svi posjetitelji u dvorani dobiju pravu informaciju o tome što se na sceni predstavlja. Što se tiče same izvedbe, može se ustvrditi kako je materijal prilagođen uzrastu i kako doista veseli činjenica da je nastup pratio mladi orkestar. Ono na što ubuduće treba osobito pripaziti jest da mališani idu bliže publici, a ne da se povlače tako daleko u dubinu pozornice. Isto tako, više pozornosti valja posvetiti ritmičnom hodanju u zadanom tempu, osobito uz instrumentalnu pratnju ili dok se pjeva.

HRVATSKO SELJAČKO PJEVAČKO DRUŠTVO SLJEME, ŠESTINE

Pjesme i plesovi Prigorja

Brojna skupina djece srednje i starije dobi, uz pratnju mladog orkestra, izvela je svoju koreografiju pjesama i plesova Prigorja veoma solidno. Međutim, za neke plesove, kao što je, primjerice, iznimno težak *Drmeš*, još nisu spremni. Stoga se predlaže ubuduće ga izostaviti, barem do vremena sazrijevanja mladih izvođača. *Sadila sem rogozek* i *Polka*, uz prikazane pjesme, za sada su sasvim dovoljni ovako konstituiranoj grupi, koja očigledno ima potencijala.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO KLAS, PODSUSED

Pjesme i plesovi Slavonije

Evidentan potencijal pokazala je mlada grupa djevojaka iz Podsuseda. Međutim, mnogo je nekorektnosti bilo u samoj realizaciji za koje odgovornost snosi, prije svih, vodstvo skupine. Osim što su u samom scenskom prikazu korišteni dijelovi autorskih glazbenih djela, poput, primjerice, obrada Siniše Leopolda i Karla Mikačića, dobar dio materijala nije korektno postavljen na scenu. Prije svega, to se odnosi na plesove *Ajd na livo* te na osnovni plesni obrazac samog *Kola*. Neovisno o izrečenome, još jednom valja napomenuti kako su djevojke sve što se pred njih stavilo kao zadatak, izvršile vrlo korektno.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO BUKOVAC

Savila se bijela loza vinova – pjesme i plesovi Posavine

Mala skupina mlađe dobi djece s Bukovca svoj je prikaz pjesama i plesova Posavine izvela veoma srčano. No, materijal koji im je dat u zadatak nije u cijelosti bio prilagođen njihovoj dobi i mogućnostima. Stoga bi u daljnjem radu valjalo izostaviti *Staro sito* (osim vokalno), a poglavito *Dučec*. *Dučec* je ples koji je fizički iznimno težak te se njegovo izvođenje ne preporučuje čak niti starijem dječjem uzrastu, dakle, sve do okončanog razvoja dječje konstitucije. Ostali materijal je bio korektan, uz dodatnu opasku vezanu uz naslovnu igru, o čemu je u ovom osvrtu već bilo pisano. U perspektivi bi valjalo težiti dječjem orkestru koji će pratiti svoje vršnjake.

POMLADAK ZAGREBAČKOG FOLKLORNOG ANSAMBLA DR. IVANA IVANČANA

Berberečke – igre, pjesme i plesovi Bunjevaca

Na našoj sceni veoma rijetko vidane igre (sigre), pjesme i plesovi Hrvata Bunjevaca primjerenih dječjoj dobi, izvele su dvije brojne, skupine različite dobi malih izvođača, vrlo dobro. Metodički je sve bilo odlično posloženo. Lijepo je bilo čuti kako mali izvođači autentično izgovaraju pojedine riječi i rečenice. Isto tako, prikazani plesovi *Jastuk tanac*, *Dere*, *Mazuljka* i *Srdim se dušo* izvedeni su uzorno. Dvije su stvari koje se mogu popraviti. Prije svega, formaciju u dvije nasuprotne linije kod naslovne igre valjalo bi okrenuti dijagonalno, kako bi se izbjegla situacija u kojoj se vide samo prvi mališani u liniji. Druga se odnosi na poziciju mlađeg uzrasta za vrijeme dok stariji plešu. Valjalo bi ih postaviti na suprotnu stranu, kod orkestra, kako bi bolje čuli zadani tempo. Time bi se vjerojatno izbjegao lagani raspad koji se dogodio kod *Mazuljke*. Sve u svemu, vidljiv je iznimno kvalitetan rad s djecom, a grupa pripada samom vrhu scenske primjene dječjeg folklornog stvaralaštva. Za ovu skupinu također vrijedi opaska o potrebitom nastojanju formiranja dječjeg orkestra koji bi pratio svoje vršnjake.

DJEČJI FOLKLORNI ANSAMBL ETHNO

Dječje igre, pjesme i plesovi Bilogore

Potpuno je izlišno pisati o metodici scenskog pristupa dječjem folklornom stvaralaštvu, kao i vrednotama takvog scenskog pristupa, u slučaju Gorana Kneževića i njegovih dječjih grupa. Naime, temelje Hrvatske škole scenske primjene folklora u radu s djecom, sa svojim najvećim vrijednostima, postavio je upravo kolega Knežević. Osim osnovnog postulata "dajmo djeci dječje", pri kojem uvijek bira sadržaje primjerene dječjoj dobi, koreografije za djecu Knežević diže do vrhunske umjetničke razine. Stoga nije iznenađenje što je i ova prezentacija dječjih

igara pjesama i plesova Bilogore, uz pratnju mladog orkestra, bila još jedan ogledni primjer znalackog rada s dječjim uzrastom.

Zaključno

Kao što je vidljivo iz osvrta, ukupno uzevši, nastupi dječjih skupina na 7. koncertu 36. Smotre folklornih amatera grada Zagreba bili su zadovoljavajući. Nije bilo velikih pogrešaka pri scen-skoj prezentaciji dječjeg folklornog stvaralaštva. Može se reći kako se većina grupa, njihovi voditelji te osobe koje se bave postavljanjem scenskih prikaza za djecu, uglavnom drže osnovnog postulata *Hrvatske škole scenske primjene folklor*a u radu s djecom, a taj je, u tekstu već ranije spomenuti "*dajmo djeci dječje*", najčešće birajući sadržaje primjerene njihovoj dobi. Na tom koncertu bio je i priličan broj grupa nešto starije djece ili skupina kombiniranog uzrasta. Upravo stoga, bilo je graničnih slučajeva pri kojima je dobar dio materijala bio za nijansu pretežak kako za dob, tako i za tjelesnu konstituciju mladih izvođača. Stoga bi u daljnjem djelovanju posebno oprezno trebalo raditi s djecom adolescentske dobi. Ono što valja istaknuti i što je svakako na ovom koncertu bilo dojmljivo, jest doživljajna komponenta. Djeca nastupe nisu percipirala kao neku strašnu obvezu, već prije svega kao veselje i igru. Gotovo da nije bilo grupe djece koja nije istinski uživala i veselila se, što je izvedbama dalo dodatnu spontanost i osobitu draž. U tom smislu, svim voditeljima čestitke i ohrabrenje u daljnjem radu jer, svi smo toga itekako svjesni, upravo su voditelji dječjih skupina ti koji prvi djeci – od najmanjih, sve do adolescentske dobi – usađuju ljubav prema tradicijskoj kulturi i nasljeđu njihovih predaka. Na tome im valja posebno zahvaliti. Poglavitito im treba zahvaliti kao i vodstvima grupa na strpljenju koje su iskazali tijekom cijelog poslijepodneva i večeri zajedno s mališanima. Ni vrhunskim odraslim ansamblima ne bi bilo lako izdržati tolike sate čekajući na nastup. Svoju pasioniranost i odanost poslu kojim se bave, voditelji su iskazali i dolaskom na okrugli stol, koji zbog dugog trajanja nije održan na način kako je uobičajeno. Time su samo pokazali da za budućnost rada s djecom u gradu Zagrebu nema straha.

Andrija Ivančan, dipl. etnolog i polonist

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO MLADOST, ODRA

Devojčica kolo vodi – pjesme i plesovi Turopolja

Glazbena obrada: Ivan Gledec

Voditelj i prilagodio za scenu: Miljenko Papić

Iako djeca previše guraju bradu naprijed i time otežano pjevaju visine te postižu ispravnu rezonancu, ipak je pjevanje dosta zvonko i točno. Možda u pjevanju treba malo više legata. U *Cigančici* su dosta oscilirali od jako dobrog do lošeg. Mali tamburaši vrlo dobri, no nedostaje malo gušćeg trzanja i više legata. Čudno je da djeca istu pjesmu ispravno ritmički pjevaju, a istodobno hodaju izvan ritma.

Pjesme i plesovi samoborskog kraja

Glazbena obrada: Ivan Gledec

Voditelj i prilagodio za scenu: Miljenko Papić

Orkestar u nešto izmijenjenom sastavu svirao je još sigurnije, no generalno mislim da kod ovog treba raditi na boljem i opuštenijem postavljanju desne ruke pa će i rezultat trzanja biti znatno bolji. Zbog istog problema u *Drmešu* je dolazilo do usporavanja, jer nisu mogli sve

izsvirati u tom tempu. Pjevanje je bilo solidno. Ipak smetaju tužni izrazi lica i kod plesača i kod svirača. Oni naravno utječu i na karakter svirke i pjesme.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO HORVATI

Došle jesu ivanjčice – pjesme i plesovi Draganića i okolice, Krijesnice

Voditelj i glazbena obrada: Nikola Biondić

Koreografija: Snježana Župančić Maslač

Voditeljica: Valentina Karasman

Stariji tamburaši zajedno s violinistom, dobro su pratili male plesače i pjevače osim jednog nesporazuma u početku sljedećeg broja. Nije bilo posve jasno tko je pogriješio, no sve u svemu bilo je dobro. Što se pjevanja tiče ono je dosta osciliralo od jako dobrog (*Teče, teče...*) do početne pjesme, koja je bila u sasvim neodređenoj intonaciji, iako ta pjesma ima sasvim jasnu i vrlo laganu melodiju.

Oj, malena curo moja – pjesme i plesovi Moslavine

Pjevanje je bilo solidno iako je drugi glas bio nešto slabiji. Sve zajedno moglo je malo srčnije. Tim više što je dob pojedinih plesača već za odrasli ansambl.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SESVETE

Lepi moj vrtić – dječje igre i pjesme Međimurja

Glazbena obrada: Marko Robinić

Voditeljica i koreografija: Katarina Horvatović

Voditelj tamburaša: Đuro Horvatović

Pjevanje je uglavnom čisto i zvonko, iako ima nespretnih i nedorečenih završetaka i povremeno nekih nedosegnutih tonova (*Vrapčak*). Tamburaši vrlo čvrsti i sigurni. Svima nedostaje više radosti u izvedbi.

Tri tičice – dječje pjesme i plesovi Međimurja

Glazbena obrada: Marko Robinić

Voditeljica i koreografija: Katarina Horvatović

Voditelj tamburaša: Đuro Horvatović

Uvodna pjesma imalo je gotovo dinarski zvuk, iako je bila točno i dobro otpjevana, no nepri-mjerenom ovom stilu. Bez obzira što nije bila pjevana, tema *Kad snežice...* čini mi se nepri-mjerenom za dječji ansambl. *Regica* je bila otpjevana jako dobro, dok je solistički par na neki čudan način mijenjao vokalne registre pa se u dubini nisu dobro čuli, a sasvim su nelogično prekidali pojedine riječi. *Faljila se Jagica* je za moj ukus bila izvedena točno, ali prežestoko i pjevački i plesno, gotovo mađarskim, a ne međimurskim stilom.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO VRHOVJE ŽUPE DUBRANEC

Dječje igre Turopolja

Glazbena obrada: Ivan Kačurov

Voditelj i prilagodio za scenu: Antonio Skenderović

Osim kod *Seljančice* (donekle), intonacija je bila u potpunosti neodređena, iako djeca imaju zvonke glasiće, no zajedno s instrumentima bila je to jedna prilično neorganizirana kakofonija. Sve zajedno bilo je i malo predugo.

Pjesme i plesovi Medimurja

Glazbena obrada: Ivan Kačurov

Voditelj i prilagodio za scenu: Antonio Skenderović

Početak pjesme potpuno je krivo naučen. Jasno je da se ne radi o nekoj inačici te teme, jer je orkestar svirao upravo onako kako poznajemo tu melodiju pa je to zvučalo kao da su u kontrapunktu s orkestrom. Šteta, jer su, inače, pjevali jako dobro i zvonko. Četiri odrasla tamburaša uvjerljivo su pratili plesače.

Pjesme i plesovi Slavonije

Glazbena obrada: Ivan Kačurov

Voditelj i prilagodio za scenu: Antonio Skenderović

Snažni i zvonki glasovi, no, kao da je sve krivo naučeno. Jedan dečko snažna glasa je od početka do kraja bio u potpunosti izvan tonaliteta. Nekako mi se čini da taj materijal i nije po karakteru za ovaj uzrast, no svakako su ga mogli dobro otpjevati, no...

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ORAČ, DEMERJE

Imala sam jednu kokošicu – pjesme i plesovi otoka Murtera

Voditelj i glazbena obrada: Mario Belan

Koreografija: Vlatka Hlišć

Voditeljica: Verica Radić

Kad se pokušava napraviti razlika između jadranske i, na primjer, panonske zone, često se dogodi pogreška da pjevači, u želji da izbjegnu prsni registar, počnu pjevati plitko i zabavnački. Takav je slučaj bio i ovdje, iako je intonacija bila točna. U cjelini pjevanje je bilo točno i diskretno osim jedne male "dinamične" djevojčice snažnog glasa i izraženog temperamenta koja je sve nadglasavala, nažalost, krivim pjevanjem i još je stalnim ubrzavanjem i inače solidan orkestar i pjevače izbacivala iz ritma.

KULTURNO UMJETNIČKA UDRUGA STARO BRESTJE

Sedam godin' okolo – igre, pjesme i plesovi Posavine

Voditelj i glazbena obrada: Marijan Sivoš

Voditeljica i koreografija: Snježana Marković

U ovakvim pjesmama ne treba se koristiti standardnim i često nenarodnim dječjim imenima (kao npr. Robert ili Roland). Kod izbora imena treba voditi računa da tu uvijek odgovaraju samo dvosložna imena (Ana, Jana, Mira..). Četverosložna, Anastazija i trosložna, Josipa, zadržale su dosta bespotrebne muke. Intonacija je bila prilično oscilirajuća, a impostacija zabavnačka, bez pravog zvona u glasu. Uzrastom kombinirani tamburaši pratili su dobro i uz njih je i pjevanje bilo nešto bolje.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO KARLO BENKO, MORAVČE

Splet pjesama Bilogore – šroteš, šuster, einzerica, podravska polka

Voditelj i glazbena obrada: Dubravko Češnjak

Tamburaši su u prosjeku vrlo mladi i vidi se da su ispravno usmjereni. Prstometi i držanje desne ruke ukazuju na buduće dobre tamburaše. Ipak, ovaj puta su iskazali dosta ritmičke nesigurnosti. Zbog toga su očito i djelovali poprilično preplašeno na sceni. Tehnički vrlo dobar primaš morao bi više komunicirati s orkestrom. Obrada je stilski vrlo dobra i primjerena ovom uzrastu.

Bušo, njušo repati – pokladni običaji Baranje

Voditelj i glazbena obrada: Dubravko Češnjak

Voditeljica i glazbena obrada: Vlatka Hlišć

Dolaskom nešto starijih tamburaša svirka je bila ritmički znatno sigurnija. Pjevanje je intonativno dobro i zvonko, no još ima nesigurnosti. Dojam je kao da je točka na dobrom putu, ali još nije dovoljno uvježbana.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO CROATIA

Migni ježo jednim okom – pjesme i plesovi Turopolja)

Glazbena obrada: Zoran Jakunić

Koreografija: Boris Harfman

Voditeljica: Ivana Harfman

Vrlo solidni tamburaši, prmda su jako mladi. Odlično su obavili svoj zadatak, jedino im sugeriram tišu svirku kod govornih dijelova. Mali plesači-pjevači bili su ponajmanji i ponajmlađi na ovoj smotri, a pjevanjem, radošću na sceni, uopće scenskim izrazom, možda i ponajbolji. Čak i one najmanje djevojčice svojim prirodnim i ne posve organiziranim scenskim djelovanjem, bile su sjajno uklopljene u događanje na sceni. Ova točka je primjer kako se ovako mala djeca moraju radovati scenskom izrazu, a uz to su vrlo organizirani, intonativno točni i raspjevani. **Ovu točku preporučujem za završni koncert Smotre.**

HRVATSKO SELJAČKO PJEVAČKO DRUŠTVO SLJEME, ŠESTINE

Pjesme i plesovi Prigorja

Voditeljica i glazbena obrada: Gordana Talan

Voditeljica i prilagodila za scenu: Natalija Crnić

Vrlo mladi i vrlo dobri tamburaši. Što se scenskog izraza tiče kad su već "glumili" tri sestrice, onda su mogli ići i do kraja pa da *najmlajša zeme svoga Janka*. Osobno nisam za takve glumačke interpretacije tekstova pjesama, no ako se nešto započne, to treba do kraja scenski i opravdati. Pjevanje je osciliralo od jako dobrog i zvonkog, do netočnog i pomalo nesigurnog. Uglavnom su tempa bila malo prespora. Mislim da je mogao biti izabran i malo inventivniji repertoar, a svakako posljednja himnička pjesma novijeg datuma na štokavštini nije najsretniji izbor. Točka je bila malo i preduga. Djeca su dobro vođena, no s izborom i organizacijom materijala učinjena im je "medvjeda" usluga.

mr. mus. Bojan Pogrmilović

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO MLADOST, ODRA

Devojčica kolo vodi – pjesme i plesovi Turopolja

Korektno i uredno odjevena mlađa dječja skupina pokazala je tri inačice tradicijskog ruha (jednostavna košuljica, dvodijelna odjeća za djevojčice i za dječake i opleće s rubačom *celačom* za nešto stariju djevojčicu) unutar koje su dobro prikazane individualne likovne različitosti. Frizure su bile također uredno počesljane i ukrašene. Plesači su obuli crne šlape; opazjen je i jedan par tenisica koje ovamo ne pripadaju. Svečanu ogrlicu, *pletenu kraluš*, ne bi trebala nositi djevojčica koja još nije stasala do pune djevojačke dobi pa bi njoj prikladnije pristajale male *struke* od crvenih staklenih zrnaca (3-5 nizova).

Pjesme i plesovi samoborskog kraja

Dobre (čiste i uredne) replike ženske narodne nošnje, individualno različite unutar zavičajnog tradicijskog obrasca, bile su uredno nošene i sukladne dobi djevojčice/djevojaka. Frizure i obuća skladno su slijedile zavičajna pravila odijevanja. Nakit (ogrlice od pletenog staklenog raznobojnog zrnja) bi trebao biti skromniji i sukladan dobnom statusu (on još nije u funkciji djevojačkog miraza niti *osebujka*); mora se čvrsto i sigurno vezati oko vrata (jedan je pao na pod pozornice. Valja više pozornosti pridati veličini platnenih muških gaća (prekratke nogavice) i usklađivanje dužina ženske rubače i pregače. Svirači bi trebali pratiti plesače barem pogledom, a i međusobno bolje komunicirati.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO HORVATI

Došle jesu ivanjčice – pjesme i plesovi Draganića i okolice, Krijesnice

Mlađa dječja grupa bila je odjevena u bijelu platnenu odjeću oblikovanu kao jednostavnu gornju košulju za djevojčice ili dvodijelno ruho (sa i bez jednobojne pregačice za djevojčice i prsluka za dječake) te u kićenu djevojačku nošnju (ne baš primjerenom tom dječjem uzrastu). Uz korektno odabranu obuću i uredne frizure djevojčica, vrlo lijepo je uzornim vjenčićima bio naglašen obredni karakter Ivanja. Bižuterijske broševe na prsima malih djevojčica treba ukloniti. Pohvalu zaslužuju tamburaši zbog dobre komunikacije s plesačima. Predlažem da i najmlađi svirači umjesto čizama obuju opanke, da se primjerenije pokaže sklad nošnje i obuće.

Oj, malena curo moja – pjesme i plesovi Moslavine)

Pomladak KUD-a je za ovu točku programa odjenuo raskošnu i visoko personaliziranu nošnju zrelih djevojaka i momaka. Sukladno tomu bila je predstavljena obuća i uredno češljanje i kićenje kose. Nošnju treba dobro pripremiti za odijevanje: popraviti odšivenu čipku na pregači, uskladiti uzajamne odnose dužina skuta i pregače, sakriti kopčanje ženskog pojasa *iglom/zihericom* (ne na sredini leđa, nego sa strane, pod rukom), opanke sigurnije obuvati (ispadaju i "gube" se prilikom plesa), promisliti o momačkim šeširima.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SESVETE

Lepi moj vrtić – dječje igre i pjesme Međimurja

Čestitam! Djeca su uredno, čisto i za potrebe scene odlično odjevena. Posebno pohvaljujem onaj model košulja za dječake koji se ispod vrata veže prišivenim platnenim trakama. Lijepo je bilo i ukrašavanje kose djevojčica raznobojnim i malim svilenim mašnama.

Tri tičice – dječje pjesme i plesovi Međimurja

Dobro obučenu i nošenu nošnju za pomladak (djeca starijeg/većeg uzrasta) treba prethodno pripremiti (poštirkati rukave, odlučiti se za jedan tip čarapa). Izborom pojedinih sastavnica ženskih kompleta (tibet-rupci, svilene trake za pletenice) dobro je naglašena individualnost tradicijskog odijevanja. Valja razmisliti o muškim šesirima kao oglavlju za dječake (tek u pubertetu, još nisu stasali do momačke dobi).

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO VRHOVJE ŽUPE DUBRANEC

Dječje igre Turopolja

Srdačno čestitam! Izbor odjeće, njezina individualna različitost, pripremljenost za scenu te primjerenost tom dječjem uzrastu, vrlo dobro je predstavila nekadašnju odjevnju sliku. Predlažem da grupa (4 djevojčice nešto višeg stasa) "sviračica" na odabranim "instrumentima" (rifljača, tikva "šuškalice", par drvenih štapića i keramička *tičica/žlaburača*) ne bude odjevena u standardni ženski komplet s tibet-rupcem; dovoljna je već i obična pregača kao simbol odrastanja i mijenjanja odjevnih elemenata.

Pjesme i plesovi Međimurja

Plesači su, kao i tamburaši, bili uredno odjeveni u stilizirani obrazac zavičajne nošnje (bijeke platnene gaće i košulja izvan njih te crni sukneni prsluk). Korektan prikaz nošnje u kojoj se očitovala i izvjesna individualnost oblikovanja ruha, pokazale su i plesačice. No, valjalo bi u buduće više pozornosti pridati ženskom *opleću* (nepoštirani rukavi se mogu i više podići pri oblačenju i nošenju, jer se i time postiže njihova karakteristična voluminoznost), poravnati dužinu suknje i bolje je uskladiti s veličinom pregače; pribaviti obuću (crne šlape) primjerene veličine (prevelik broj za dječje stopalo).

Pjesme i plesovi Slavonije

Posuđena nošnja bila je sukladna tradicijskom odjevnom obrascu odraslih djevojaka i momaka pa je tako predstavljena individualno kompletiranim primjercima bila neprilična uzrastu. Pomladak bi se nošnjom uspješno razlikovao od mlađe dječje grupe već i nošenjem samo nekih dijelova ruha – poput marame preko ramena i pleća ili nenošenja vuneno-srmenih pregača koje se mogu nadomjestiti vezanjem/oblačenjem platnenih (šarenih i/ili raznobojnih) pregača. Veličinu ruha treba prisposodobiti tjelesnom ustroju djeteta: preveliki crni muški prsluk i predugačka tkanica. Standardno riješena obuća (crvene čarape za djevojčice) korespondirala je i s tradicijskim češljanjem i ukrašavanjem kose.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ORAČ, DEMERJE

Imala sam jednu kokošicu – pjesme i plesovi otoka Murtera

Bravo! Najsrdačnije čestitam na sjajnoj prezentaciji tradicijskog odjevnog tipa i zavičajnog modela u kojem je znalački prikazana individualna i dobna različitost. Vizualna atraktivnost

podvučena je i koloritnim varijantama *kotule* i *traverse*. I obuća i frizura je u svakom detalju podupirala sliku folklorne baštine. Predlažem da se i odijevanje dječaka u potpunosti prilagodi takvoj idejnoj koncepciji te da se izbjegne nošenje muškog ruha za odrasle momke. Čestitam i svim šarmantnim izvođačima – sviračima, pjevačicama i plesačima!

KULTURNO UMJETNIČKA UDRUGA STARO BRESTJE

Sedam godin' okolo – igre, pjesme i plesovi Posavine

Lijepo je vidjeti pomlađivanje tamburaškog sastava (dva dječaka i jedna djevojčica) i njihovu odjevenost (tamburašica u standardnoj nošnji udane žene s *poculicom*), kao i odličnu povezanost/komunikaciju s plesačima na sceni. Plesači su bili odjeveni u dvije inačice ruha: jednostavne bijele košulje (primjerene djeci tog uzrasta) i nošnju odraslih djevojaka (neprikladno za djevojčice, eventualno moguće za stasom najvišu djevojčicu). U češljanju kose/frizure treba poštivati ustaljeni početak pletenja pletenice (ne od tjemena glave, nego od visine potiljka). Čarape i obuća mladih izvođača bile su dobro osmišljene (bose noge u crnim šlapama, bijele čarape uz opanke kapičare/*remenaše*).

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO KARLO BENKO, MORAVČE

Splet pjesama Bilogore – šroteš, šuster, einzerica, podravska polka

Korektan i uredan prikaz folklornog odijevanja pokazan u dvije inačice oblačenja; nošnja je bila dobro obučena i nošena. Svirači su bili predani i previše "ozbiljni" u svojem poslu/sviranju; nedostajalo je međusobne komunikacije.

Bušo, njušo repati – pokladni običaji Baranje

Dobro koncipiran scenski prikaz odijevanja/maskiranja u pokladnim običajima: jednostavna radna tradicijska nošnja, odgovarajuća obuća, zastiranje lica velom i pokrivanje kose marom te lik *buše* s ovčjim krznom. Mladi plesači su bili lijepo uigrani.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO CROATIA

Migni ježo jednim okom – pjesme i plesovi Podravine

Svidjela mi se šarmantna i gotovo "spontana koreografija" scenske izvedbe programske točke, ali sam vrlo neugodno iznenađena odjevnom slikom. Zamjenom tradicijskog obrasca zavičajnih/regijskih znakovitosti narodne nošnje iz određenog folklornog područja nekim drugim jest nedopustivo; takve odluke odašilju sasvim krive poruke i nisu ničim opravdane. Čak i u slučajevima posuđivanja nošnje, mora se jako paziti da ona bude što vjerodostojnija folklornom zavičajnom nasljeđu i primjerena dobi i stasu djeteta.

HRVATSKO SELJAČKO PJEVAČKO DRUŠTVO SLJEME, ŠESTINE

Pjesme i plesovi Prigorja

Vedri i nasmijani mladi izvođači (tamburaši i pjevači/plesači) bili su uredno i u folklornom smislu korektno i uredno odjeveni u nošnju odraslih – što ne odgovara njihovoj životnoj dobi (prijelazno, pubertetsko razdoblje djeteta može se predstaviti odijevanjem samo pojedinih sa-

stavnica svečanih kompleta nošnje odraslih). Ponovno smo se osvjedočili da neke dijelove tradicijskog ruha treba puno pažljivije oblačiti plesačima kako bi se osiguralo njihovo zadržavanje na tijelu (crvene podveze su se razvezivale ili skliznule niz nogu). Svaki član tamburaškog sastava je svoje scensko odijelo pokazao na vrlo dobar i dostojanstven način (valjda i zbog izvjesne statičnosti/mirovanja prilikom sviranja).

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO KLAS, PODSUSED

Pjesme i plesovi Slavonije

Najsrdajnije čestitam! Osobito mi je veselje donijela idejna koncepcija i njezina realizacija odijevanja mladih adolescenata. Individualno pokazani primjerci ženskih i muških kompleta sjajno su prezentirali odjevni folklorni inventar ruha, obuće i djevojačkih frizura. Valja pripaziti na način obuvanja čarapa kako bi se spriječilo njihovo klizanje niz noge plesačica. Treba pripaziti i na usklađivanja dužina i ravninu donjeg ruba skuta i pregača; pregače ne bi smjele pokazivati pregibe od slaganja/spremanja. Djevojčicama treba objasniti zašto ne šminirati tako jako usne.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO BUKOVAC

Savila se bijela loza vinova – pjesme i plesovi Posavine

Korektno predstavljena tradicijska posavska ženska i muška nošnja, ona ipak nije dobar primjer za dječje odijevanje na sceni (osobito ne za male i nešto starije/"odraslije" djevojčice!). Time se, na izvjestan način, djeci "uskraćuje" djetinjstvo i "gura" ih se u svijet odgovornosti i obveza o kojima još uče, za koje se tek pripremaju. I muška i ženska nošnja, obuća i frizure su slijedile sve zakonitosti folklornog nasljeđa unutar kojeg se očitovala individualnost svakog kompleta posebice. Posebnu pohvalu upućujem i tamburašima i plesačima za izuzetno dobru i stalnu uzajamnu komunikaciju.

POMLADAK ZAGREBAČKOG FOLKLORNOG ANSAMBLA DR. IVANA IVANČANA

Berberečke – igre, pjesme i plesovi Bunjevaca

Bravo! Srdačno čestitam svim stručnim voditeljima i talentiranim, vedrim i šarmantnim izvođačima: tamburašima, maloj djeci i pomlatku ansambla! Bili ste odlično odjeveni, obučeni, počešljani i vjerodostojni prezenteri zavičajne folklorne baštine.

DJEČJI FOLKLORNI ANSAMBL ETHNO

Dječje igre, pjesme i plesovi iz Bilogore

Vrlo dobrim replikama predstavljena slika tradicijske muške i ženske nošnje s područja Bilogore; jednostavna elegancija ruha pokazuje su u nizu pojedinih ukrasnih detalja na određenim sastavnim dijelovima kompleta. Zavičajne stilske karakteristike potvrđene su i dobrim odabirom obuće, ženskim frizurama i kićenjem vrata specifičnim tipom ogrlica. Nažalost, djeca su bila odjevena u preveliku odjeću (za odrasle), makar se jasno razaznavala razlika odijevanja prema dobnoj vrstani. Valja pripaziti na urednost oblačenja nošnje pojedinih izvođača (nastup solistice je ostavio dojam neurednog oblačenja i nošenja ruha). Važno je i da duljine

skuta budu podjednake kod svake članice ansambla koja nastupa u izvedbi programa na sceni (prekratki skuti dvaju tamburašica).

Ivanka Ivkanec, prof.

VIII. koncert

Subota, 27. travnja 2013., Narodno sveučilište Dubrava, Cerska 1, 19.00 sati

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO DRAGUTIN DOMJANIĆ, ADAMOVEC

Ličko prelo – pjesme i plesovi Lovinca

Bilo bi za očekivati da uz kolovođu zapjevaju i drugi izvođači u kolu, te da ne zavijaju svi oponašajući vuka u trenutku kad se u pjesmi vuk spominje. Valja pripaziti na naglasak u komandi – Iz kola ván! Preporučujem izbjegavati i miješanje žena/djevojaka s momcima u polukrugu na kojem su svima ruke na ramenima – to je tipično muško držanje pa nije primjereno ženama. Očito je točka nedavno postavljena te se nedostaci mogu tomu pripisati. Skupina je mlada i uvježbana i uz svladavanje tehničkih detalja (što je uglavnom naučeno) još može očekivati opuštenije držanje i ponašanje izvođača koji ne moraju biti tako ozbiljni – dojam nesigurnosti i ukočenosti se time pojačava umjesto da se i u publici osjeti da svi izvođači spontano i sigurno izvode svoje kolo baš kao i druge dijelove koreografije.

HRVATSKO KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PRIGOREC, MARKUŠEVEC

Sjećanje na Valpovačko ljeto

Skupina veterana iz Markuševca nije tako i najavljena. Osnovni problem je bilo neadekvatno odijevanje (baš s obzirom na dob izvođačica koje su imale djevojačka oglavlja, a dvije mlađe kojima bi jedinama takva oglavlja bila primjerena, imale su oglavlja udatih žena). Slično je bilo i s plesom – točka i nije loša i plesovi su u principu dobro postavljeni (iako bih izbjegao četiri kose "lese" u *Hopa cupa skoči*), ali plesači/plesačice jednostavno nisu mogli dobro izigrati posljednji ples sa sinkopiranim koracima (i udarcima o tlo). Najvažnije je odabrati točku koju određena skupina može izvesti sa zadovoljstvom i užitkom. Tamo gdje se osjeti napor ili teškoće u izvedbi, znači da izbor i nije najbolje odabran.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO MLADI PRIGORCI, ŽERJAVINEC

Žerjavinečko Prigorje – pjesme i plesovi Žerjavinca i okolice

Većim dijelom mlada skupina izvođača solidno je izvela točku s tehničke strane, pjesme i plesovi su dobro odabrani, iako bi ih moglo biti manje, a da pojedini ples duže traje. Primijećeno je da izvođači nemaju dovoljno iskustva, da je tehnička uvježbanost voditelju važnija od njihove opuštenosti i uživljenosti. Budući da je skupina mlada to i nije čudno, ali bi zato u budućem radu valjalo opustiti i oraspoložiti izvođače i potaknuti ih da slobodno pokažu svoj užitak i spontanost zajedničke zabave, pjesme i plesa.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO NOVO BRESTJE

Oš kandare Mare – pjesme i plesovi Ravnih kotara

Izbor kola i uvodne pjesme zanimljiv je i ne tako često viđen pa je to svakako pohvalno. Ipak, u Ravnim kotarima kola se izvode pretežito u zatvoreno, a u prvom dijelu koreografije naglašeno je samostalno igranje parova (što je tipično za kolo Dalmatinske zagore – Cetinsku krajinu, te drniški i imotski kraj). Izmješane su nošnje i kola iz različitih sela Kotara (za takav autorski pothvat možda bi bilo dobro smisliti i sadržaj poput nekog sajma ili derneka na

kojem se skupilo više različitih skupina). Skupina je solidno izvela točku, uz izvrsnu počimalju (i nažalost slabiju pjesmu u posljednjem, posedarskom kolu, kad pojedinka treba "dići glas" pa su drugi tada pokazali intonativnu nesigurnost). Buduće će izvedbe uz bolju "idejnu doradu" sigurno polučiti i bolji dojam i uspjeh.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO OPOROVEC

Pjesme i plesovi Granešine

Primjereno postavljena točka za brojnu skupinu zrelih izvođača. Očit je trud i radost svih izvođača koji su dobro otplesali sve zamišljeno i svoju radost prenijeli i na publiku. Zbog lijepih nošnji i dobre izvedbe, bilo je užitak pratiti nastup.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO FRANKOPAN-REMETE

Pjesme i plesovi Međimurja

Uvodna pjesma i ples o jagodama petrovkama vrlo je lijep i dobro je da duže traje, jer se svi plesači mogu lijepo opustiti, a publika uživati u ugodi zvuka i pokreta. U nastavku se izredalo previše plesova pa bih preporučio koreografu da neke plesove makne, jer bi točka bila primjerenija da nije toliko različitih plesova koji se redaju. *Kalaptanc* je slabiji dio izvedbe jer dečkima nedostaje kondicije pa se osjeti napor, a izvedba tog plesa tehnički nije baš dobra. U plesu *Lepe naše senokoše* ima malo previše kretanja po pozornici među partnerima i valjalo bi produžiti uzvike *Šej, haj* (produžiti "e" i osobito "a"). Zanimljiv je kraj s varijantom oberštajera, ne tako uobičajenog i vrlo rijetko viđenoga u Međimurju. Solidna skupina s dobrim potencijalom.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PRIGORSKI PAJDAŠI, GLAVNICA DONJA

Pjesme i plesovi Hrvatskog zagorja

Dio skupine potpomognut je članovima iz Žerjavinca (ili obrnuto), što samo po sebi nije grijeh, jer pomaže da se društva predstave u boljem svjetlu, no, takav princip rada ne bi trebalo dugo prakticirati radi drugih društava koja samostalno nastupaju na smotri. Previše plesova se redalo, a osobito u drugom tijelu točke/koreografije. Pritom su tempa bila prebrza pa je bilo očito da tamburaški sastav vrlo rijetko i nedovoljno vježba s plesočima, koji zbog brzih tempa na kraju nisu mogli izigrati sve korake kako bi trebalo, kamoli pritom pokazati užitak plesanja i pjesme. Inače dobra, mlada skupina izvođača, koju još treba opustiti i dati im da se raduju plesanju, svirci i odijevanju nošnji.

VETERANI FOLKLORNOG ANSAMBLA SESVETSKA SELA

Tancala bi al' ne mogu – pjesme i plesovi sesvetskog Prigorja)

"Pionirska" skupina zrelih plesačica koje nisu nikad prije plesale pa su odnedavno to odlučile i ovo im je bio prvi javni nastup, s obzirom na tu okolnost, pokazala je zavidnu zrelost i raspoloženje. Budući nastupi, osobito kad ih prođe nekoliko, donijet će više opuštenosti i radosti s juškanjem i dobrim raspoloženjem. Tek se u drmešu "čula" opuštenija atmosfera kad se uz ples začulo i juškanje – šteta da ga nije bilo i ranije (povremeno tijekom cijele točke, odnosno, onda kad plesači samostalno osjete poticaj iznutra pa jušnu da bi sebe i suplesače dodatno

obodрили na dobro raspoloženje. Sesvetska Sela pokazuju nevjerojatnu snagu svog mjesta, očito zbog dobrog vodstva i uprave, pa je za očekivati i daljnje napretke. Čestitam voditeljima i izvođačima.

dr. sc. Tvrtko Zebec

Na ovom je koncertu nekoliko KUD-ova prikazalo rad protekle godine s po jednom točkom. Prije svega pohvale idu svim izvođačima koji izdvajaju svoje slobodno vrijeme, energiju i volju u njegovanju i izvođenju tradicijske kulture! Zaista je i na ovom koncertu bilo upečatljivih momenata, pjevačkih bisera i sviračkih virtuoznosti. Napomene koje slijede namijenjene su u prvom redu voditeljima, a onda i upravi, kako bi skrenule pozornost na neke dobre i loše momente u izvedbama, sve u srhu poboljšanja rada i nastupa.

Zgodno zamišljen prikaz ličkog prela članovi **Kulturno-umjetničkog društva Dragutin Domjanić, Adamovec**, izveli su predvođeni dobrim solistom i kolovođom. Pitanje je zašto ostali momci ne pjevaju? I zašto se stalno ponavlja obrazac "ozbiljnosti" u izvedbama pjesama i plesova ove regije? Koliko se god oponašanje vukova čini zgodnim, čini mi se da bi ga ipak trebalo reducirati kako sve zajedno ne bi prešlo u farsu. Uz podjelu pjevanja i ostalim članovima KUD-a te još malo uvježbavanja, sigurna sam da će ova prilagodba (zašto ne koreografija?) bolje zaživjeti na sceni.

Izvedbi *Sjećanja na Valpovačko ljeto* **Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva Prigorec, Markuševac**, nedostaje prije svega poleta. Pjevanje je relativno uredno, ali bi bilo bolje kad bi se možda intonacija prilagodila mogućnostima ansambla (jer u ovoj ne zvuče dobro) te kad bi, svakako, muškarci također potpomogli pjevanjem. I sviračima treba još rada i vježbanja da bi mogli svirati zamišljene aranžmane pri čemu predlažem da se radije uzme jednostavnija inačica ako se složenije, zahtjevnije još ne mogu izvesti. Lijepo je vidjeti i violinu u sastavu svirača, a još bi bilo bolje kad bi se njoj dalo prostora, odnosno, kad bi se čula. Sve su ovo situacije koje voditelji moraju prepoznati i prilagoditi ansamblu kojeg vode kako bi i izvedba bila ugodna i za izvođače, ali i za publiku.

U prvom planu ove izvedbe članova **Kulturno-umjetničkog društva Mladi Prigorci, Žerjavinec**, bila je ozbiljnost svih na sceni! Čak su šaljivu pjesmu izveli smrtno ozbiljni, što je vjerojatno odraz treme i nesigurnosti. Inače je i sviranje i pjevanje korektno. Prije svega, ovom je društvu potrebno više proba i nastupa kako bi svladali tremu te počeli uživati u naučenom, što će onda sigurno prepoznati i publika.

Članovi **Kulturno-umjetničkog društva Novo Brestje** svoj su rad predstavili pjesmama i plesovima Ravnih kotara. Vrlo dobre vokalne mogućnosti plod su, vjerujem, sretnih okolnosti i jako lijepog rada. Čak i manje nesigurnosti prikrije njihova opuštenost i neposrednost, stoga čestitam na izvedbi.

Izvedbom *Pjesama i plesova Granešine* **Kulturno-umjetničko društvo Oporovec** podsjetilo nas je na pravi rad amatera kojemu je u prvom planu radost druženja. Oni su neopterećeni osvrtima i ocjenama te se u svakom njihovom pokretu vidi uživanje u plesu i pjesmi, vrlo su elegantni i simpatični. Tempa plesova su prilagođena dobi plesača, a također i koreografija. Šteta je što svi ne mogu sudjelovati u plesu, pa bi možda bilo zgodno dodati u program još koju pjesmu, kako većina ne bi samo izgledala poput "statista".

Brojni i veseli tamburaši **Kulturno-umjetničkog društva Frankopan – Remete** pokazali su pravi, puni zvuk tambura vrlo korektnim sviranjem. Pjevanje je također uredno i uvježbano, sad bi to trebalo nadograditi opuštenošću te potaknuti članove da puste više glasa (od tako brojne ekipe se očekivalo više zvuka). No, u osmišljavanju koreografije bi se možda moglo izbjeći prenatrpavanje materijala te odabrati nekoliko pjesama kako bi se i plesači i publika bolje uživjeli u materijal.

I voditeljima **Kulturno-umjetničkog društva Prigorski pajdaši, Glavnica Donja**, savjetovala bih da pokušaju osmisliti koreografije s manje materijala, a pokažu sve odlike ansambla. Svirka je korektna, sitna "raspadanja" nisu naštetila izvedbi i pohvalno je što nakon tih grešaka sve ide dalje svojim tijekom. Svirajući su korektno pratili događanja na sceni, ali su još pomalo uplašeni i nesigurni. Sigurna sam da će nakon učestalijih proba, a još više nastupa, njihova sigurnost na sceni biti uočljivija!

Veteranima **Folklornog ansambla Sesevetska Sela** bi, što smo nakon razgovora zaključili, bolje pristajao naziv "rekreativna skupina". Bilo je vrlo lijepo vidjeti brojne žene na sceni u lijepim nošnjama koje su vrlo uvjerljivo izvele odabrani materijal. Svirajući su ih lijepo pratili te je sve bilo ugodno oku i uhu! Male nesigurnosti ne trebaju nikoga obeshrabriti, već samo potaknuti na daljnje vježbanje! Vrlo lijep nastup skupine nakon kojeg se moram zapitati je li ovo potvrda da na ženama počiva očuvanje tradicije?!

dr. sc. Irena Miholić

Osam folklornih skupina predstavilo je na ovome koncertu folklorne tradicije različitih hrvatskih regija i/ili lokaliteta. Uz raznoliki, za određena etnografska područja specifični glazbeni i plesni materijal, svi su, dakako, nastojali kompletirati i odjenuti odgovarajuće tradicijsko ruha – s više ili manje uspjeha. Baš vezano uz ovaj koncert želim istaknuti i sljedeće: primjetno je da pojedina folklorna društva znatno manje pažnje posvećuju odabiru i prezentaciji muškoga odjevnoga inventara. Unatoč činjenici da ono pokazuje manje tipoloških i stilskih raznolikosti, te da je u većini hrvatskih područja manje ukrašavano u odnosu na žensko, ne znači da ga na sceni ne treba ispravno predstaviti, tj. prikazati nepotpuno ili, pak, regiji i lokalitetu neodgovarajuće ruho. Zapravo, zbog njegove jednostavnosti i manje raznolikosti, trebalo bi biti lakše kompletirati ga. Na razgovorima poslije koncerata, kao i u ovim pisanim osvrtima na nastupe folklornih skupina, ženskom odijevanju, kićenju, češljanju ili uređivanju oglavlja pridaje se više pozornosti zbog toga što je, u skladu sa složenim tradicijskim obrascima odijevanja i kićenja na pojedinim područjima ili lokalitetima u određenim razdobljima, dosta raznoliko i zahtjevnije za kompletiranje.

Kulturno-umjetničko društvo Dragutin Domjanić, Adamovec: koreografiju nazvanu *Ličko prelo* izvelo je u, za scenu sasvim odgovarajućoj (rekonstruiranoj), ličkoj nošnji. S obzirom na ujednačenost viđenoga ženskoga ruha, rekla bih da su ovdje "igrali na sigurno": sve je dobro kompletirano, uredno odjeveno, ali se cijela slika mogla malo "razigrati", npr. rupcima od tvorničkih tkanina i svakako nakitom. Suprotno tomu, kod malobrojnih muških izvođača vidjeli smo ipak različite dijelove narodne nošnje.

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo Prigorec, Markuševac: još jedna "bizovačka tema" na ovogodišnjoj smotri. Kao i više puta tijekom proteklih godina, i nekoliko puta ove godine, opet ističem: činjenica jest da su upravo koreografije, obično nazivane *bizovačkim* ili *valpovačkim*, najčešće izvođene *slavonske teme* na zagrebačkoj amaterskoj folklornoj sceni. Navodim također da uže valpovačko područje također ima svoju inačicu narodne nošnje. Či-

njenica jest i da je svečana novija ženska nošnja Bizovca, Brođanaca, Habjanovaca i Ladmirevaca zanimljiva, drugačija i samim tim, scenski atraktivna, te da ju izvođači rado odijevaju. Međutim, to je slojevito ruho, izuzetno zahtjevno s obzirom na slaganje i odijevanje, te traži puni angažman voditelja, članova društva i svakako – pomoć "izvana" (suradnike s terena). Ruho je u ovom slučaju bilo dobro kompletirano, relativno uredno odjeveno – ubuduće treba pripaziti na donje linije, tj. dužine podsuknji, suknji i pregača u skladu s tradicijskim obrascima. Najveća pogreška napravljena je s frizurama, tj. oglavljima. Naime, s obzirom na viđeno, većina izvođačica, među kojima ima žena srednje, zrele dobi, bile su djevojke, dok su nekolicinu mladih izvođačica povezali u rupce – kao nekad udate žene.

Kulturno-umjetničko društvo Mladi Prigorci, Žerjavinec: pjesme i plesove svojega zavičaja izvelo je u odgovarajućem ruhu, što se u širem smislu svrstava u tzv. posavski tip. U skladu s time, vidjeli smo većinu crvenim pamukom pretkivanih ili, pak, nekolicinu svilom vezenih odjevnih elemenata, kao i na sceni često susretanih nekoliko kompleta šivanih od gotove, tvornički (nalik na utkivani ili pretkivani ukras) ukrašene tkanine. Pojedinačno: nekolicini izvođačica prekratko ruho; dijelom nedostaju pojasevi. Češljanje (pletence) i oglavlja (*poculice*) dobro su prilagođeni dobi članica.

Kulturno-umjetničko društvo Novo Brestje: za tradicijski glazbeni i plesni repertoar s područja Ravnih kotara odjenulo je, uvjetno rečeno, mix tradicijskog ruha dijela dalmatinskoga zaleđa. Dio izvođačica bio je u rekonstruiranom ruhu novijega sloja, tipičnom za priobalni dio regije, a dio više u tradicionalnom "težem" odjevnom inventaru, bez odgovarajućih gornjih odjevnih elemenata i nakita. Nošnja Ravnih kotara i Bukovice u starijem sloju sačuvala je brojna arhaična obilježja planinskoga (dinarskoga) tipa; šteta što ih ovom prigodom nismo vidjeli u punoj raskoši materijala, odjevnih elemenata, ukrasnih oblika i "teškoga" nakita.

Kulturno-umjetničko društvo Oporovec: bila je ovo još jedna skupina koja se predstavila s folklornim tradicijama svojega zavičaja. Često se ističe da se uvijek najbolje prezentira svoje, domaće, a tomu smo se osvjedočili i u ovom nastupu. Članice Društva odjenule su ruho najvećim dijelom iz privatnoga vlasništva pa su svi u dvorani mogli uživati u raznolikosti pretkivanoga i svilom vezenoga ukrasa na pregačama, u pravilno kombiniranim odjevnim elementima – starijega i novijega sloja, uredno složenim i s različitim oglavljima udatih žena: u lijepim, živopisnim scenskim slikama! Odudarali su muški članovi u kombiniranim prslucima.

Kulturno-umjetničko društvo Frankopan-Remete: pjesme i plesove Međimurja izveli su u odgovarajućem, dijelom rekonstruiranom, ruhu tematiziranoga područja. Uz pohvalu za odabir i prezentaciju različitih tipova ženskoga ruha ide i mala kritika, a odnosi se na neujednačenost donjih linija i nedovoljnu količinu podsuknji. Muški dio ansambla sasvim odgovarajuće odjeven; mogli su se odlučiti i za odijela građanskoga tipa.

Kulturno-umjetničko društvo Prigorski pajdaši, Glavnica Donja: folklorni repertoar s područja Hrvatskog zagorja izvelo je u standardnom bijelom i jednostavnom, tek malo bijelim vezovima i naborima ukrašenom ruhu. Dobro kompletirano, uređeno, dobro odjeveno i nošeno. Djevojačke pletence i rupci-marame na glavama udatih žena uredno počešljane, odnosno složene.

Veterani Folklornog ansambla Sesevetska sela: ova se vesela (ženska!) družina ni po čemu viđenome na ovome koncertu (a najmanje po prezentiranom ruhu) ne bi mogla, kako su same navele prilikom razgovora nakon koncerta, nazvati – "vrtičkom" grupom! Prekrasno je bilo na

sceni vidjeti svu raznolikost utkanih ili vezenih ukrasa na dijelovima ruha, brojne nijanse tvorničkih tkanina korištenih za *cabajke*, manje ukrasne detalje na njima, šarolike *poculice* – sve tipično za tematizirano područje, tj. zavičaj. I što je najvažnije, članice su to doista znale nositi!

Svim članovima folklornih skupina i njihovim stručnim voditeljima čestitam na izvedenom programu, želim veselo druženje i daljnji uspješan rad!

Katarina Bušić, prof.

IX. koncert

Subota, 4. svibnja 2013., Narodno sveučilište Dubrava, Cerska 1, 19.00 sati.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO VEDAR OSMIJEH

Plesovi otoka Hvara

Brojna skupina članova zrele životne dobi odlično je izvela plesove otoka Hvara. Dotjerani, opušteni, izvrsno raspoloženi, svi su članovi podjednako pridonijeli dobrom duhu i radosti plesnoga užitka. Točka je izvrsno postavljena i izvedena te vrijedi svake pohvale. Živa glazba dodala bi pravu dimenziju plesne zabave.

KULTURNO UMJETNIČKA UDRUGA PRIGOREC, SESVETSKI KRALJEVEC

Tancala bi al' ne mogu, pjesme i plesove sesvetskog Prigorja, Kraljevčani su dobro počeli s uvodnom pjesmom, ali se već u drugom plesu *Tancala bi al' ne mogu*, kombiniranjem izvedbe šetanjem u kolu s pjevanjem, te intenzivnim drmanjem, također uz pjesmu, osjetio napor i pomanjkanje kondicije. *Šimi polka* izvedena je u dobrom tempu i dobrom raspoloženju nasmiješenih izvođača od kojih su neki još dosta "tvrđi" i bez dovoljno plesnog iskustva. Slijedila je živa i vesela polka te na kraju drmeš u kojem su svirači previše ubrzali pa plesači nisu mogli izigrati korake u tempu. Za preporučiti je češće vježbanje tamburaša i plesača zajedno da bi se izbjeglo pretjerano ubrzavanje u drmešu, a ako se to ne može postići, valjalo bi točku skratiti da bi se izbjegao primjetan napor izvođača.

KULTURNO UMJETNIČKA UDRUGA STARO BRESTJE

Okreni se moje kolo malo, ličke pjesme i plesove sceni je prilagodio Srđan Borotha-Buranich, koji je kao kolovođa i vodio kolo, vrlo dobro su izvedeni. Uz izvrsnog i sigurnog kolovođu, koji je suvereno vodio kolo, te izvrsnu počimalju, kojoj je u drugom dijelu bilo naporno pjevati, vrlo lijepo su slijedila kola, jedno za drugim te se završilo s đikcem. Izbor materijala i kolovođa pokazuju da je smisao ličkoga kola u potpunosti shvaćen i izveden jednostavno, na pravi način – nedostaje još malo više kondicije i scenskoga iskustva da bi točka bila besprijeekorna.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO KLAS, PODSUSED

Cvet rožica (prikaz tradicije Podsuseda i fragment podsusedske svadbe) Matije Čabrajca, lijepo je izveden. Silno veseli značajan napredak Društva koje se detaljnije posvetilo istraživanju i njegovanju vlastite, podsusedske tradicije. Svakako bi valjalo nastaviti u tom smislu. Početni prikaz (s izradom papirnato ukrasa uz uvodnu pjesmu) bilo bi poželjno samostalno obraditi možda kao središnji dio točke, čime bi se shvatila običajna pozadina – ovako je uz pranje ručnika (u svečanim, a ne radnim nošnjama!), ostao neshvaćen pa time i nedorečen. Uz to, očito nije baš imao veze s fragmentom svadbe koji je slijedio. Prikaz svadbe ili njezinih dijelova također bi bilo dobro dalje istraživati i pronalaziti načine kako ih na sceni prikazati na najbolji mogući način. Ne sumnjam da nećete uspjeti, jer već dosadašnji naponi, posebno s raznolikim nošnjama koje ste uspjeli izvući iz naftalina, govore tomu u prilog. Svadba je, inače tema za sebe pa se u tom smislu i nošnje kite drukčije, bogatije, baš kao što se dodjeljuju uloge važnih i nezaobilaznih izvođača (poput barjaktara i mladenaca, ali i drugih kojih u ovoj izvedbi nisu bili "označeni"). Možda bi se ipak dalo naći još i nekih drugih glazbenih inačica drmeša ili polki od kojeg starijeg svirača? Čestitam na napretku brojne skupine i potičem dalj-

nja istraživanja i scenske prikaze – oni oživljavaju i potisnuta sjećanja pa se ponekad vrte u život i kad ne očekujemo!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO OPOROVEC

Pjesme i plesovi Granešine

Primjereno postavljena točka za brojnu skupinu zrelih izvođača. Očit je trud i radost svih njih koji su dobro otplesali sve zamišljeno i svoju radost prenijeli i na publiku. Zbog lijepih nošnji i dobre izvedbe bilo je užitak pratiti nastup.

HRVATSKO SELJAČKO PJEVAČKO DRUŠTVO PODGORAC, GRAČANI

Pjesme i plesovi iz okolice Valpova u koreografiji S. Dolinara možda bi kao vrlo staru i već često viđenu koreografiju mogli zamijeniti s nekom svježijom idejom, jer smo ovu kopiju Ladove koreografije već puno puta vidjeli. Brojni mladi tamburaši i tamburašice lijepo su svirali i bili dobra osnova plesačicama i plesačima kojima je dobro išlo u tehničkom izigravanju sve do kraja kad je posljednji sinkopirani korak "ispao" iz tempa pa je oslabio umjesto popravio završni dojam. Dobra skupina vjerojatno bi se u nekoj drugoj točki mogla pokazati u još boljem svjetlu.

DRUŠTVO ALTER EGO, KAŠINA

Pjesme i plesove sesvetskog Prigorja u scenskoj prilagodbi Borisa Belca lijepo su izvedeni. Mladi plesači i plesačice imali su izvrsnu potporu u tamburašima s violinisticom, koji su sigurno držali tempa te pritom i pjevali kao pravi *veselniki*, tako da su sve zamišljeno plesači i plesačice mogli lijepo i korektno izvesti. Bilo bi dobro dodati smisao šestorki (dvije djevojke s pletenicama i *snejama*, četiri s lijepim poculicama), koja je veći dio točke stajala u polukrugu pjevajući, a mogla bi i zaplesati te time dodati vrijednost cijeloj skupini.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO DRAGUTIN DOMJANIĆ, VUGROVEC

Zrela skupina Vugrovčana uz izrazito brojne mlade i izvrsne tamburaše lijepo je izvela koreografiju B. Milasa *Međimurje slavno, kak si lepo ravno*. Nakon početne vrlo lijepe *Nema sunca ni meseca* slijedio je niz *Vu toj turskoj zemlji, Faljila se Jagica, Kuritari, Klinčec stoji pod oblokom, Došla sam vam japa dimo* i *čardaš* za kraj. Prvi put sam tu točku vidio 2007. godine u maloj dvorani V. Lisinskog i izrazito je pohvalio. Ovaj put sam unatoč odličnoj izvedbi imao dojam da je predugo trajala. Slažem se i s komentarom da je glazbena obrada stilski, zahvaljujući razigranoj svirci i bogatom aranžmanu, primjerenija vojvođanskom nego međimurskom melosu. Premala pozornica za brojnu i odličnu skupinu očito je utjecala na dojam da se osjetio napor (posebno teže izvedenih kuritara muških plesača), pa onda i predugačke točke. Mlađa skupina izvela je također koreografiju B. Milasa, *Oj Baranjo, ti ravnico moja* uz isti mladi i snažan orkestar na kojem bi moglo pozavidjeti svako društvo. Deset parova mladih plesačica i plesača pokazuje snagu Društva, a tako i uvježbanost izvedbe. Ipak, punina zvuka i brza tempa nisu ni na trenutak posustali niti popustili pa je ta snaga bila prevelika i previše intenzivna da bi i dojam bio u potpunosti vrhunski. Društvo se vrlo lijepo razvija i ostvaruje velike uspjehe. Čestitam.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO VALENTINOVO

Prezahitljiva koreografija postavljena je s obzirom na dob izvođača, prema predlošku Ljevakovićeve iz Lada. Osjetio se napor izvođača pa bih preporučio da se izbor elemenata prorijedi i olakša kako bi dojam bio bolji. Brojna skupina zrelih izvođača ima veliki potencijal pa bi boljim odabirom točke mogao postići i bolji dojam.

KULTURNO-UMJETNIČKO DDRUŠTVO BIKOVAC

Bunjevačka vila, koreografija A. Šuškovića, dobro je izvedena, stilski primjereno, a Bukovčani su se pokazali spretnim izvođačima. Dobno miješana skupina ima i vrlo iskusnih izvođača pa je lijepo i pohvalno da se dugo održava entuzijazam i uspješno djelovanje Društva.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PREPUŠTOVEC

Pjesme i plesove Turopolja u koreografiji J. Živkovića, Prepuštovčani su lijepo izveli. Pomalo nespretno je bio prijelaz između šimi polke i kola Devojčica moja milena koje je kombinirano kao polka (A i B dio). U drmešu zabacivanje nogu do koljena također nije baš dobro uvježbano i djeluje previše naglašeno i pomalo nespretno pa bih preporučio da ga se malo smiri. Društvo je mlado i puno snage i entuzijazma pa bi ublažavanje tih elemenata postiglo sigurno bolji dojam.

dr. sc. Tvrтко Zebec

Svi izvođači ovog šarolikog koncerta zaslužuju pohvalu za svoj godišnji rad te posebice za nastup ove večeri. Plodovi su to žrtvovanja slobodnog vremena te dijeljenja oduševljenja tradicijskom kulturom u zajedničkom druženju. Sigurna sam da je bilo i dosta poteškoća (i financijskih i organizatorskih), ali su svi večeras pokazali da se s malo više entuzijazma mogu postići dobri rezultati. Opaske koje slijede pogledi su struke na dobre i manje uspjele situacije, a namijenjene su prvenstveno vodstvima društava te voditeljima i obrađivačima.

Prije svega bih ponovno upozorila na položaj svirača: nikako se ne smije zaboraviti da su oni sastavni dio scenske slike te da ih se istom pozornosti treba obučiti i opremiti za scenu kao i sve ostale! Oni bi trebali biti "jedno" s plesačima/pjevačima, a ne, kako se često vidi i čuje, slučajni statisti u kutu pozornice.

Voditelji snose najveći dio odgovornosti za izvedbe. Oni bi morali poznavati mogućnosti članova određenog KUD-a te im, prema mogućnostima, prilagoditi program, ali isto tako trebali bi biti svjesni svoje uloge u tumačenju i prijenosu tradicijske kulture. Svojim postupcima u kreiranju programa utječu ne samo na trenutne plesače, već i na sljedeće generacije, te bi o nekim odlukama trebali više i bolje promisliti i možda konzultirati izvore ili struku.

Članovi **Kulturno-umjetničkog društva Vedar osmijeh** predstavili su svoj godišnji rad *plesovima otoka Hvara*. Prije svega treba pohvaliti ekipu za entuzijazam, veselje kojim zrače u pokazivanju naučenog te svakako prilagodbu koja je primjerena dobi plesača. Svjesni činjenice deficita svirača, nastup uz matricu je jedino rješenje za ovaj scenski prikaz. No, predložila bih ipak potragu za boljom i uvjerljivijom instrumentalnom izvedbom kako bi cjelokupni doživljaj bio potpuniji.

Kulturno umjetnička udruga Prigorec iz Sesevetskog Kraljevca predstavila je *pjesme i plesove sesevetskog Prigorja*. Pjevanje je bilo solidno, ali bih predložila da se pokuša omogućiti promjena *počimalja* kako ne bi došlo do zamora ako stalno vodi ista. Isto tako bi bilo dobro

obratiti pozornost na kombiniranje glasova, posebice kad pjevaju samo dvije izvođačice. Naime, ne slažu se uvijek svi glasovi, stoga osim na intonacijsku točnost, hrabrost i jačinu glasa, treba obratiti pažnju i na boje glasa. Svirači su solidni, ali s njima treba raditi na scen-
skom pojavljivanju: od držanja, preko odjeće do frizura, jer su i oni dio cjelokupne slike. Osim toga, možda bi trebalo uvesti i više zajedničkih proba kako bi svirači naučili bolje pratiti plesače (a ne stalno ubrzavati).

Pjesme i plesove Like prikazali su članovi **Kulturno-umjetničke udruge Staro Brestje**. Prije svega bih predložila da se ponovno razmisli o prilagodbi za scenu! Ova zgodna ideja plesa nakon izlaska iz crkve je u ovom obliku pomalo konfuzna pa bi je trebalo doraditi. Svakako se puno mora raditi na pjevanju, posebice na odabiru intonacije koja ovaj put većini nije odgovarala pa je i došlo do mjestimičnih raspada. Njeguajte dobre glasove i potrudite se naći dobre voditelje.

Još jednu zgodna ideja, ali prenatrpana motivima je *prikaz tradicije Podsuseda i fragment podsusedske svadbe* u izvedbi **Kulturno-umjetničkog društva Klas** iz Podsuseda. Bilo bi puno bolje kad bi se ove zamisli razdvojile i uobličile u dvije zasebne prilagodbe za scenu, jer ovako spojene zbunjuju. Posebno se treba pripaziti na cjelokupni prikaz jednog običaja koji obuhvaća i način odijevanja, pjesmu, pokrete, ponašanje u običaju, jer su sve to jednako vrijedne i jednako značajne sastavnice. Raditi kako na pjevanju tako i na sviranju, a posebice usmjeriti pozornost i na aranžmane kako bi bili *u duhu* podneblja.

Članovi **Hrvatskog seljačkog pjevačkog društva Podgorac** iz Gračana predstavili su se s već provjerenom koreografijom *pjesama i plesova iz okolice Valpova*. Šarolika, ali ipak vrlo mlada skupina tamburaša solidno je odradila svoj dio, diskretno, ali korektno. Manji sastav plesača dobro je odradio svoj dio posla.

Društvo Alter ego iz Kašine izvelo je *Pjesme i plesove sesvetskog Prigorja*. Svirači su vrlo suvereno vladali materijalom pridruživši se plesačima u pjesmi što je za svaku pohvalu. Vjerujem da bi pjevanje bilo još uvjerljivije kod svih kad bi pjesma bila na početku koreografije, pa predlažem da se o tome razmisli. Svakako je uputno koreografiju prilagoditi mogućnostima ansambla. Svirači su dobri, ali bi bilo lijepo kad bi zvuk violine dobio više prostora!

Kulturno-umjetničko društvo Dragutin Domjanić iz Vugrovca svoj je rad predstavilo s izvedbom dvaju koreografija.

Izvedba *pjesama i plesova Međimurja* bila je vrlo dobra, uz finu svirku i skladno pjevanje. Aranžmani stilski ne odgovaraju navedenom prostoru, već su slobodni izraz obrađivača, što je u redu sve dok je to osviješteno svim članovima društva. Svakako je koreografija preduga i prenatrpana za ove izvođače stoga bi bilo dobro prilagoditi je izvedbenim mogućnostima svih u KUD-u.

U izvedbi *pjesama i plesova Baranje* svirači su potvrdili svoju kvalitetu, pomalo se nametnuvši i zvukom i brzinom sviranja u čitavoj izvedbi. Bilo bi dobro sve malo smiriti, dati prostora pjesmi i mogućnost plesačima da *isplešu* korake, prilagoditi svirku više plesnoj nego samo sviračkoj izvedbi.

Članovi **Kulturno-umjetničkog društva Valentinovo** solidno su izveli *splet prigorskih plesova*, koji bi se konceptijski ipak mogao malo prilagoditi mogućnostima članova. Solidna svirka i dobro pjevanje vrlo su dobra baza koju bi se moglo i bolje iskoristiti.

Pjesme i plesove bunjevačkih Hrvata izveli su članovi **Kulturno-umjetničkog društva Bukovac**. Vrlo lijepo pjevanje žena, dok bi muške trebalo malo ohrabriti kako bi pokazali pravi potencijal svojih glasova. Sviranje tamburaša je također bilo dobro, diskretno na mjestima i usklađeno s ansamblom. Uvjerljiva i korektna izvedba pri kojoj izvođači vidljivo uživaju!

Kulturno-umjetničko društvo Prepuštovec svoj je prošlogodišnji rad predstavilo s izvedbom *pjesama i plesova Turopolja. Počimalja lijepog glasa* fino je pvela pjesmu, ali su je brojne pjevačice drugog glasa pomalo prekrile. Bilo bi dobro preraspodijeliti glasove kako bi se postigla bolja ravnoteža. Ujedno, i u postavi koreografije na sceni bilo bi dobro bolje posložiti pjevače kako bi se svi bolje čuli, što bi sigurno olakšalo višeglasno pjevanje. Svakako nije uputno prikaz završiti pjesmom, jer često izvođači nisu tome dorasli pa se onda zbog umora pjesma raspadne i oslabi se cjelokupni scenski dojam. Svirači su solidni i korektni, no morali bi paziti na promjene tempa kod različitih pjesama odnosno plesova.

dr. sc. Irena Miholić

Uz zdušnu i prilično glasnu potporu publike u dvorani Narodnog sveučilišta u Dubravi, nastupilo je deset folklornih skupina. Za razliku od prethodnih koncerata, na kojima su društva predstavljala folklorne tradicije uglavnom širega zagrebačkoga područja, večerašnjim programom "prošetali" smo različitim krajevima Hrvatske i susjednih zemalja, gdje također žive pripadnici hrvatske nacionalne zajednice – što je pridonijelo dinamičnosti programa i raznolikosti viđenih scenskih slika. Valja napomenuti i sljedeće: iako su izvođači (plesaći/pjevači, svirači) doista različite životne dobi – u rasponu od razigrane i jedre mladosti, do članova u lijepim, zrelim godinama – ni jednoj folklornoj skupini nije nedostajalo elana, srčanosti i dobre energije na sceni, što se sve prenosilo i na publiku. U pravilu, sva su društva uložila puno truda u pripremu svih sastavnica večerašnjih izvedbi. Što se primjene narodnih nošnji na sceni tiče, najviše pozornosti treba posvetiti odijevanju dovoljnog broja podsuknji (središnja i istočna Hrvatska), posebno kod mladih izvođačica vitkoga stasa. Time se rješava dobar dio problema neurednosti i neujednačenosti pojedinih dijelova ruha: dugo/kratko, tanko/široko i opća scenska slika. Nadalje, sva su društva podjednako uspješna u prezentiranju tradicijskih osobitosti djevojačkog češljanja i slaganja oglavlja udatih žena.

Kulturno-umjetničko društvo Vedar osmijeh: plesove i pjesme otoka Hvara izvelo je u odgovarajućem, pravilno odjevenom i kompletiranom ruhu. S obzirom na dob i izvedbene mogućnosti članova, odabir ove koreografije, a time i varijante ruha, bio je sasvim primjeren. Dame su doista izgledale i držale se – damski!

Kulturno umjetnička udruga Prigorec, Sesevski Kraljevec: domaći folklorni repertoar izvela je, naravno, u tradicijskom ruhu svojega zavičaja, prezentirajući istodobno dva sloja: stariji, tzv. posavskog tipa i nešto noviji, s vidljivim utjecajima gradske mode. Sve dobro i kromatski skladno kompletirano, uredno odjeveno, s odgovarajućim i dostatnim nakitom i ukrasima. S obzirom na mladost članica, ispravno je odlučeno da i "ostanu" djevojke – s pletenicama; zastupljena je bila samo jedna "udana žena".

Kulturno-umjetničko društvo Staro Brestje: Lika izvan okvira klasičnog scenskog predstavljanja: različiti ženski rupci za glavu, kao i raznoliki temeljni ili pak gornji muški odjevni elementi, dokaz su da se s malo promišljanja i detalja može složiti doista lijepa scenska slika, te ukazati na određene tipološke, stilske ili individualne osobitosti (kod nošenja) ruha!

Kulturno-umjetničko društvo Klas, Podsused: folklorne tradicije svojega zavičaja predstavilo je također u domaćem ruhu, iz privatnoga vlasništva. Ovo područje nema značajnijih kromatskih i ornamentalnih osobitosti temeljnih dijelova tradicijskoga ruha pa se individualni pečat vlasnice/nositeljice nošnje ogleda u različitim načinima ukrašavanja pregača. Sve dobro kompletirano, uredno odjeveno, sukladno izvedenom programu upotpunjeno tradicionalnim rekvizitima (mladenkina kruna, svadbena zastava i dr.).

Hrvatsko seljačko pjevačko društvo Podgorac, Gračani: prateći glazbeni i plesni repertoar sela bizovačkog kraja (Bizovac, Brođanci, Ladimirevci, Habjanovci) odjenuli su i tamošnje svečano tradicijsko ruho. Da ne ponavljam dijelove osvrta, što ih inače navodim kada je o ovom tipu ruha riječ (scenski zanimljivo i atraktivno, ali zahtjevno za odijevanje i češljanje ili uređivanje oglavlja), istaknut ću samo da je sve bilo dobro kompletirano, primjereno dobi izvođač(ic)a, ali s nedovoljno podsuknji. Također, donje linije nisu bile ujednačene (ovdje se donja podsuknja *krilca* – treba(ju) malo vidjeti ispod gornjih slojeva). Plesačice znatno bolje odjevene od sviračica. Izostanak odgovarajućeg češljanja prednjeg dijela djevojačkih frizura (šiške) razumljiv je i scenski prihvatljiv.

Društvo Alter ego, Kašina: još jedno sesvetsko Prigorje na ovome koncertu – dobro kompletirano i prezentirano, u skladu s dobi izvođač(ic)a, ali za nijansu "slabije" od prethodnika (Prigorec): neujednačene donje linije ruha, nedovoljno podsuknji (pojedinci), nedostatak nakita i vrpce. Dakle, sve korektno; ubuduće samo malo treba poraditi na detaljima.

Kulturno-umjetničko društvo Dragutin Domjanić, Vugrovec: dvije skupine izvele su dvije koreografije: Međimurje i Baranju. U pravilu, obje regionalne inačice ruha bile su dobro kompletirane: u međimurskoj "priči" nedostajalo je podsuknji i samo malo urednosti i pažnje prilikom odijevanja. Za drugu točku odabrano je za kompletiranje i odijevanje manje zahtjevno starinsko ruho podunavskog dijela Baranje. Pogled na razigranu, raspoloženu i veselu mladost remetile su tek loše složene kapice (uzrokovano neadekvatnim formiranjem frizura/kose u povelike punde). Suprotno tomu, pletenice jako dobro i uredno složene.

Kulturno-umjetničko društvo Valentinovo: splet prigorskih plesova izvelo je u svojim *domaćim* nošnjama, vrlo uredno odjevenim i dobro kompletiranim. S obzirom da ruho ovoga područja u pravilu ne odaje dobnu i društvenu poziciju/status svojega nositelja, skladna i ujednačena scenska slika bila je i više no odlično oblikovana veselim i razdraganim izvođačima!

Kulturno-umjetničko društvo Bukovac: odabrani glazbeni i plesni repertoar Hrvata Bunjevaca upotpunilo je *šlingano* bijelo ruho, u pravilu dobro kompletirano i odjeveno (možda koja podsuknja više). Pohvalan je i odabir/prezentacija jednoga svilenoga ruha (primašica) – kako bi se ukazalo i na tu odjevnu kombinaciju. Ubuduće bi bilo uputno razmisliti o scenski prihvatljivom slaganju frizure jedne plesačice s kratkom kosom.

Kulturno-umjetničko društvo Prepuštovec: malobrojna skupina mladih, pjesme i plesove Turopolja izvela je u odgovarajućem ruhu – tzv. posavskog tipa i *bjelini* – dobro kompletirano i odjevenom, vješto iskorištenom za dopadljive scenske slike. Muški dio izvođača odjeven u tzv. plemenitaško ruho.

Razvidno je bilo da izvođači i voditelji s puno truda, elana i pozitivne energije rade na očuvanju i prezentaciji folklornih tradicija različitih hrvatskih krajeva; svima upućujem čestitke na ovim nastupima i želim daljnji uspješan rad i druženje!

Katarina Bušić, prof.

X. koncert

Ponedjeljak, 13. svibnja 2013., mala svorana Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog, Trg Stjepana Radića 4, 19,00 sati

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO CROATIA

Plivala je žuta tujna – pjesme i plesovi Svete Nedelje

Petnaest djevojaka i trojica momaka predstavili su nam se koreografijom pjesama i plesova Svete Nedelje. Plesači su tehnički dobro uvježbani i pripremljeni za nastup. Većina je dobrog scenskog držanja, no primjećuje se da imate i novih članova koje je trema malo sputala. Muški plesači, kojih je ionako malo, na trenutke su se doimali potpuno nezainteresirano za to što rade na pozornici. No, u cijelosti je to bila vrlo uredna izvedba, samo je još nedostajalo malo žara i folklorškog duha na sceni. Čestitam na vrlo korektnom nastupu!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO KARLO BENKO, MORAVČE

Plesovi sesvetskog Prigorja

Pet trojki predstavilo nam se plesovima sesvetskog Prigorja. Stariji i mlađi plesači vrlo su dobro uklopljeni zajedno na pozornici u ovoj plesnoj koreografiji. Nažalost, vokalna komponenta koreografije je potpuno izostala. Plesno su dobro pripremljeni, uvježbani i rasplesani. Koreografski se samo geometrijski izmjenjuju koreografske slike, pa me na trenutak podsjetilo na slet. Čestitam na vrlo korektnoj izvedbi.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PRESLICA, BLATO

Pjesme i plesovi Međimurja

Četrnaest plesačica iz Blata predstavilo nam se pjesmama i plesovima Međimurja. Većina je dobro tehnički uvježbana, koreografske slike su dosta precizno izvedene. Vidi se da imate i novih plesačica koje se tek snalaze na pozornici, u svakom slučaju treba ih podržati i neka plešu i pjevaju! Sad kada je većina svladala plesne korake, trebate poraditi i na stilskoj izvedbi. Nedostaje finoće, lakoće i opuštenosti kao i muških plesača. Čestitam na dobrom nastupu!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO IZIDOR, SVETA KLARA

Pjesme i plesovi Turopolja

Šest plesačica i četiri plesača predstavili su nam pjesme i plesove Turopolja. Ako se vi dobro zabavljate i želite se družiti, pjevati i plesati zajedno, to je dobro, ali drugo ništa nije dobro. Svi plesači nisu svladali plesne korake, motaju se po pozornici, koreografski su samo nabacani plesovi i koreografske slike. Za ozbiljnije bavljenje folklorom treba ipak malo više znanja, truda i vještine.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SIJAČ, LUČKO

Pjesme i plesovi Ladevca (Kordun)

Članovi KUD-a Sijač predstavili su nam se pjesmama i plesovima Lađevca. Plesači su vrlo uredni, visinski ujednačeni i finog scenskog držanja, tako da je opći dojam bio na vrlo visokom nivou. Plesno su uvježbani i sigurni u nastupu. Prvi dio koreografije je bio bolji, u drugom dijelu su se na trenutak malo raspali. Čestitam vam na vrlo dobrom nastupu!

FOLKLORNA SKUPINA KOLO

Poigraj mi naše kolo – plesovi, pjesme i običaji Guče Gore, BiH

Za folklornu skupinu Kolo imam samo riječi hvale. Puna pozornica izvođača, svi dobro pripremljeni i uvježbani, ali ne izdrilani. Svatko daje svoj doprinos koreografiji najbolje što može, a pritom uživa – mislim da je to i temeljni smisao bavljenja folklorom danas! Koreografija je slojevita, zanimljiva i zahtjevna, a izvođači su je odlično izveli. Posebne pohvale solisticama! Čestitam na odličnoj izvedbi!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO VRHOVJE ŽUPE DUBRANEC

Pjesme i plesovi Posavine

Trinaest plesačica i šestorica plesača izveli su nam pjesme i plesove Posavine. Vidi se da je uloženo dosta rada i truda, da plesači vole to što rade. No, još nisu svi tehnički svladali plesne korake. Starijim plesačima je dosta zahtjevno sve isplesati, ali vidi se da nitko ne odustaje i na tome sve pohvale. Čestitam na vrlo korektnom nastupu!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO KUPINEČKI KRALJEVEC

Kraljevečke pjesme i plesovi

Petnaest plesačica i plesača predstavili su nam se pjesmama i plesovima svoga kraja. Vizualni dojam je nenadmašan! Plesno su fino uvježbani, opušteni, dobrog scenskog držanja. Bez velikih koreografskih zahvata nižu se plesovi, kao da gledamo odličnu izvornu skupinu! Čestitam na jako dobrom nastupu!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SESVETE

Čunek po čunek – pjesme i plesovi sesvetskog Prigorja

KUD Sesevete nam se predstavio s prepunom pozornicom svojih članova koji su izvodili koreografiju pjesama i plesova sesvetskog Prigorja. Plesači su vrlo dobro uvježbani, odlično vladaju prostorom pozornice, sigurni su u nastupu i uredni. Koreografske slike su precizno izvedene, scensko držanje je na visokom nivou. Čestitam vam na jako dobrom nastupu!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO HORVATI

Oj, doljanke, drugarice naše – pjevana kola Požeštine

Dvanaest plesačica i čak devet plesača, predstavili su nam se s pjevanim kolima Požeštine. Plesači su odlično uvježbani, složni i sigurni na sceni. Koreografski nema zahtjevnih momenata, uglavnom se sve odvija u kolu. Dominantna je vokalna izvedba. Plesno je sve tehnički

vrlo korektno izvedeno. Posebne pohvale muškim plesačima na brojnosti i rasplesanosti! Čestitam vam na odličnom nastupu!

KULTURNO PROSVJETNO DRUŠTVO SVETA KLARA

Rifana – jurjevske običajne pjesme i plesovi Hrvata iz Janjeva

Dvadeset plesača i plesačica iz KPD-a Sveta Klara predstavilo nam se jurjevskim pjesmama i plesovima Hrvata iz Janjeva. Budući da se dosad nisam susretala s tim materijalom, mogu vam samo čestitati na velikom trudu i odvažnosti u odabiru. Plesači su dobro pripremljeni, vladaju koreografijom, iako im nije lako plesati u robi koju nose. Čestitam na vrlo dobrom nastupu!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SVETA ANA

Vudri nogu noga, zutra nebu toga – pjesme i plesovi Turopolja

Trinaest plesačica i samo jedan plesač prikazali su nam pjesme i plesove Turopolja. Izvođači su bili vrlo uredni, finog scenskog držanja i nasmijani. Plesni koraci su tehnički precizno izvedeni, koreografske slike su čiste, plesači su sigurni i složni u nastupu. Sam kraj bih koreografski malo smirila, ovako se doima kao prenaplašeno podilaženje publici. Čestitam vam na jako dobrom nastupu!

dr. sc. Iva Niemčić

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO CROATIA

Zanimljiva glazbena obrada i vrlo dobra i korektna svirka orkestra. Kod vokalnog izričaja treba poraditi na folklorasnoj čvršćoj postavi glasova kao i boljem balansu između vodećih i pratećih glasova. Izdvojiti počimalje i većem dijelu zbora dodijeliti dionicu pratećeg glasa.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO KARLO BENKO, MORAVČE

Vrlo vješto izbjegnuta vokalna izvedba kod prezentiranja glazbeno-plesne građe vašeg kraja. Sugerirao bih vam da osim građe koju ste izveli, a tiče se uglavnom Žerjavina, dogodine izvučete iz prašine još pokoji glazbeni broj u vidu polke i drmeša kojima obiluje vaš kraj kao i jednu lijepu pjesmu. Nije uputno stalo izvoditi već viđenu tradicijsku građu, posebice ne onu koja je već iskoroštena u mnogim scenskim uprizorenjima, od KUD-a Borac i koreografkinje Jasenke Blažeković Sase, do Branimira Milasa. Neka ovo bude poticaj za jedno manje istraživanje i prezentiranje vaše građe. Inače, izvedbeno vrlo lijepo u svim segmentima.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PRESLICA, BLATO

Glazbena građa Međimurja u ovoj točki vrlo je lijepo dinamički i dramatuški posložena. Vidi se da koreografkinja ima smisla za scensku primjenu folklor. Ono što pomalo nedostaje je dijalektalni pravilan izgovor međimurskih diftonga. Na tome bi trebalo malo poraditi. Jednako tako skrećem pažnju glazbenom obrađivaču da promijeni krivi harmonijski sklop koji koristi kod glazbenog broja *Faljila se Jagica divojka*. Ali, sveukupno vrlo lijepa i dojmiva izvedba.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO IZIDOR, SVETA KLARA

Ovo društvo, prije svega, žudi za kontinuiranim i kvalitetnim radom. Na ovaj način se tradicijska kultura ne bi trebala prezentirati. Neusklađeno pjevanje, nekorektna svirka, odnos među glasovima... podosta toga. Uz ozbiljan rad sve se to može ispraviti i nadoknaditi.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SIJAČ, LUČKO

Izvršna, odlična počimalja kao i zbor žena zrelije životne dobi koje ujedno i daju posebnu draž cijelom vokalom izričaju. No, nespretno odabrana mlada počimalja narušila je taj sklad. Loše ulovljena intonacija provlačila se kroz cijelu izvedbu i s nedosegnutom intonacijom pomalo je narušen skladan dojam izvedbe. Šteta! Svirka orkestra je korektna kao i prilagodba samice koja je na trenutke zvučala poput kordunaške kozarice, bravo za dosjetljivost. Inače, dramaturški i dinamički izvršna točka.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO KOLO

Vrlo ambiciozno, ali izuzetno dobro izvedena glazbeno-plesna građa Hrvata iz BiH, Guča Gora. Vrlo dobre počimalje, posebice mlada počimalja zvonkog glasa koja je i nosilac glazbene konstrukcije. Valjalo bi poraditi na hliktajima i nižoj brustonalnoj poziciji tona u stilu pjevanja tamošnjih pjevačica. Sve ukupno izvršno. O nekim osobnim dojmovima o glazbenoj obradi, raspravili smo na okruglom stolu. Nepotrebno mi se čini uz zvuk šargije uplitati svirku na srijemskim tamburama. To nije ni tradicija, ni praksa. Čestitam!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO VRHOVJE ŽUPE DUBRANEC

Zanimljiva točka posavskih plesova ponudila je vrlo dobru i poznatu nam glazbeno-plesnu građu kod koje je nedovoljno izrađen i uvježban vokalni dojam umanjio cijelu izvedbu. Pjevanje, koje bi trebalo biti čvrsto fokloraško dvoglasno, unisono je s pokušajem dvoglasja. Nesiguran je i nestabilan početak uvodne pjesme sa zbarskim zapjevom i nesigurnim pjevanjem inače pjevačica vrlo sposobnih, ali nedovoljno uvježbanih. Sugerirao bih vam da dio plesne probe izdvojite samo za uvježbavanje vokalnog segmenta. Svirka orkestra je korektna.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO KUPINEČKI KRALJEVEC

Šteta što vaš nastup nismo vidjeli u sklopu zavičajnih i izvornih skupina na ovogodišnjoj smotri. Osobno smatram da vam je tamo mjesto. Ako zanemarim lošu svirku u uvodnom glazbenom broju kao i unisono pjevanje, glazbena komponenta vašeg nastupa bila je sjajna. Zvuk violina i svirači koji su svirali s užitkom, ostavili su dubok dojam na mene osobno i na publiku. Kod pjevanja izdvojite jednu počimalju, a ostali neka pjevaju prateći glas kako nalaže stariji sloj pjevanja u vašem kraju. Čestitke za nošnje.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SESVETE

Sve što sam vam rekao na okruglom stolu molim vas usvojite i popravite, u suprotnom ovdje se radi o plagijatu na glazbenu građu koju potpisujem kao koautor s kolegom za FA Sesevetska Sela. Glazbeno-plesne građe na sesevetskom području ima puno, stoga molim vas da napravite neki svoj odabir, a za lakši orijentir sugeriram vam glazbenu građu sela Adamovec i Jesenovec. Inače, sposobnost ansambla, uvježbanost, perspektiva kao i pedagoški rad zaslužuju svaku pohvalu.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO HORVATI

Kao i uvijek dosad uvjerljiv i sugestivan nastup vaše skupine u gotovo svim elementima folklorne umjetnosti. Sugerirao bih voditeljici da si skine teret s leđa i prepusti započimanje napjeva i drugim perspektivnim pjevačicama ovog duštva. Nesigurnosti koje su se dogodile odraz su preopterećenja, a reflektiraju se na glasu. Svirka orkestra je odlična. Šteta zbog malog raspada u kolu. No, veliki trud i rad skriva se iza svega ovdje prezentiranog, tako da zaslužujete samo riječi pohvale.

KULTURNO PROSVJETNOO DRUŠTVO SVETA KLARA

Prije svega želim pohvaliti angažman i entuzijizam mladog kolege koji se upustio u nimalo lagan zadatak istraživanja glazbeno-plesne građe Hrvata na Kosovu. U programu je navedeno Letnica i Janjevo, no, i sam je kolega priznao da od Letnice nismo na sceni vidjeli ništa. Niti u glazbeno-plesnom, niti u kostimografskom smislu. Zanimljiv je odabir građe koji je, rekli bismo, sav "balkanski", možda nespretno rečeno, ali mi trenutno ne pada ništa pametnije za opisati viđeno i čuto. Vrlo je dobro dramatski i gradacijski posloženo, te scenski adaptirano. Odličan pjesmovoda i nešto slabija počimalja koja u duetu vrlo lijepo i skladno prilaže glas pjesmovodi, no kao solistica mi se ne čini kao najbolji izbor. Intonacija glazbenog broja za nju je bila previsoka. Ostatak zbora vrlo lijepo i skladno. Orkestar sastavljen od klarineta, tapana, harmonike i basa, vrlo dobro stilski, posebice u instrumentalnim brojevima i solazama klarineta. Utjecaj Orijenta, albanske, makedonske, bosanske, srpske i ponešto hrvatske glazbene građe, sve se to splelo u jednu skladnu cjelinu i ocrtalo duh i tradiciju koju su Hrvati na Kosovu baštinili i stvorili kroz stoljeća. Čestitam.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO SVETA ANA

Prije svega odlična glazbena obrada i dramatska progresija točke. Šteta što je distoniranje solistice te kasnije udvostručavanje solistica unijelo intonacijsku nesigurnost i narušilo sklad glazbene misli. Inače, svaka pohvala za trud i rad. Sugerirao bih vam da ne udvostručavate solistice, te one koje imaju intonacijskih problema, posebice koje žele loviti višu intonaciju od zadane, ne stavljate za solistice u *a capella* glazbenim brojevima, već s instrumentalnom pratnjom.

Tomislav Habulin, mag. mus.

Još jedan u nizu, X. po redu koncert na ovogodišnjoj Smotri folklornih amatera grada Zagreba bio je – ne samo brojem predstavljenih skupina, nego i programski, s obzirom na koreografijama tematizirana i zastupljena područja – svakako najsadržajniji od svih koje sam pratila (ove godine). Naime, svoju je folklornu djelatnost predstavilo čak dvanaest skupina, a koreografijama zastupljene folklorne tradicije obuhvatile su različite regije Hrvatske (pretežito središnje i sjeverozapadne), kao i određene lokalitete Bosne i Hercegovine (Guča Gora), te Kosova (Janjevo), gdje također žive/živjeli su pripadnici hrvatske nacionalne zajednice – što je pridonijelo dinamičnosti programa, kao i raznolikosti viđenih scenskih slika.

Društva koja su večeras nastupila već dugi niz godina uspješno sudjeluju i predstavljaju se na zagrebačkoj amaterskoj folklornoj sceni, znaju koliko truda treba uložiti u pripremu svih sastavnica izvedbe, pa tako i u kompletiranje i odijevanje odgovarajućega (tradicijskoga) ruha. Dakle, svako tematizirano područje bilo je "pokriveno" odgovarajućom narodnom nošnjom. Posebno veseli vidjeti i pohvalno je, da su mnoga društva ove godine odlučila posvetiti više pažnje odijevanju članova orkestra – što je posebno bilo uočljivo na ovome koncertu.

Osvrnula bih se ovdje na još jednu "situaciju": uvijek ističemo kako je originalno tradicijsko ruho teško kompletirati i pravilno odjenuti – misleći na tipološku i stilsku ujednačenost odjevnih i ukrasnih elemenata; kod plesačica na dovoljno donjih slojeva ruha (podsuknji), ravne donje linije (duljine suknji i pregača u skladu s tradicijskim obrascima određenog područja), ispravan redosljed odijevanja i sl. U skladu s time, upućujemo voditelje društava (ili garde-robijere), koliko je moguće, na aktivnu suradnju s nositeljima tradicije (kazivačima na terenu) i stručnjacima u odgovarajućim institucijama. No, u posljednje vrijeme je primjetno, da se ruho novijega sloja, oblikovano pod znatnijim utjecajima građanske mode i šivanoga većim dijelom od različitih tvorničkih tkanina – dosta neuredno odijeva. Ono, zapravo, s obzirom na vrste korištenoga materijala (mekane svilene i sl. tkanine), zahtijeva također dosta truda i pedantnosti, ne samo prilikom odijevanja, nego i prilikom pripreme ruha (glačanje, slaganje...). No, važno je istaknuti da je na večerašnjem koncertu nastupilo nekoliko društava koja su, izvodeći folklorne tradicije različitih područja, a s obzirom na kompletnost, urednost i ponosno nošenje ruha, te djelomično i na brojnost izvođača, prikazivala i stvarala prekrasne živopisne scenske slike u kojima smo mogli uživati.

Kulturno-umjetničko društvo Croatia: prihvatljivo, uredno odjeveno i u dopadljive scenske slike "složeno" tradicijsko ruho tematiziranog *svetonedeljskog* područja. Nekolicini plesačica originalni odjevni dijelovi dijelom su kratki ili uski. Djevojačke frizure – prilagođene dobi plesačica, a rupcem, što ga je povezanoga imala primašica, spretno se ukazalo i na drugačiji način uređivanja oglavlja, tj. drugačiji društveni status.

Kulturno-umjetničko društvo Karlo Benko, Moravče: također za scenu prihvatljivo, dosta uredno odjeveno tradicijsko ruho tematiziranog područja sesvetskog Prigorja. Zastupljene nošnje dijelom su bile sašivene od tvorničke tkanine u metraži, a originalni primjerci ruha pojedini su plesačicama bili kratki. Ženska oglavlja (*poculice*) dobro prilagođene dobi izvođačica.

Kulturno-umjetničko društvo Preslica, Blato: pjesme i plesove Međimurja izvelo je u odgovarajuće kompletiranom, no nažalost, ne jednako odgovarajuće uredno odjevenom ruhu: dijelom nedovoljno podsuknji, dijelom zgužvano ruho, neujednačene donje linije. Pohvalno je da se češljanjem i uređivanjem ženskih oglavlja ukazalo na različite društvene statuse, te da se određenim odjevnim elementima pokazala stilaska raznolikost (→ primašica; različiti krojevi pregača).

Kulturno-umjetničko društvo Izidor, Sveta Klara: uredno odjeveno i dobro kompletirano originalno žensko tradicijsko ruho kombinirano s "plemenitaškim" muškim ruhom – sasvim odgovarajuće za scenu. Za iduće nastupe: moguće je kombinirati noviji sloj ženske nošnje s ovakvim muškim nošnjama ili, pak, uz ovakvo žensko ruho – stariji "seljački" sloj muškoga ruha.

Kulturno-umjetničko društvo Sijač, Lučko: nastupilo je nošnjama koje su, konzultirajući odgovarajuće ustanove i surađujući s ljudima na tematiziranom terenu (Kordunu), sami izradili članovi KPD-a Sveta Klara pa je ova posudba lijep i isticanja vrijedan primjer suradnje dvaju društava. Lijepa i uredna scenska slika, koju bi još bolje upotpunila odgovarajuća obuća (poluvisoke cipele) i izostanak suvremenih čarapa s različitim uzorcima.

Folklorna skupina Kolo: u temeljnim dijelovima ne previše raznoliko, ali u detaljima prilično razigrano tradicijsko ruho Hrvata s područja srednje Bosne (okolica Travnika) – bilo je za ovu koreografiju dobro promišljeno, pripremljeno i lijepo prezentirano: raznolika ženska og-

lavlja (rupci *domaće* i tvorničke izrade, *tepeluk*), različiti tipovi prsluka, varijanta odijevanja s pregačama i bez njih... Pohvalu upućujem općenito i za odluku o prezentiranju folklornih tradicija toga dijela hrvatskoga nacionalnoga korpusa!

Kulturno-umjetničko društvo Vrhovje župe Dubranec: standardno, karakteristično, dije- lom od tvorničke metražne tkanine sašiveno ruho posavskoga tipa, nije bio najsretniji, ali u nedostatku boljega – za scensku primjenu sasvim prihvatljiv odabir. Sve upotpunjeno odgova- rajućim nakitom i frizurama, tj. oglavljima i uredno odjeveno. Muški dio skupine – također uredan.

Kulturno-umjetničko društvo Kupinečki Kraljevec: svake godine nastupi u privatnim ori- ginalnim ženskim i muškim nošnjama – vrlo uredno odjevenima, pravilno kompletiranim (jednaki ukras/vez na poprsju, pregači i zarukavlju), uz naznačene sve tradicijske obrasce odi- jevanja, kićenja, djevojačkog češljanja i uređivanja oglavlja udatih žena. U skladu s time, svake godine i pišem gotovo identične pohvalne osvrte. Ovaj puta, prekrasne scenske slike upotpunili su s jednom starinskom odjevnom kombinacijom!

Kulturno-umjetničko društvo Sesvete: još jedno tematizirano sesvetsko Prigorje na veče- rašnjem koncertu, ali u punoj raznolikosti i raskoši tamošnjih odjevnih varijanti, posebno kad je u pitanju kompletiranje ženskoga ruha i odgovarajuća kitnja!

Kulturno-umjetničko društvo Horvati: uz pohvalu za ono po čemu je Društvo već poznato – predstavljanje folklornih tradicija na sceni manje zastupljenih i tematiziranih područja Hr- vatske i susjednih zemalja gdje žive Hrvati, u ovom slučaju za izvedbu pjevanih kola Pože- štine, dobro zamišljenu i kompletiranu kombinaciju starijega i novijega odjevnoga sloja, uk- ljučujući i odgovarajuće karakteristične frizure i slaganje ženskoga oglavlja – ide, nažalost, i kritika za neuredno odijevanje. Muškarci – uredniji. Vjerujem da će u budućim izvedbama biti dostatno vremena za odijevanje i da će publika, kao i članovi Društva, imati novu priliku za uživanje u ljepoti ovoga, na zagrebačkoj amaterskoj folklornoj sceni rijetko viđenoga ruha.

Kulturno prosvjetno društvo Sveta Klara: također pohvala za odabir folklornih tradicija – ovaj puta janjevačkih Hrvata s Kosova! Dobrom kompletiranju i odijevanju specifičnoga žen- skoga i muškoga ruha orijentalnoga tipa, kao i ženskom češljanju, tj. slaganju oglavlja, prid- onijela su prethodna istraživanja zagrebačke Posudionice i radionice narodnih nošnji, a sve je upotpunjeno kvalitetnom suradnjom *kudovaca* s pravim nositeljima tradicije – kazivačicama, Janjevka doseljenim u Zagreb. Vidljivo je bilo, da su izvođači uživali izvodeći program u ovim živopisnim, nešto drugačijim nošnjama.

Kulturno-umjetničko društvo Sveta Ana: dobro promišljeno, kompletirano i izuzetno ured- no odjeveno starinsko turopoljsko tipično ruho, upotpunjeno jednako tako uredno počešljanim djevojačkim frizurama i složenim pečama na glavama *udatih žena*, odgovarajućim ukrasnim elementima (koraljima, vrpcama) i gornjim odjevnim predmetima! Živopisnu scensku sliku "podebljali" su i odlično odjeveni članovi orkestra. Čestitam svim izvođačima, njihovim stručnim i umjetničkim voditeljima i predsjednicima društava; svima želim daljnje uspjehe i zadovoljstvo u zajedničkom radu!

Katarina Bušić, prof.

XI. koncert

Utorak, 14. svibnja 2013., mala dvorana Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog, Trg Stjepana Radića 4, 19.00sati

KUD BRAĆE RADIĆA, FOLKLORNA DRUŽINA JURJAŠI

Jurjevo u Netretiću

Folklorna družina Jurjaši predstavila nam se prikazom pjesama i plesova uz Jurjevo, doduše bez zelenog Jure. Plesači i plesačice su dobro uvježbani i rasplesani, koreografske slike su uglavnom bile fino izvedene. Na samom početku polukrug nije bio simetričan u odnosu na *rampu*, a kasnije su se dvije od tri kružnice na trenutak preklopile. Predlažem da malo stišate muško udaranje čizmama o pod. Pozornica je drvena pa se i nježan udarac dobro čuje. Čestitam vam na vrlo dobroj izvedbi!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO BREZOVICA

Jurjevo

Dvadesetak članova KUD-a Brezovica predstavilo nam se prikazom običaja vezanog uz Jurjevo, a u programu bila najavljena koreografija međimurskih pjesama i plesova. Do izmjene je došlo u zadnji tren. Prvim dijelom točke dominira vokalna izvedba uz šetnje po sceni. Drugi dio je plesni, plesači su uvježbani, složni i sigurni u nastupu. Čestitam na vrlo dobroj izvedbi!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO MLADOST

Pjesme i plesovi Baranje

Šestorica momaka i šest djevojaka predstavili su nam pjesme i plesove Baranje. Plesači su uvježbani svi kao jedan, rasplesani i sigurni. Tehničkih grešaka nije bilo i sve pohvale na tome. Predlažem da još malo stilski dotjerate izvedbu, npr. da su vertikale oštrije i sitnije. Čestitam na jako dobroj izvedbi!

HRVATSKO SELJAČKO PJEVAČKO DDRUŠTVO SLJEME, ŠESTINE

Posavski drmeš, Drenov bok i Trebarjevo desno

Članovi KUD-a Sljeme su nas ove godine doista ugodno iznenadili svojim nastupom. Plesači su dobro uvježbani, rasplesani i finog scenskog držanja. Vidi se da je riječ oiskusnim plesačima koji s lakoćom nastupaju. Plesni koraci su tehnički korektno izvedeni, vertikale su ujednačene, duh je pravi folklorasški. Čestitam na vrlo dobrom nastupu!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PRIGORSKI ZDENEK, VIDOVEC

Volim sunce i misec, volim zlatnu jabuku – pjesme i plesovi Slavonije

Četrnaest plesačica i sedam plesača predstavili su nam se pjesmama i plesovima Slavonije. Plesači su uvježbani i dobro ujednačeni, no predlažem da još malo stilski doradite izvedbu, npr. *drmeš*, da još malo spustite na puno stopalo. Također predlažem da visokog momka uključite i u plesni dio koreografije, a mislim da bi se dobro snašle u kolu i šest gospođa koje su

sa strane samo vokalna potpora. Na samom kraju točke pripazite da nije predugo pola polukruga okrenuto leđima publici. Čestitam na vrlo korektnom nastupu!

VETERANI FOLKLORNOG ANSAMBLA SKUD-A IVAN GORAN KOVAČIĆ

Hodi k' meni srce moje – motivi iz Međimurja

Veterani, svi redomiskusni plesači, predstavili su nam se pjesmama i plesovima Međimurja. Za vašu izvedbu imam samo riječi hvale. Osjetili smo pravi folklorški duh na pozornici. Takvu lakoću izvedbe se rijetko može vidjeti. Plesači su opušteni, ponosni i složni, finog scenskog držanja. Čestitam vam na odličnom nastupu!

FOLKLORNI ANSAMBL VRAPČANCI

Lepa naša stara lipa – pjesme i plesovi vrapčanskog kraja

Vrapčanci su nam doista ove godine priredili nesvakidašnje iznenađenje. Prvi puta i plešu, i to jako dobro! Iako je riječ o starijim izvođačima, koji su se tek nedavno okušali i u plesu, plesni koraci su u početku bili jednostavni, nježni i primjereni dobi izvođača, da bi se do kraja koreografije razvili i tempo i dinamika plesa. Sve pohvale i čestitke na jako dobroj izvedbi!

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ORAČ, MALA MLAKA

Turopolje ravno polje – pjesme i plesovi Turopolja

Članovi KUD-a Orač iz Male Mlake predstavili su nam se pjesmama i plesovima Turopolja. U prvom dijelu koreografije dominira vokalna izvedba, dok je drugi dio plesni. Koreografija je zanimljiva, fine dinamike. Plesači su vrlo dobro uvježbani, rasplesani i finog scenskog držanja. Čestitam vam na vrlo dobroj izvedbi!

KULTURNO-UMJETNIČKO DDRUŠTVO ORAČ, DEMERJE

Žumberačke rušnarice – pjesme i plesovi Žumberka

Trinaest plesačica i jedan momak predstavili su nam se koreografijom pjesama i plesova Žumberka. Plesačice su bile vrlo uredne, točne i uvježbane. Izvedba je bila bez greške, koreografske slike su vrlo precizno izvedene. Vidi se da je riječ oiskusnim i rasplesanim plesačicama, finog scenskog držanja koje uživaju u tome što rade na sceni. Čestitam vam na odličnom nastupu!

HRVATSKO KULTURNO PROSVJETNO DRUŠTVO BOSILJAK, ČUČERJE

Ej Kupa voda

Za nastup članova i članica HKPD-a Bosiljak imam samo riječi hvale. Plesači i plesačice su odlično uvježbani i rasplesani, finog scenskog držanja. Koreografske slike su vrlo precizno izvedene, ukratko riječ je o vrlo urednoj i pravoj folklorškoj izvedbi. Prepoznaje se rukopis vještog voditelja. Čestitam na odličnom nastupu!

dr. sc. Iva Niemčić

NAPOMENA ZA CIJELI KONCERT:

Ovo je bio koncert ugodnih iznenađenja jer su gotovo svi ansambli znatno napredovali u odnosu na neka ranija izdanja, stoga i sve moje primjedbe treba shvatiti kao želju da se neke stvari još dotjeraju te da se nastavi takav, pozitivan, trend.

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO BRAĆE RADIĆA – FOLKLORNA DRUŽINA JURJAŠI

Jurjevo u Netretiću

Glazbena obrada: Hrvoje Lekić

Koreografija: Marko Maričić

Voditelj: Damir Kremenčić

Voditelj tamburaša: Krešimir Jegić

Dobar izbor, raspored i obrada tema. Pjevanje slobodno, dvoglasno i intonativno precizno osim nekih poteškoća oko napjeva u tijesnim intervalima. Groktalica vrlo dobra, a u *Netretiću...* je nedostajalo još malo više strasti. Tamburaši dobri i sigurni osim povremenih, manjih, ritmičkih nepreciznosti.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO BREZOVICA

Pjesme i plesovi Međimurja

Voditeljica i koreografija: Ljerka Golemac

Voditeljica pjevanja: Mira Kadoić

Pjevanje je uglavnom intonativno precizno i stilski dobro postavljeno. Generalno nedostaje više strasti i radosti na sceni. Uz takav pristup bi i takvo, dobro, postavljeno pjevanje, još više dobilo na autentičnosti. Orkestar, načelno vrlo dobar, osim što su imali slabe dogovore oko početaka svake teme pa se tu osjećala nesigurnost, a i basist je imao povremeno nekih krivih tonova.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO MLADOST

Pjesme i plesovi Baranje

Glazbena obrada: Ivan Gledec

Koreografija: Ivan Dabac

Voditelj: Miljenko Papić

Pjevanje je definitivno stavka na kojoj ovaj ansambl treba puno više raditi. Uvodna pjesma je bila čisto otpjevana, no nažalost samo jednoglasno te nedovoljno slobodno i uvjerljivo. U pjesmi u kolu, počimalja je krivo uhvatila intonaciju pa se onda do kraja pjesme ni ansambl nije snašao. Poskočice bi mogle biti bolje glumački interpretirane. Treba paziti na izvornu slavonsku akcentuaciju. To nije teško naučiti i ispraviti. Molim vas da me kontaktirate da vam to objasnim, jer to je jako teško objasniti u pisanom obliku.

No, bez obzira na ove primjedbe ja vidim u ansamblu dobar pjevački potencijal i načelno ispravan rad. Tamburaši vrlo dobri, s odlično pogođenim stilom sviranja.

HRVATSKO SELJAČKO PJEVAČKO DRUŠTVO SLJEME, ŠESTINE

Posavski drmeš, Drenov bok i Trebarjevo desno

Voditeljica i glazbena obrada: Gordana Talan
Voditelj i prilagodio za scenu: Stanislav Dolinar

Ovo je definitivno najbolje izdanje ovog Društva koje sam ja vidio i čuo. Sjajno prenesena točka s filmskog zapisa u svim elementima folklorne umjetnosti. **Odlično pjevanje uvodnog dueta je toliko dobro da bi zaslužilo da se samo ta izvedba pojavi na završnoj smotri.** Vrlo dobro pjeva i cijeli ansambl uz napomenu da se u trećoj strofi osjetio mali zamor kao posljedica toga što su u toj strofi pjevali malo pliće i tehnički "odvojeno od tijela". Ipak stil, karakter i intonacija nisu trpjeli. Tamburaši vrlo precizni i čvrsti. Obrađivačke intervencije u odnosu na izvornu izvedbu su mi se činile kao vrlo dobro i stilski pogođeno obogaćenje.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PRIGORSKI ZDENEK, VIDOVEC

Volim sunce i misec, volim zlatnu jabuku – pjesme i plesovi Slavonije

Voditelj i glazbena obrada: Josip Jordanić-Šero
Voditelj i prilagodio za scenu: Ivan Mihovec

Ovaj ansambl ima velik pjevački potencijal što se u mnogo navrata čulo i večeras. Ipak, povremeno je pjevanje pretvrdo i nedovoljno slobodno, pa se onda teško dolazi i do pravog stila. Drugi glas postoji, ali ga pjeva nedovoljan broj pjevačica, a svi muškarci pjevaju prvi glas, što je potpuno pogrešno. Proporcije bi trebale biti upravo obrnute. Sva počimanja su bila nedovoljno slobodna i tvrda, a onda bi prihvat bio za klasu bolji i slobodniji. To pokazuje, ili da odabir počimalja nije bio najsretniji, ili da one pjevaju puno bolje i opuštenije kada su dio cjeline. Poskočice su bile krivo interpretirane i karakterom i intonacijom i akcentuacijom. To nije teško naučiti i ispraviti. Molim vas da me kontaktirate da vam to objasnim, jer to je jako teško objasniti u pisanom obliku. Tamburaši vrlo dobri.

VETERANI FOLKLORNOG ANSAMBLA SKUD-A IVAN GORAN KOVAČIĆ

Hodi k' meni srce moje – motivi iz Međimurja

Voditelj i glazbena obrada: Karlo Mikačić
Voditeljica i koreografija: Ajša Ruždija

Vrlo zanimljiva točka. Dobar i svjež izbor te odlična obrada i priprema za scenu. Svirači su bili odlični, a obrada je bila vrlo lijepa i zanimljiva. Za moj ukus možda malo pretjerano nakićena "mađarskim" prohodima, ali je ritmizacija sinkopa bila tipično međimurska, mekana i time stilski pogođena. S obzirom na veliki raspon melodija, pjevači su imali poteškoća s dubokim dijelovima pjesama. Stoga bi trebalo povisiti intonacije ili pjevače naučiti kako da slobodnije pjevaju dubine. Ansambl je imao problema i s uvodnom pjesmom koju je kontrolirano trebalo mekše otpjevati, a radi se o generaciji koja to jednostavno nije naučila. U njihovo vrijeme sve se pjevalo jednako, prsnim registrom i u forte dinamici. Također, tekst se slabo razumio, a i izgovor je bio nedovoljno međimurski. Prije svega nije bilo niti jednog zatvorenog "a" i otvorenog "e". Ali, kao što rekoh, u tim godinama kada je ova generacija djelovala, o tome se nije vodilo računa. No, kako su ovi plesači-pjevači iznimno sposobni, scenični i prepuni istinske radosti i energije siguran sam da bi i tu komponentu s lakoćom svladali.

FOLKLORNI ANSAMBL VRAPČANCI

Lepa naša stara lipa – pjesme i plesovi vrapčanskog kraja

Glazbena obrada: Josip Živković i Dalibor Medvedec

Voditelj i koreografija: Josip Živković

Ovo možda nije bila najbolja izvedba ove lijepe večeri, ali je svakako bilo najveće i najugodnije iznenađenje. Jer, čuti ovaj ansambl kako ponovno suvislo pjeva, vrlo dobro svira, a potom i vrlo suvislo pleše (kako su mi sami rekli nakon 19 godina) bilo je iznimno zadovoljstvo. Već sama ta činjenica bila bi dovoljna za zadovoljstvo viđenim i čutim. Pjevanje je dvoglasno i intonativno čisto. Nedostaje mu još malo sigurnosti i uvjerljivosti, a pomogao bi u aktivaciji vokalnog aparata i čvršći izgovor suglasnika. Tamburaši vrlo dobri, tehnički i stilski.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ORAČ, MALA MLAKA

Turopolje ravno polje – pjesme i plesovi Turopolja

Glazbena obrada: Mario Tuđina i Josip Živković

Voditelj i koreografija: Josip Živković

Voditelj tamburaša: Mario Tuđina

Još jedno od iznenađenja ovog koncerta. I ovaj ansambl je živnuo i iskazao kvalitete koje do sada nismo čuli i vidjeli. Izvrsno uvodno i završno pjevanje. Kao da smo snimili neku sjajnu grupu na terenu. Nažalost, u pjesmi u kolu dogodilo se nešto čudno. Raspala se sigurnost, raspalo se dvoglasje, a jedna osoba pjevala je neki "izmišljeni" treći glas koji se nikako nije uklapao. Tamburaši sigurni i uvjerljivi, no ton bi im bio bolji i ljepši kada bi povelu računala o držanju desne ruke.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ORAČ, DEMERJE

Žumberačke rušnarice – pjesme i plesovi Žumberka

Glazbena obrada: Branko Ivanković

Koreografija: Ivica Ivanković

Voditelj: Goran Vašarević

Voditelj tamburaša: Mario Belan

Vrlo zanimljiv izbor materijala, obrada i postava na scenu iz kraja u kojem je zbog raseljavanja, rascjepkanosti i drugih "zagađivača" tradicije teško naći cjelovite zapise. Time ovaj materijal i njegova postava na scenu još više dobiva na važnosti. Za moj ukus, inače odlična, glazbena obrada je možda malo previše stilizirana u odnosu na jednostavno postavljene vokalne dio, no, već rekoh odlično zvuči pa je to svakako najbitnija komponenta. Izvedba je vokalna i svirački bila vrlo uvjerljiva i sigurna te je imponirala preciznošću, pa iako je imala taj stilizacijski odmak u prezentaciji, ipak je zadržala dah i duh izvornosti.

HRVATSKO KULTURNO PROSVJETNO DRUŠTVO BOSILJAK, ČUČERJE

Ej, Kupa vodo – pjesme i plesovi Pokuplja

Voditelj i koreografija: Josip Živković

Glazbena obrada i voditelj tamburaša: Dražen Šoić

Vrlo lijepo koncipirana točka s odličnom glazbenom obradom. Tamburaši su bili svakako najbolji orkestar koji smo čuli ove večeri, kad su svi orkestri bili jako dobri. Ta razlika u kvaliteti velikim je dijelom u ispravnom trzanju i poziciji desne ruke koja onda donosi i kvalitetniji ton. Pjevanje je bilo odlično. Posebno je bilo dojmljivo stilski pogođeno muško pjevanje u kojem su plesači zajedno s tamburašima dočarali gotovo izvorni ugođaj muškog pje-

vanja u tim krajevima. Odličan je bio i počimatelj. I žensko pjevanje je bilo jako uvjerljivo, snažno i angažirano. Također zvonko i intonativno čisto. Ipak, stila radi sugerirao bih "o" poziciju usta, a ne "e", jer je ona karakterističnija za sjeverozapadni dio naše zemlje, a pogotovo ovaj dio koji ima i primjesa dinarskih utjecaja u pjevanju. Možda i zbog toga se povremeno čula suvišna upotreba grlene muskulature. **No, sve u svemu ovo je bila svakako najbolja izvedba ove lijepe večeri i stoga preporučujem ovu točku za završni koncert Smotre.**

mr. art. Bojan Pogrmilović

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO BRAĆE RADIĆA, FOLKLORNA DRUŽINA JURJAŠI

Jurjevo u Netretiću

Nošnja je korektno predstavila tradicijski zavičajni obrazac odijevanja, ali posebno bi trebalo pripaziti na dobru pripremljenost pojedinih dijelova kompleta: na ženskim pregačama se ne smiju vidjeti pregibi nastali od slaganja/spremanja, ženske sokne/dokoljenice se trebaju čvršće fiksirati da ne sklizu niz list noge prilikom plesa, svoju dugu kosu plesač bi trebao uredno povezati u "rep", a ne je nositi raspušteno, umjetno zeleno lišće na muškim šeširima valja uskladiti s veličinom živog (pravog) proljetnog/mladog lišća. Uspješno je predstavljena individualna znakovitost odjeće, obuće, izbor ženskih ogrlica i uređenje kose (frizure i oglavlja).

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO BREZOVICA

Jurjevo u Brezovici

I muška i ženska nošnja je uredno predstavila brojne mijene zavičajnog tradicijskog odijevanja prema kronološkim (povijesnim) karakteristikama tijekom 20. stoljeća: duljina ženskih skuta i pregača, inačice oblikovanja opleća, likovnu ornamentiku (kolorit motiva i njihov raspored na pojedinim dijelovima ruha), uređenje ženske kose i oglavlja. Svaki komplet nošnje se odlikovao svojom individualnom slikom, bio je uredno pripremljen i dobro nošen na sceni (s izuzetkom jednih muških predugačkih nogavica gaća). Nošnjama je jasno pokazano i dobro društveno vrstanje. Posebna vrijednost scenske prezentacije ženske nošnje istaknuta je u vjerodostojnosti samog oblačenja: *zaponci* pod ženskim pojasom, *svetlo* ispod ženskih rubaca. Novošivane replike pojedinih sastavnica kompleta nošnje (muški prsluci, ženske rubače i opleća) svojim materijalom i ornamentikom ne odgovaraju ukupnom kvalitetom tradicijskom originalnom predlošku. Nošnju je, manje-više korektno, pratila obuća i nakit.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO MLADOST

Pjesme i plesovi Baranje

Kronološki usklađeno sa zavičajnim tradicijskim načinom odijevanja, ruho, obuća, oglavlje i nakit je bilo vrlo dobro odjeveno, ali nemarno pripremljeno (neizglačana/izgužvana ženska opleća, nabori na muškim pregačama, sklizanje ženskih čarapa pri plesanju, prenisko na čelo složene ženske kapice). Pohvalu zaslužuje napor za predstavljanje individualnih osobitosti pojedinih sastavnica muškog ruha (prsluci, pregače...), ali i svakog pojedinačnog djevojačkog i ženskog kompleta. Između plesača i tamburaša bila je dobra uzajamna komunikacija.

HRVATSKO SELJAČKO PJEVAČKO DRUŠTVO SLJEME, ŠESTINE

Posavski drmeš, Drenov bok i Trebarjevo desno

Posuđena nošnja je odgovarala tradicijskom regijskom standardu Posavine i jednoj od njezinih varijacija (utkanica). Uredno, individualno raznoliko i vrlo dobro nošeno ruho pratila je i primjerena obuća. Ipak, moralo bi se pripaziti da odjeća što bolje pristaje stasu izvođača: duljina nogavica muških gaća (tamburaš), prevelika/preširoka ženska pregača (dvije plesačice), način nošenja *poculice*. Valja napustiti pomodnost ukrašavanja djevojačkih pletenica uplitanjem crvenih svilenih traka (poznato iz folklorne baštine jadranskog područja) – pletenice su se ukrašavale vezanjem (privezivanjem) crvenih pamučnih, svilenih i/ili šarenih pozamanterijskih vrpci/*kitnjaka*.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO PRIGORSKI ZDENEĆ, VIDOVEC

Volim sunce i misec, volim zlatnu jabuku – pjesme i plesovi Slavonije

Individualno različiti kompleti tradicijske muške i ženske nošnje bili su regijski prepoznatljivo, korektno i uredno prezentirani u dva modaliteta (kronološkog suživota oblikovanja ruha prema vrsti tekstilnog materijala i ukrašavanja), a svaki od njih je bio označen valjanom tipom oglavlja i pripadajućim pojedinačnim sastavnicama (marame na glavi i preko pleća, vunene i svilene pregače). Ukupna slika bi bila puno skladnija da nije bilo nabora (od slaganja/čuvanja) na ženskim pregačama i da se više brige pridalo slaganju marama za glavu (oglavlje je bilo neuredno i površno složeno i ostavljalo je dojam da ga je formirao vjetar, a ne vješta ženska ruka). Moralo bi se pobrinuti da se primjereno usklade i poravnaju donji rubovi skuta i pregača pri sljedećim scenskim nastupima. Uz iznimku jednih predugačkih muških nogavica (tamburaši), muška nošnja je bila vrlo dobro nošena, a posebno su se istaknuli različiti dobro svezani pojasevi i šeširi.

VETERANI FOLKLORNOG ANSAMBLA SKUD-A IVAN GORAN KOVAČIĆ

Hodi k meni srce moje – motivi iz Međimurja

Lijepo, korektno i uredno predstavljene dvije samostojne varijante folklornog odijevanja kroz godinu (ljetno i hladnije razdoblje) u Međimurju pokazala je i dobno i statusno i materijalno vrstanje pučanstva, ali i utjecaje iz susjednih područja (Podravine, primjerice). Sve se to izvrsno očitavalo u muškoj nošnji (u varijanti domaćeg platnenog ruha i industrijskog "štofanog odijela"). I muška i ženska nošnja i obuća bila je odlično nošena. Nažalost, ženske pregače nisu bile dobro pripremljene (jako izgužvane) kao ni rukavi bijelih oplećaka (nepoštirani); oglavlje bi trebalo urednije složiti na žensku kosu. Čestitam na komunikaciji koja se s plesača i tamburaša prenijela i na publiku u dvorani!"

FOLKLORNI ANSAMBL VRAPČANCI

Lepa naša stara lipa – pjesme i plesovi vrapčanskog kraja

Bravo, bravo! Srdačno vam čestitam! Vaš večerašnji izlazak na scenu je uzorni primjer vjerodostojnog odnosa spram folklorne baštine i zavičajnog identiteta koji se čuva, njeguje i prezentira. To je posebno izraženo u segmentu tradicijske nošnje, obuće, oglavlja, nakita i likovnog izraza. Počastili ste nas brojnim originalnim primjercima vrapčanskog ruha i novim do-

brim replikama pojedinih sastavnica kompleta nošnje i obuće. Izvrsno ste pokazali i uskladili dva različita tipa obuće, i frizure/oglavlja. I muški i ženski kompleti nošnje odlikovali su se unikatnim/individualnim izborom i likovnim stvaralaštvom. Nošnja je bila primjereno uredna, odlično obučena i nošena. Predlažem vam da pri vezanju ženskih pojaseva sadašnje vrpce trobojnice zamijenite *zaponcima* (makar i pletenima), a mašne od trobojnice ostavite kao dekoraciju vrapčanskih kožušćica.

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ORAČ, MALA MLAKA

Turopolje ravno polje – pjesme i plesovi Turopolja

Iskrene čestitke! Čisto, uredno i korektno odabrani i individualno definirani primjerci muške i ženske nošnje, obuće i oglavlja pokazali su složenost zavičajnog odjevnog folklornog inventara koji se tijekom vremena mijenjao i zbog unosa pojedinih elemenata nošnje /ženski "vrapčanski" prsluk) iz susjednih lokaliteta (najvjerojatnije kao posljedica ženidbenih veza). Valja čvršće fiksirati ženske čarape kako bi se spriječilo njihovo klizanje niz nogu pri plesu; trebalo bi s više pažnje prilikom oblačenja ruha poravnati donje krajeve rubače i pregače.

(Posuđene novoizrađene replike turopoljskih *poculica* su, na žalost, izgubile finoću nekadašnjih izvornih primjeraka zbog veličine i boje te materijala u kojima su oblikovane.)

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO ORAČ, DEMERJE

Žumberačke rušnarice – pjesme i plesovi Žumberka

Čestitam! Individualno različito, zavičajno prepoznatljivo, uredno i korektno odjevena i nošena folklorna odjeća i obuća. Posebno ističem sjajni prikaz ženskog oglavlja i raskošnu tipsku paletu ženskih ogrlica. Predlažem da se vijenac mladenke i svadbenu kiticu za šeširom mladenca ponovo "restaurira" tako da se sadašnji preveliki oblici cvjetova zamijene prikladnijom (umanjenom) veličinom "ružica" i njihovom većom gustoćom, čime bi se postigla bolja replika nekadašnjih originala.

HRVATSKO KULTURNO PROSVJETNO DRUŠTVO BOSILJAK, ČUČERJE

Ej, Kupa vodo

Bravo! Impresivna scenska slika! Veliki broj odlično raspoloženih tamburaša i vedrih plesača/pjevača iznio je na scenu sve koloritno, ornamentalno i slojevito bogatstvo tradicijske muške i ženske nošnje, obuće, oglavlja i nakita iz baštine nekoliko sela u pokupskom kraju. Svaki od navedenih segmenata tog individualnog folklornog blaga vi ste tako dobro odjenuli i nosili. Uz sve pohvale za ukupnost nošnje, moram istaći i posebnu dodatnu dimenziju vašeg nastupa – specifičnu uzajamnu komunikaciju i zajedničko veselje u izvedbi lijepo koncipiranog scenskog nastupa. Još jednom svima skupa srdačno čestitam!

Ivanka Ivkanec, muzejska savjetnica

Samostalni koncert Folklornog ansambla Zagreb-Markovac, 9. lipnja 2013., dvorana Doma Hrvatske vojske Zvonimir, Stančićeva 4., 19.30 sati

AJMO RODE SKUPA ZAIGRATI

Folklorni ansambl Zagreb-Markovac u punoj dvorani Doma Hrvatske vojske Zvonimir, predstavio je svoj godišnji rad cjelovečernjim koncertom. Program je bio podijeljen na dva podjednaka dijela, a sastojao se od 19 točaka. Vidjeli smo devet koreografija, i čak deset vokalnih i instrumentalnih intermezza. Kao što sam i prošle godine napisala, riječ je o velikom i moćnom ansamblu koji čvrsto čuva i njeguje svoju poziciju na samom vrhu zagrebačkog folklornog amaterizma. Prepuna pozornica izvrsnih i sjajno uvježbanih plesača i plesačica, vješt orkestar i zahtjevan koncert, odlike su FA Zagreb-Markovca. Program je otvorila masovna koreografija pjesama i plesova Posavine. Koreografijom su dominirale impresivne i čiste koreografske slike. Ansambl je odlično uvježban, no, u naglašeno geometrijskim scenskim slikama vidi se svaka i ona najmanja greška (a veteranima se i potkrala koja). Za moj ukus bilo je malo previše izmjena koreografskih slika, često i prebrzih, a čak i na granici mogućeg. Naime, ples *dućec* je poznat po svojim što boljim skokovima u vis, a njega je baš zapala nesretna okolnost da mora promijeniti svoju poziciju na pozornici, tako da su skokovi osim u vis, istodobno bili i u dalj! No, već drugom koreografijom (*Balun i sedam paši*) dolazi do izražaja preciznost s jedne strane, a s druge prava folkloraska opuštenost i izvedba s dušom. Slijede *Zagorski drmešari*, *Plesovi starog Trogira* i koreografija fragmenta turopoljskog svadbenog običaja. Plesači i plesačice su odlični, uredni, sjajno uvježbani, a pritom nisu izdrilani. Vidi se da je riječ o vještima i vrlo iskusnim plesačima koji su u izvedbi stilski fino ujednačeni, a ne doimaju se kao vojska. Sitne nepravilnosti daju dušu izvedbi!

Drugi dio programa otvorila je koreografija *Stražnjevečki gosti* kojom smo nastavili uživati u plesnim vještinama članova ansambla. U finom tempu i lakoći izvedbe smo uživali u pjesmama i plesovima Zlarina. Slijedila je koreografija *Rendajte se milo lane* prepoznatljivog rukopisa, odmah brže i žustrije s velikim pomacima u prostoru, ali u odličnoj izvedbi ansambla. I za kraj ovog velikog i zahtjevnog koncerta odabrana je koreografija *Subotičke razglednice*. Zbog dubine i veličine pozornice, a s druge strane zahtjevnosti same koreografije i želje za potpunim iskorištenjem prostora, plesni koraci su u nekim trenucima bili na rubu karikiranosti. Ipak valja uzeti u obzir veličinu prostora koji dobijete na raspolaganje i možda ga nije nužno cijelog iskoristiti, ako to kvalitetu izvedbe dovodi u pitanje.

Za kraj ponavljam da je ovo bio jedan ozbiljan i vrlo zahtjevan koncert za sve izvođače na sceni koji je zahtijevao puno rada, kondicije, i plesne i vokalne, dobru uigranost ansambla i temeljiti dugogodišnji rad. Ovi komentari su samo nijanse i sugestije. Pohvale i čestitke svim plesačicama, plesačima, pjevačicama i pjevačima te muzičarima koji su odradili sjajan koncert, te svim voditeljima ansambla na predanom pedagoškom radu.

dr. sc. Iva Niemčić

Iznimno visoka razina kvalitete koreografija, glazbenih obrada te izvedbi u svim elementima folklorne umjetnosti, konstanta su ovog ansambla. Ono što posebno veseli je i trud da se uvijek donese i nešto novo, drugačije, ili barem prezentirano na drugačiji način. Ovaj ansambl mogao bi još dvadeset godina živjeti od recikliranja svog bogatog repertoara. Ipak, oni na scenu donose uvijek nove točke, te uvijek drugačiju dramaturgiju predstavljanja svih točaka na koncertu. Pored toga, ovaj ansambl njegovanjem više sekcija, odnosno njegovanjem rada s veteranima, ima iznimne mogućnosti koje nevjerojatno dobro koristi na sceni u masovnim točkama, te posebice dobro u brzim promjenama na sceni. Koncert se gleda u jednom dahu (ako ne računamo stanku), a oči i uši, čak i nas već razmaženih kritičara, puni su ljepote. U

današnjim vremenima podvig je okupiti toliki broj ljudi, a dovesti ih do ovako visoke razine organiziranosti i uigranosti te srčanosti na sceni, pravo je čudo. Pojedini segmenti su gotovo na profesionalnoj razini, a uvijek je prisutan izrazito pozitivan naboj svih sudionika. Zaista je lijepo iz godine u godinu vidjeti kako se naši ponajbolji hrvatski amaterski ansambli, kao što su Zagreb-Markovac, Ivan Goran Kovačić, Zagrebački folklorni ansambl i Turopolje (redoslijed je slučajna, a ispričavam se slavonskim i dalmatinskim ansamblima, jer ih duže vrijeme nisam gledao) trude da nas uvijek iznova iznenade novim sadržajima, novim načinima prezentacije, te obogaćivanjem kvalitete izvedbe. Tako je i ovaj koncert pokazao visoko stručno znanje, ali i golemi entuzijazam voditelja, te uvježbanost i entuzijazam svih sudionika koncerta. Razmaženo kritičarsko oko i uho, naravno, primijetilo je i neke nedostatke, odnosno načine prezentacije koji nisu uvijek po ukusu autora ovih redaka, no to bitno ne umanjuje veličinu dosega ovog koncerta. Mislim da je nepotrebno iz točke u točku hvaliti koreografe i obrađivače jer ovaj ansambl već godinama nema lošu točku na repertoaru. Također mislim da je nepotrebno iz točke u točku nabrajati kako je orkestar odličan ili pjevači stilski perfektni. Stoga sam se odlučio na pristup u kojem ću u rubrici plus napomenuti samo one momente koji su me se posebno dojmili i bili su još iznad visoke razine ovog ansambla, a u rubrici minus one elemente koji su se "omakli" ovom prigodom ili još nisu dovoljno "sjeli".

Plus:

Svjež i razigrana koncepcija koncerta.

Bogat i raznolik sadržaj koncerta.

Iznimno kvalitetno pjevanje napjeva s tijesnim intervalima.

Sjajna muška pjesma na početku koreografije *Simo hote mladenci*.

Instrumentarij za šete paši i špic polku.

Sviranje u "Sirba de concert".

Veliki broj sjajnih solista, počimalja i počimatelja.

Minus:

Možda je preveliki broj točaka (na istom koncertu) sa stalnom ulaz-izlaz koncepcijom.

U temi *Kad sam bio malo manji*, a i u "šviku" nije bila dobro pogođena istarska ljestvica (za razliku od savršeno otpjevane *Zaspal Pave*).

Nisu mi se dopale promjene registra u *Zelenoj naranči*. Ta se pjesma može pjevati "gradski-je", ali i na "rustikalniji" način, no, bez obzira koja je verzija odabrana, mislim da je najlošija varijanta ona u kojoj se u istoj izvedbi to miješa na način da je forte dinamika u prsnom registru, a piano dinamika u miješanom registru.

Treba paziti da u forte dijelovima *Trogirskih plesova* ne dođe do distorzije zvuka kod tambura.

Možemo dvojiti je li komponiranoj skladbi (iako sjajnoj i potpuno u duhu narodnog izričaja) Bože Potočnika i Drage Bahuna, mjesto na ovakvom koncertu. Ipak izvedba je bila odlična.

Treba paziti da se ne pušta s razglasa prije koncerta i u pauzi koncerta neprimjerena glazba.

Mislim da je u *Stažnjevečkim gostima* intonacija za solista preduboka, a trebao bi paziti i na prečesti tremolo. To je posljedica nemirnog daha.

Bilo bi dobro da je prije *Zlarinske koreografije* odabrana neka pjesma iz tog područja. *U polju se mala* napjev je iz Bribira. Tim više što su i nošnjom sugerirali šibensko područje. U toj pjesmi su basi gotovo stalno pjevali u paralelnoj oktavi s prvim glasom???(tzv. šuster bas).

U jednoj od pjesama gdje ima i treći glas, u prvoj strofi te pjesme djevojke su se potpuno izgubile. U drugoj je bilo malo bolje.

Nisam pristalica izvornih mađarskih čardaša i rumunjskih tema kao što je Sirba de concert (po nazivu pretpostavljam da se radi o rumunjskoj temi, iako je obrada zvučala više mađarski). Kao što sam rekao izvedbe su bile odlične, no...

Mislim da se sjajnoj kolegici Mirjani Crnko čini medvjeda usluga kada ju se potpisuje kao obrađivača pod izvorni napjev (*Anđelek poje*) i k tome sjajno prenesen baš onako kako je zabilježen na snimci s CD-a Instituta za etnologiju i folkloristiku. Također, potpisati je uz Dinka Fia na pjesmi *U polju se mala* također nema smisla, jer je to u potpunosti njegova obrada. Time se krši i Zakon o autorskom pravu. Njoj to zaista nije potrebno. Svi vidimo iz programa tko je zaslužan za pjevanje u ovom ansamblu. A i da ne piše, znamo da to već godinama ona sjajno čini.

NAPOMENA: Mislim da za završni koncert odabir bilo koje točke ovog ansambla ne bi bio pogrešan. Ipak, predlažem *Trogirske plesove* iz razloga što je to sjajna točka, odlično je izvedena, a i drugi ansambli uglavnom nemaju ove godinu takav tip točaka na repertoaru, barem ne na tako visokoj razini, pa bi ova izvedba bila dobar kontrast već predloženim točkama u izvedbama drugih ansambala.

mr. art. Bojan Pogrmilović

Cjelovečernji, u dva programska dijela koncipirani samostalni koncert Folklornog ansambla Zagreb-Markovac, bio je odličan pokazatelj njihova marljiva i uspješna rada tijekom protekle školske/akademske, tj. folklorne godine. Različitim koreografijama starijih i mlađih autora, nekim prilagodbama što su ih učinili voditelji ansambla, vješto kombiniranim vokalnim i/ili instrumentalnim stavkama, dobro uigrani i nadasve raspoloženi plesači i pjevači predstavili su publici okupljenoj u Domu HV-a folklorne tradicije različitih regija i kulturnih područja naše domovine, kao i dijelova susjednih država u kojima također žive pripadnici hrvatske nacionalne zajednice.

S obzirom da sam cjelovečernje koncerte FA Zagreb-Markovac pratila i prethodne dvije godine, te da su osvrti uvijek bili pozitivni i pohvalni – ove godine također nemam potrebe komentirati svaku pojedinačnu stavku, kao ni što novoga napisati.

U nadi da će pozitivan primjer što ga ovaj ansambl daje, biti poticaj i drugima da u okvirima svojih mogućnosti poboljšaju rad, ističem stoga još jednom dio prošlogodišnjega osvrta: "Ponavljam kako je FA Zagreb-Markovac jedno od rijetkih društava koje ima osobu – kostimografa – zaduženu za promišljanje (naravno, u suradnji s umjetničkim voditeljem i eventualno autorom koreografije), kompletiranje, tj. nabavu ruha i dobro funkcioniranje preodijevanja iza pozornice. Pri tome mu pomaže i višečlani tim garderobijera. Također, plesači/pjevači su očito dobro uvježbani i za brzo preodijevanje za točku koja slijedi. Sve to, od podrške i povjerenja koje navedeni angažirani pojedinci imaju u umjetničkom voditelju, preko kvalitetnog timskog rada, rezultira vrlo lijepim i urednim scenskim slikama, u kojima se ponekad prepoznaju i najsitniji tradicijski obrasci, nekadašnja nepisana pravila odijevanja i opremanja oglavlja u skladu s društvenim statusom pojedinaca ili pak noviji odjevni stilovi nastali pod utjecajem građanske mode."

Uspoređujući prošlogodišnji i ovaj koncert, rekla bih da je ovogodišnji u segmentu viđenoga tradicijskoga ruha na sceni bio čak za nijansu – bolji. Žao mi je jedino, što su u posljednjoj točki *Subotičke razglednice* ženske nošnje bile dosta kratke. Svjesna sam da razloge tomu valja tražiti u potrebi da se na sceni ujednače sve donje linije ženskoga ruha. Ipak, u konačnici bilo je dobro što su nošnje bile kraće, jer su uslijed povećih plesnih koraka potrebnih za dostizanje zadanih koreografskih pozicija dobrim dijelom "mele" pod. Ne želim ovdje ulaziti u pitanja koreografije i zakonitosti pozornice, jer to nije moje područje. Navest ću samo nekoliko više ili manje poznatih *tradicijskih* činjenica: svečano tradicijsko ruho bilo je izuzetno skupocjeno, s obzirom na materijale i tehnike korištene pri izradi i ukrašavanju; odijevalo se u posebnim prigodama i nerijetko odmah potom presvlačilo kako bi se očuvalo; suknje šivane od finih tvorničkih tkanina (svile, štofa, pliša) često su na donjem rubu imale

našivene trake s resama ili dlačicama što su ih štitile od prljanja i oštećivanja, a nositeljice su se, što iz gizde, što iz činjenice da tako *spremite* drugačije i nisu mogle, kretale malim koracima, polako i graciozno. Dakle, žensko tradicijsko ruho jednostavno ne bi podnijelo ovakav način "osvajanja" koreografski zadanih pozicija. Smatram svojom stručnom dužnošću preporučiti i zamoliti, da se o svemu navedenom poveđe računa u budućem radu, što bi u konačnici trebalo pridonijeti i približavanju plesnome stilu što ga baštine i prakticiraju Hrvati Bunjevci u svojem višestoljetnom panonskom zavičaju.

Ono što mi se na ovome koncertu posebno svidjelo, jest činjenica da si je kostimografski tim u određenim masovnijim točkama (Posavina, Turopolje) dopustio dobru dozu razigranosti u kompletiranju gotovo svih na određenom području mogućih tipoloških i stilskih inačica ruha, dakako, sve s odgovarajućim djevojačkim frizurama i različito oblikovanim oglavljima udatih žena, kao i muškim pokrivalima za glavu i scenskim rekvizitima. Rekla bih, vidljivo je da navedeni tim uživa u promišljanju i kompletiranju tradicijskoga ruha, kolikogod, svjesna sam istodobno, to bio mukotrpan i zahtjevan posao. Tko se god bavi(o) folklorom, zna koliko truda zahtijeva pribavljanje, ujednačavanje, kompletiranje i uređivanje nošnji za samo jednu točku ili nastup. Kada se to umnoži s više koreografija što tematiziraju različita etnografska područja i velikim brojem izvođača koji su istodobno ili u malim vremenskim razmacima na sceni – jasna je kvaliteta kostimografskog tima, svih izvođača i njihovog umjetničkog voditelja.

U tom smislu, zahvaljujem za lijepo prezentirano, dobro kompletirano i uredno odjeveno ruho, kao i za cjelokupan kvalitetno i s dobrom energijom održan koncert, te svima želim uspješan daljnji zajednički rad!

Katarina Bušić, prof.

Samostalni koncert Zagrebačkog folklornog ansambla dr. Ivana Ivančana, dvorana Doma hrvatske vojske Zvonimir, Stančićeva 4, 19.30 sati

U gotovo punoj dvorani Doma Hrvatske vojske Zvonimir, Zagrebački folklorni ansambl dr. Ivana Ivančana održao je svoj godišnji cjelovečernji koncert. Program se sastojao od 13 točaka podijeljenih u dva podjednaka dijela u trajanju od otprilike sat vremena svaki. Koncertu je prethodio i kratki uvodni dio u kojem su se s koreografijom *Muha v melin nosila* – dječjim igrama, pjesmama i plesovima Hrvatskog zagorja, predstavili najmlađi plesači i plesačice. Izmjenjivale su se vokalne izvedbe s poznatim koreografijama Ivana (2) i Andrije (4) Ivančana, Vladimira Kuraje (1) i Miroslava Šilića (1) te s novom koreografijom novog autora na domaćoj folklornoj sceni, mladog Ivana A. Ivančana, nadopunjene sa tri glazbena intermezza u obradi Marijana Makara.

Ansambl je i ovim cjelovečernjim koncertom iznova opravdao svoj status u samom vrhu hrvatskog folklornog amaterizma! Baš kao i prošle godine, skoro stotinu izvođača na sceni, plesača/pjevača, muzičara i djece koji su se vješto izmjenjivali na pozornici, pokazali su nam svoje talente, sposobnosti, dobru pripremljenost i uvježbanost i napokon rezultate svog dugogodišnjeg rada, truda i znoja te ljubavi prema folklornom izričaju na pozornici.

Moje zamjerke i sugestije su tek nijanse koje proizlaze iz prosudbe ansambla na samom vrhu hrvatskog amaterizma. Prošlogodišnja umjerenost u tempima, za moj ukus dovedena je gotovo do savršenstva! Plesači i plesačice su odlično uvježbani, uredni, precizni u izvedbi i vrlo scenični. Sve izvedbe su bile s dobrom energijom i pravog folklorškog duha, vrlo precizne, a opuštene!

Koncert je otvorila odlična koreografija pjesama i plesova Rame. Koreografski vrlo zanimljivo, izvedba odmjerena, sigurna i snažna. Slijedila je stara, dobro poznata Ivančanova koreografija pjesama i plesova Posavine. Iako je točka junački odrađena (zahtijeva iznimnu kondiciju plesača), koreografski ipak odskače za današnje vrijeme i pristupe prikazivanju tradicijskih plesova na sceni (npr. mahanje glavama u *repi*). Slijedila je elegantna i nježna koreografija pjesama i plesova Hrvata iz Boke Kotorske te izvrsno izvedena poznata *Međimurska pisana nedelja*. Prvi dio programa završio je fragmentima baranjske svadbe. Izvedba je bila vrlo korektna, no, ipak je to bila najslabija točka prvoga dijela.

I ove godine program je koncipiran da neometano prelazimo iz točke u točku putujući tako hrvatskom glazbeno-plesnom tradicijom. U drugom dijelu programa, nakon odlične izvedbe pjesama i plesova Požeške kotline, slijedi sjajan nastup samo muških plesača. Posebno pohvaljujem mladog koreografa, ujedno i odličnog plesača. Pjesme i zahtjevni plesovi podravskih Hrvata iz Mađarske koreografski su vrlo jednostavno predstavljeni, ali u odličnom tempu s naglaskom na virtuoznosti plesača. Pravo osvježanje i svaka čast!

Slijedili su plesovi iz Ražanca (zadovoljstvo je gledati originalnu verziju te koreografije!) i Bosanske Posavine. Sjajno uvježbani plesači daju čak i osobnu notu u izvedbi plesnih koraka. Koncert završava slojevitom koreografijom prepoznatljivog potpisa, *Kolo igra, tamburica svira* u kojoj se vješto i u dobrom tempu izmjenjuju mnogi izvođači na sceni. Posebne pohvale vrsnim muškim plesačima!

I za kraj, još jednom čestitke svim plesačima, plesačicama, pjevačima, pjevačicama, solistima, muzičarima, voditeljima i mentoru na još jednom sjajnom koncertu i ugodnom društvu!

dr. sc. Iva Niemčić

Svojim godišnjim cjelovečernjim programom izvedenim pred gotovo punom dvoranom u Domu Hrvatske vojske Zvonimir, ZFA još jednom je potvrdio svoju kvalitetu, visoka očekivanja voditelja te spretnost i požrtvornost svih izvođača. Već provjerenom formulom nastupa: otvaranje koncerta nastupom najmlađih članova ansambla te slijed koreografija u dva dijela,

uz dodanu vokalnu u prvom dijelu odnosno instrumentalnu točku u drugom dijelu programa, publici je podarena večer različitih viđenja i kombiniranja primjera tradicijske glazbe/plesa/kulture kojima su zajednički nazivnici ipak obitelj Ivančan te glazbene obrade Marijana Makara.

Svirači ansambla su vrlo uvjerljivi i bez sumnje svi redom vrsni poznavatelji glazbala koja sviraju. Divno je bilo slušati i gledati različita tradicijska glazbala na sceni, šetnju različitim krajevima koje se pokušalo (i donekle uspjelo!) stilski "imitirati", pokazati zvukovne raznolikosti tradicijske glazbene kulture naše zemlje. Bilo bi dobro kad se ta imitacija ne bi (većinom) zaustavila samo na uporabi različitih glazbala, već kad bi se primjerice i svirajući tambure pripazilo na stilske karakteristike pojedine regije. No, ipak držim da je to prije svega stvar glazbene obrade pa ne bi bilo loše razmisliti o promjeni nekih glazbenih ideja. Kao što se da pročitati i iz prošlogodišnjeg osvrtu koji je pisao kolega, vidim da se taj "problem" različitih pogleda na obrade proteže već neko vrijeme. Uz to bih nadovezala i problem pjevanja u stilu određene regije koji se u nekim koreografijama pokušava vjerno oponašati, dok se u drugim odmiče od bilo kakve sličnosti s *terenom*. Uvijek svjesni činjenice da su koreografije i glazbene obrade zapravo autorska djela, oprezno govorim o ovim postupcima, ali oni ne mogu ostati prešućeni jer na kraju uvijek ostaju otvorena pitanja što se tim postupcima želi napraviti i do koje mjere? Ako se poštuju "pravila" odijevanja, slijeda plesova/pjesama odnosno običaja, točnost u izvedbi koraka pojedinih plesova – koliko je opravdano glazbenu komponentu udaljiti od predloška?

U cjelini gledano i slušano, vrlo lijep program vještih mladih izvođača. Pjevanje je uglavnom skladno i razumljivo, svirači su, još jednom naglašavam, vrlo uvježbani i, na trenutke vidljivo strastveni, čime svi zajedno potvrđuju neizbježno dizanje kvalitete folklornog amaterizma. Na kraju bih pohvalila izvrsnu generaciju momaka u ansamblu koji su pokazali posebnu srčanost te se istakli u zgodnoj i dojmljivoj koreografiji Ivana A. Ivančana *Preko Drave* koja im je omogućila da svoju angažiranost i spretnost pokažu široj publici. Svakako je ovo ansambl čijim se koncertima svi uvijek veselimo!

dr. sc. Irena Miholić

Ovogodišnji samostalni cjelovečernji koncert pratila sam u svojstvu članice Stručnog povjerenstva, zadužene za komentar/osvrt na nošnju. Impresivan broj kompleta i/ili njihovih pojedinačnih sastavnica tradicijskih nošnji Hrvatske i susjednih zemalja u bogatom fundusu ansambla čine originalni ("izvorni", terenski) primjerci i odlične replike. Dakako, osim muškog i ženskog gornjeg ruha, ovdje se brižno čuva i donje rublje, obuća, oglavlje, nakit, raznovrsne dekoracije obredno-običajnog značenja kao i folklorni predmeti svakodnevne uporabe. Sukladno idejnoj koncepciji svake pojedine programske točke i njezine scenske izvedbe bila je izvanredno dobro i pravovaljano prezentirana pučka odjevna baština.

Najsrdahnije čestitke i iskaze stručnog poštovanja upućujem renomiranoj kući "Kolovrat" (Velika Gorica) i ljudima zaduženima za garderobu – Ivi Blažev, Lani Kocet i Kreši Hegolju! Bez njihovog zajedništva, znanja i predanog rada, nošnje ansambla zasigurno ne bi bile toliko uredne, znalački komponirane u individualne komplete, valjanim načinom odijevane i u likovnom smislu toliko atraktivne. Veseli me činjenica da mladi ljudi žele i znaju čuvati i taj segment naše folklorne/kulturne baštine kojem se sve više olako ("amaterski") i površno pristupa. Subočice njihovom stručnom i folklornom angažmanu stoji i rad stručnih voditelja, među kojima posebna odgovornost i pohvala pripada voditeljici dječje skupine, gospođi Ani Marić. Njezino stručno i pedagoško znanje i senzibilitet je primjeren dobi, pozornosti i fizičkim mogućnostima djece za uvodni scenski nastup – **Muha v melin nosila** (dječje igre, pjesme i plesovi iz Hrvatskog zagorja). Dvije dobne skupine djece (manja i nešto veća) mudrim su odabirom dvaju modela scenskog kostima odlično izvela složenu točku programa. Predlažem

da se intervenira u tekstilnim crnim pojasevima većih djevojčica (trodijelno platneno bijelo ruho): valjalo bi ih suziti kako bi se bolje prilagodili stasu djeteta (stječe se krivi dojam da su zbog svoje širine preuzeti iz nošnje za odrasle ljude). Ako i kada ručnik preuzima (neprimjerenu) funkciju pregače, treba pripaziti i na odgovarajuću veličinu/širinu njegovog čipkastog završetka. Čestitam na odabiru tradicijskih dječjih igračaka! Savršenoj scenskoj slici smetali su stalci s notnim zapisima prema kojima su tamburaši svirali. Drago mi je da se takvo što dogodilo samo tada (i ne ponovilo se!).

Posebice me se dojmilo nastojanje da se podsjeti na stari tradicijski običaj tetoviranja žena (**Nema lipši u godini dana od Božića i svetog Stipana**) što se vidjelo na nadlanicama nekolicine plesačica (motiv križa, najvjerojatnije nacrtan dobrom bojom). Uporabni svakodnevni predmeti iz ramskog područja su vrlo promišljeno odabrani i predstavljeni u različitim funkcijama. Novo šivane replike nošnje iz Boke Kotorske (**Kolovođo diko naša**) slijedile se sve značajke tradicijskog obrasca ali, s konačno polučeni izgledom uniformnosti scenskog kostima (posebice muška nošnja), unatoč težnji za individualnim likovnim izborom (žensko oglavlje, nakit, vrsta materijala i likovni motivi). Pohvalu zaslužuje i težnja da se naznače i neki obredni predmeti (tzv. *budža, badža, mačuga* u **Svi svatovi bili golubovi**) koji su bili sastavni dio svadbenih običaja u mnogim dijelovima Hrvatske.

Predlažem da se tradicijska nošnja požeškog kraja (**Pod Požegom zelena livada**) ubuduće predstavi barem sa po jednim primjerkom muške i ženske nošnje u kojima je platno "flebano" (plavljeno plavilom za rublje, kupovnim ili otopinom modre galice), jer je upravo to specifična značajka požeškog kraja. Valja se podsjetiti činjenice da je za tradicijsku nošnju Hrvatica Bunjevki (**Kolo igra, tamburica svira**) karakteristično nošenje nekoliko podsuknji istodobno, samo nešto kraćih od gornjih skuta, pa bi se, u tom smislu, moralo pripaziti na broj slojeva i primjerenu usklađenost s gornjim (vanjskim, završnim) "šlingovanim krilom".

Prihvatljiva je "nošnja" u koju su odjeveni tamburaši (programske točke u kojima su samostalno izvođači i/ili (su) uključeni u zajedničku izvedbu s pjevačima/plesačima); njihovo prevlačenje u odgovarajuće regijsko-zavičajne tipove/varijante nošnji jest zadano vremenskim trajanjem, izvedbom i smjenjivanjem pojedinih točaka programa. U većini slučajeva imaju i dobru komunikaciju s ostalim izvođačima. Da je pučka predajna kultura zanimljiva i posve mladim dječacima, lijepo je pokazano i u jednoj osebujnoj poduci (**Preko Drave**).

Zaista sam duboko impresionirana fizičkom kondicijom svih plesača/pjevača! Brzi uplesani ritam i nadasve temperamentna izvedba kadšto je bila na samoj gornjoj granici tjelesne mogućnosti/izdržljivosti; kadikad mi se činilo da se radost plesanja i plesnog nadigravanja pretočila u koncentraciju za što "boljom" tehničkom izvedbom, a ne našim folklornim plesnim nasljeđem. Svima najiskrenije čestitam!

Ivanka Ivkanec, prof.

**PRIJEDLOZI NAJUSPJEŠNIJIH TOČAKA 36. SMOTRE FOLKLORNIH AMATERA
GRADA ZAGREBA**

Folklorni ansambl Sesevetska Sela – Sada idemo dole v Posavinu

Dječji folklorni ansambl Sesevetska Sela – Sve ptičice zapjevale – pjesme i plesovi Hrvatskog zagorja

Zavičajno društvo Sinac – Sinačka predana

Ženski vokalni ansambl Zwizde – Čerka dika vrančiče, Urodila žuta gunja, Prostdušni bećarac

Kulturno-umjetničko društvo Sesvete, pomladak – Lepi moj vrtić – dječje igre i plesovi Međimurja

Kulturno-umjetničko društvo Karlo Benko, pomladak – Bušo, njušo repati – pokladni običaji Baranje

Zagrebački folklorni ansambl dr. Ivana Ivančana, pomladak – Berberečke – pjesme i plesovi Bunjevaca

Dječji folklorni ansambl Ethno – Dječje igre, pjesme i plesovi iz Bilogore

Kulturno-umjetničko društvo Croatia, pomladak – Migni ježo jednim okom – pjesme i plesovi Turopolja

Kulturno-umjetničko društvo Frankopan-Remete – Pjesme i plesovi Međimurja

Folklorna skupina Kolo – Poigraj mi naše kolo – pjesme, plesovi i običaji Guče Gore

Kulturno-umjetničko društvo Orač, Demerje – Žumberačke rušnarice

Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo Bosiljak, Čučerje – Ej, Kupo vodo

Kulturno prosvjetno društvo Sveta Klara – Rifana – jurjevske običajne pjesme i plesovi Hrvata iz Janjeva

Folklorni ansambl Ivan Goran Kovačić – Od Petarde do Idžipa

Folklorni ansambl Zagreb-Markovac – Trogirski plesovi

Zagrebački folklorni ansambl dr. Ivana Ivančana – Preko Drave

Organizator: Narodno sveučilište Dubrava
Centar za kulturu
Zagreb, Cerska 1
Za nakladnika: Ivica Rubić
Urednica biltena: dr. sc. Lucija Franić Novak,
viša stručna suradnica za programe hrvatske tradicijske kulture
Lektura i korektura: Krešimir Kvočić
Telefoni: 01/2050-030, 2050-035
Telefaks: 01/2910-487
Internetska adresa: www.ns-dubrava.hr
E-pošta: tradicije@ns-dubrava.hr